

Lagrådsremiss

En ny funktion för operativ krishantering i den finansiella sektorn

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 11 december 2025

Niklas Wykman

Alexander Dahlqvist
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

En allvarlig driftsstörning i det finansiella systemet, där samhällsviktiga finansiella tjänster slås ut, kan snabbt leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället. En sådan störning innebär inte nödvändigtvis en finanskris, men kan likväl leda till en samhällskris. För att motverka att sådana kriser eskalerar föreslås att det införs en ny funktion för operativ krishantering som ska hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet. Krishanteringsfunktionen inordnas inte i en myndighet och tar inte över några formella befogenheter från deltagarna.

När det gäller krishanteringsfunktionens sammansättning och arbete föreslås följande:

- Riksbanken ska få ansvaret att leda krishanteringsfunktionen.
- Utöver Riksbanken ska Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och vissa företag i den finansiella sektorn ingå i funktionen. Riksbanken ska även få bjuda in andra aktörer att medverka i funktionen.
- Myndigheter och företag som medverkar i krishanteringsfunktionen ska lämna de uppgifter som behövs till någon annan som medverkar i funktionen.
- Sekretess till skydd för uppgifter om enskildas intressen ska gälla i en myndighets verksamhet som består i medverkan i krishanteringsfunktionen.

Riksbanken föreslås därutöver få en skyldighet att samverka med Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Myndigheten för civilt försvar och andra relevanta myndigheter i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank	5
2.2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	10
3	Ärendet och dess beredning	13
4	Beredskap inom det finansiella systemet	13
4.1	Civilt försvar är en del av totalförsvaret	13
4.2	Beredskapsansvaret för myndigheter under regeringen	14
4.3	Riksbankens beredskapsansvar	15
5	En ny krishanteringsfunktion	16
5.1	Det finns ett behov av bättre operativ krishantering i det finansiella systemet	16
5.2	Riksbanken ska leda krishanteringsfunktionen	21
5.3	Krishanteringsfunktionens uppdrag	25
5.4	Medverkande i krishanteringsfunktionen	30
5.5	Informationsskyldighet	34
6	Bättre samordning av det civila försvaret och krisberedskapen i det finansiella systemet	35
6.1	Ansvarsfördelningen för beredskap i det finansiella systemet	35
6.2	Information och samverkan i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap	38
7	Uppgiftsskyldighet	43
7.1	Myndigheter och företag som medverkar i krishanteringsfunktionen ska vara skyldiga att lämna uppgifter	43
7.2	Företag som står under övervakning av Riksbanken ska också lämna uppgifter på begäran	55
8	Sekretess och tystnadsplikt	57
8.1	Det finns tillfredsställande sekretesskydd för allmänna intressen	57
8.2	Det behövs en ny bestämmelse om sekretess för enskildas intressen	59
8.3	Tystnadsplikt i krishanteringsfunktionen	65
8.4	Förhållandet till säkerhetsskyddslagen	69
9	Ikraftträdande	72
10	Konsekvensanalys	72
11	Författningskommentar	81
11.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank	81

11.2	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	89
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian En ny funktion för krishantering vid allvarliga driftstörningar i den finansiella sektorns digitala infrastruktur	93
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	95
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	103
Bilaga 4	Sammanfattning av utkast till lagrådsremiss En ny funktion för operativ krishantering i den finansiella sektorn.....	104
Bilaga 5	Lagförslagen i utkast till lagrådsremiss	105
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanserna	114

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank
dels att nuvarande 5 kap. 4–7 §§ ska betecknas 5 kap. 6–9 §§,

dels att de nya 5 kap. 6, 8 och 9 §§, 12 kap. 1 och 4 §§ och 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 5 kap. 6 och 7 §§ ska sättas närmast före 5 kap. 8 respektive 9 §,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 5 kap. 4, 5, 10 och 11 §§, och närmast före 5 kap. 10 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

4 §

Riksbanken ska ansvara för att leda en krishanteringsfunktion för att hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet i Sverige.

Funktionen ska, under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, stödja arbetet med att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar.

5 §

I krishanteringsfunktionen ska, utöver Riksbanken, ingå

1. de företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar enligt 6 §,

2. de företag som bedriver verksamhet som omfattas av Riksbankens övervakning enligt 3 kap. 8 § första stycket och som Riksbanken beslutar,

3. Finansinspektionen, och

4. Riksgäldskontoret.

Riksbanken får även bjuda in andra aktörer att medverka i

krishanteringsfunktionens verksamhet, om de har kunskaper eller resurser som är av betydelse för funktionen.

4 §

Ett företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska

1. planera och förbereda för att kunna fortsätta verksamhet som avser betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap,

2. delta i verksamhet enligt 2 och 3 §§, och 2. delta i verksamhet enligt 2–4 §§, och

3. se till att arbets- och uppdragstagare får den utbildning och övning som behövs.

Riksbanken ska övervaka att ett företag uppfyller sina skyldigheter enligt första stycket.

6 §

Den som på grund av bestämmelser i detta kapitel har fått kännedom om en enskilds affärs- eller driftförhållanden eller förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta.

I Riksbankens verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

6 §

8 §

Den som på grund av bestämmelser i detta kapitel har fått del av uppgifter får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om

1. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet,

2. förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer och som behövs för den krishanteringsfunktion som avses i 4 §,

3. en enskilds affärs- eller driftförhållanden, eller

4. ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med en enskild som enligt 5 § medverkar i den krishanteringsfunktion som avses i 4 § och som behövs för den funktionen.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

7 §

Under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap ska Riksbanken hålla regeringen och Riksgäldskontoret underrättade om viktigare frågor.

9 §

Under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap ska Riksbanken hålla regeringen, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret underrättade om viktigare frågor.

Riksbanken ska även hålla regeringen underrättad om viktigare frågor när det gäller verksamheten i den krishanteringsfunktion som avses i 4 §.

Samverkan

10 §

Riksbanken ska samverka med Finansinspektionen och Riksgäldskontoret i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Vid samverkan ska Riksbanken lämna de uppgifter som Finansinspektionen och Riksgäldskontoret behöver.

Riksbanken ska även samverka med Myndigheten för civilt försvar och andra relevanta myndigheter i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap.

11 §

Den som enligt 5 § medverkar i den krishanteringsfunktion som avses i 4 § ska lämna de uppgifter som behövs för funktionens verksamhet till någon annan som medverkar i funktionen.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

12 kap.

1 §

På begäran av Riksbanken ska

1. finansiella företag lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt denna lag,

2. företag med kvalificerat innehav i deltagare i Riksbankens betalnings-avvecklingssystem och underentreprenörer till sådana deltagare lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap.,

3. företag som bedriver verksamhet som avses i 3 kap. 8 § och underentreprenörer till sådana företag lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap.,

4. utgivare av värdepapper lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 2 och 3 kap.,

5. företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 4 och 5 kap., och

6. den som för egen eller någon annans räkning utför transaktioner med utländsk motpart eller innehar tillgångar och skulder med utlandsanknytning lämna uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 1 kap. 11 § när det gäller framställning av statistik över betalningsbalanser och utlandsställningen.

5. företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 4 och 5 kap.,

6. den som för egen eller någon annans räkning utför transaktioner med utländsk motpart eller innehar tillgångar och skulder med utlandsanknytning lämna uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 1 kap. 11 § när det gäller framställning av statistik över betalningsbalanser och utlandsställningen, och

7. företag som avses i 5 kap. 5 § första stycket 2 lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 5 kap. 4 §.

4 §¹

Riksbankens beslut enligt 2 och 3 §§, 2 kap. 6 §, 4 kap. 4 § första och andra styckena och 8 kap. 16 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Riksbankens beslut enligt 2 och 3 §§, 2 kap. 6 §, 4 kap. 4 § första och andra styckena, 5 kap. 5 § första stycket 2 och 8 kap. 16 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

13 kap.

1 §

Riksbanken får meddela föreskrifter om

1. avgifter enligt 1 kap. 12 §,

2. villkoren för transaktioner enligt 2 kap. 4 § första stycket och 5 §,

3. kassakrav enligt 2 kap. 6 §,

4. system för avveckling av betalningar och avgifter enligt 3 kap. 2 §,

5. villkoren för likviditetsstöd enligt 3 kap. 6 §,

6. kontanterns form enligt 4 kap. 2 § och förutsättningarna för inlösen av dem och avgifter enligt 4 kap. 4 §,
 7. depåer och avgifter enligt 4 kap. 6 §,
 8. räntekostnadsersättning eller räntefri kredit enligt 4 kap. 7 §,
 9. underrättelseskyldigheten enligt 4 kap. 8 § andra stycket,
 10. vilka företag som avses i 5 kap. 3 § och vilken verksamhet som avses i 5 kap. 4 §,
 10. vilka företag som avses i 5 kap. 3 § och vilken verksamhet som avses i 5 kap. 6 §,
 11. uppgiftsskyldigheten enligt 12 kap. 1 §, och
 12. att uppgifter som enligt 12 kap. 1 § ska lämnas till Riksbanken i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.
-

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 15 kap. 1 a §, 30 kap. 7 och 24 §§, 31 kap. 26 § och 43 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 10 kap. 13 b § och 31 kap. 1 a §, och närmast före 10 kap. 13 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

*Samverkan i
krishanteringsfunktionen för
allvarliga driftsstörningar i det
finansiella systemet*

13 b §

*Sekretess hindrar inte att en
uppgift lämnas till en enskild enligt
5 kap. 11 § lagen (2022:1568) om
Sveriges riksbank.*

15 kap.

1 a §¹

Sekretess gäller för uppgift som en myndighet har fått från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt eller ett av EU ingånget eller av riksdagen godkänt avtal med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i rättsakten eller avtalet försämras om uppgiften röjs.

Motsvarande sekretess gäller för uppgift som en myndighet har inhämtat i syfte att överlämna den till ett utländskt organ i enlighet med en sådan rättsakt eller ett sådant avtal som avses i första stycket.

Om sekretess gäller enligt första eller andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas.

Om sekretess gäller enligt första eller andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 13 b §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

Om det finns särskilda skäl, får dock regeringen meddela föreskrifter om att sekretessen ska gälla under längre tid.

30 kap.

7 §²

Sekretess gäller hos en statlig myndighet i verksamhet som avses i 4–6 §§, i den utsträckning riksdagen har godkänt avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, för sådan uppgift om affärs- eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten har fått enligt avtalet. Samma sekretess gäller hos Finansinspektionen för uppgifter som inspektionen har fått från en utländsk myndighet eller ett utländskt organ enligt något annat avtal, om regeringen meddelar föreskrifter om detta.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

24 §³

Sekretess gäller, i den utsträckning riksdagen godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, hos en statlig myndighet i verksamhet som avses i 23 §, för sådan uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

31 kap.

1 a §

Sekretess gäller i en myndighets verksamhet som består i medverkan i den krishanteringsfunktion som avses i 5 kap. 4 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank

1. för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos den enskilde som medverkar i krishanteringsfunktionen, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, och

2. för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för

² Senaste lydelse 2022:1538.

³ Senaste lydelse 2022:1538.

annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som avses i 1.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

26 §⁴

Den tystnadsplikt som följer av 1 § första stycket, 2, 12 och 20–22 §§ och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 14 § andra meningen, 19 § andra meningen eller 25 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 3 och 4 §§ begränsar rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till affärsmässig utlåningsverksamhet.

Den tystnadsplikt som följer av 15 § begränsar rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om en enskilds personliga förhållanden vars röjande kan vålla allvarligt men.

43 kap.

3 §⁵

Bestämmelserna om sekretess i 19 kap., 28 kap. 12 §, 29 kap. 1–4 och 9 §§, 30 kap. 1, 2, 4–7, 23, 24, 27 och 28 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2–5, 12, 16–18 och 24 §§, 32 kap. 4 §, 35 kap. 3 och 4 §§, 36 kap. 6 och 7 §§, 38 kap. 5, 6 och 8 §§ samt 40 kap. 2 § tillämpas inte hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet.

Sekretessen enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 och 10 gäller hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Första och andra styckena gäller inte om domstolen har fått uppgiften för att pröva om den kan lämnas ut.

Bestämmelserna om sekretess i 19 kap., 28 kap. 12 §, 29 kap. 1–4 och 9 §§, 30 kap. 1, 2, 4–7, 23, 24, 27 och 28 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 1 a, 2–5, 12, 16–18 och 24 §§, 32 kap. 4 §, 35 kap. 3 och 4 §§, 36 kap. 6 och 7 §§, 38 kap. 5, 6 och 8 §§ samt 40 kap. 2 § tillämpas inte hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

⁴ Senaste lydelse 2018:1919.

⁵ Senaste lydelse 2024:788.

3 Ärendet och dess beredning

I juni 2023 fick en utredare i uppdrag att som sakkunnig biträda Finansdepartementet med att utreda och lämna förslag på en funktion för operativ krisledning vid allvarliga driftsstörningar i den finansiella sektorns digitala infrastruktur (Fi2023/01842). Uppdraget redovisades i januari 2024 i promemorian En ny funktion för krishantering vid allvarliga driftsstörningar i den finansiella sektorns digitala infrastruktur. I promemorian föreslås bl.a. att det ska inrättas en ny funktion för operativ krishantering för den finansiella sektorn vid Riksbanken. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Finansdepartementet (Fi2024/00185).

För att komplettera beredningsunderlaget har ett utkast till lagrådsremiss remissbehandlats. En sammanfattning av utkastet till lagrådsremiss finns i *bilaga 4*. Utkastets lagförslag finns i *bilaga 5*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Finansdepartementet (Fi2025/01510).

I lagrådsremissen behandlas förslagen i promemorian och utkastet till lagrådsremiss.

4 Beredskap inom det finansiella systemet

4.1 Civilt försvar är en del av totalförsvaret

Totalförsvaret är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig (lagen [1992:1403] om totalförsvaret och höjd beredskap). Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Civilt försvar ska byggas utifrån de krav som ställs i höjd beredskap och ytterst krig. För att uppnå målet för det civila försvaret behöver aktörer inom det civila försvaret vidta åtgärder för att kunna möta och hantera ett väpnat angrepp (prop. 2024/25:34 s. 107). Riksdagen, regeringen, statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, frivilligorganisationer och enskilda individer är alla delar av det samlade totalförsvaret.

Krisberedskap utgörs av samhällets förmåga att förebygga, motstå och hantera krisituationer, inklusive skydd mot olyckor. Det civila försvaret och krisberedskapen ska förstärka varandra i gemensamma processer för samordning, planering och förberedelser. Sammantaget syftar civilt försvar och samhällets krisberedskap till att förbereda samhället för alla slags allvarliga samhällsstörningar. *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* påpekar att uttrycket ”civil beredskap” som förekommer i några avsnitt i promemorian och utkastet till lagrådsremiss saknar formell och rättslig innebörd. Uttrycket används därför inte i lagrådsremissen.

För att stärka landets försvarsförmåga kan beredskapen höjas. Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som ska bedrivas. Är Sverige i krig råder högsta beredskap. Regeringen beslutar om höjd beredskap.

I sammanhanget bör ansvarsprincipen beröras. Denna princip utgör en hörnsten i krisberedskapssystemet och ska upprätthållas så långt som möjligt också i det civila försvaret. Principen innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden, om inget annat reglerats, också har ansvaret under en kris och vid höjd beredskap. Strukturer och ansvarsförhållanden som gäller under normala omständigheter ska alltså enligt ansvarsprincipen så långt som möjligt upprätthållas vid kris och höjd beredskap eftersom det som är väl inarbetat i vardagen också har förutsättningar att kunna fungera under ansträngda förhållanden. Regeringen är ansvarig för den nationella krishanteringen.

4.2 Beredskapsansvaret för myndigheter under regeringen

I förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap, kallad beredskapsförordningen, finns bestämmelser om uppgifter som statliga myndigheter under regeringen har inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Syftet med förordningen är att myndigheter som omfattas av förordningen genom sin verksamhet ska minska sårbarheten i samhället och utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Beredskapsförordningen utgår från en helhetssyn som sträcker sig från uppgifter inför och vid fredstida krissituationer till uppgifter inför och vid höjd beredskap. Varje myndighet ska enligt förordningen bl.a. identifiera samhällsviktig verksamhet inom myndighetens ansvarsområde och kontinuerligt analysera om det inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap finns sårbarhet och hot eller risker som allvarligt kan hota, skada eller försämra förmågan till den samhällsviktiga verksamheten. Myndigheterna ska även se till att personalen får den utbildning och övning som behövs för att den ska kunna utföra sina uppgifter vid fredstida krissituationer. Varje myndighet vars ansvarsområde berörs av en fredstida krissituation ska vidta de åtgärder som behövs för att hantera den uppkomna situationen och konsekvenserna av den. Myndigheterna ska samverka och stödja varandra vid en sådan krissituation. Av beredskapsförordningen följer vidare att varje myndighet i sin verksamhet ska beakta totalförsvarets krav, i vilket ingår att planera för att myndigheten vid höjd beredskap ska fortsätta sin verksamhet så långt det är möjligt med hänsyn till tillgången på personal och förhållandena i övrigt. Myndigheternas planering för totalförsvaret ska ske i samverkan med de statliga myndigheter, kommuner, regioner, sammanslutningar och näringsidkare som är berörda. Bestämmelserna i förordningen ska tillämpas om inte annat följer av lag eller annan förordning.

I beredskapsförordningen pekas 67 myndigheter ut som s.k. beredskapsmyndigheter. Dessa myndigheter har ett särskilt ansvar inom

en eller flera viktiga samhällsfunktioner och verksamhet med särskild betydelse för samhällets krisberedskap och totalförsvaret. Det innebär att de till skillnad från andra myndigheter ska vidta ytterligare förberedelser inför och vid höjd beredskap. Beredskapsmyndigheterna har ytterligare uppgifter utöver de uppgifter som övriga myndigheter har enligt förordningen. Bland annat ska de verka för att andra myndigheter, kommuner och näringsidkare som är berörda utvecklar sin förmåga att t.ex. hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap

De flesta beredskapsmyndigheter ingår i någon av de tolv s.k. beredskapssektorerna. För varje sektor utses en sektorsansvarig myndighet för att leda arbetet med att samordna åtgärder inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. I beredskapssektorn för finansiella tjänster är Finansinspektionen sektorsansvarig myndighet. I sektorn ingår även Riksgäldskontoret. Sektorn ansvarar för beredskap avseende den viktiga samhällsfunktionen betalningsförmedling, som avser förmågan att säkerställa att betalningar kan genomföras. Förutom betalningsförmedling har även finansiell stabilitet, försäkring och sparande, finansiering samt finansiell riskhantering identifierats som viktiga samhällsfunktioner inom sektorn.

Finansinspektionen ska i sin roll som sektorsansvarig myndighet driva på arbetet inom beredskapssektorn, stödja beredskapsmyndigheterna samt verka för att uppgifter och roller inom beredskapssektorn tydliggörs. Det är även viktigt att det finns en myndighet som har översikt över beredskapsläget inom respektive beredskapssektor och verkar för att samverkan med näringslivet sker.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, som från och med den 1 januari 2026 heter Myndigheten för civilt försvar, och Försvarsmakten ska gemensamt stödja aktörerna i det nya beredskapssystemet och säkerställa den gemensamma totalförvarsplaneringen.

I sammanhanget bör nämnas att varje enskild beredskapsmyndighet fortfarande har ansvar för att vidta beredskapsåtgärder, i enlighet med ansvarsprincipen (se avsnitt 4.1). I ansvaret ingår att vidta alla de åtgärder som krävs för att kunna förebygga, motstå och hantera olyckor och kriser. Principen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.

4.3 Riksbankens beredskapsansvar

Riksbanken, som är en myndighet under riksdagen, omfattas inte av beredskapsförordningen. I lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank, kallad riksbankslagen, har Riksbanken fått ett utökat beredskapsansvar. Målet för Riksbankens verksamhet avseende beredskap är att ha en god förmåga att upprätthålla sin verksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar. I förslaget till riksbankslagen betonar regeringen att Riksbankens nya ansvarsområde ligger vid sidan av det ansvar som myndigheterna under regeringen har och att detta faktum ställer stora krav på samverkan mellan Riksbanken och myndigheter under regeringen i syfte att samordna beredskapsåtgärder (prop. 2021/22:41 s. 127).

Riksbanken ska planera och förbereda för att kunna fortsätta sin verksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. I detta arbete ska Riksbanken beakta totalförsvarets krav. Detta omfattar även att vid störningar i genomförandet av betalningar under fredstida krissituationer, omgående upprätta en ledningsfunktion för samordning och information (samma prop. s. 227). Vid höjd beredskap ska Riksbanken kunna övergå till krigsorganisation.

Riksbanken ska genomföra gemensamma utbildningar och övningar för bankens egen personal och för arbets- och uppdragstagare i företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar. Vilka dessa företag är regleras i Riksbankens föreskrifter (se Riksbankens föreskrifter och allmänna råd [RBFS 2023:3] om företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap). Företagen ska planera och vidta förberedelser i syfte att kunna fortsätta sin verksamhet med betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Företagen har alltså ett ansvar för att upprätta en krigsorganisation. Företagen ska även delta i Riksbankens beredskapsplanering och se till att arbets- och uppdragstagare får den utbildning och övning som behövs. Riksbanken ska utifrån sina föreskrifter på området, övervaka att företagen uppfyller sina skyldigheter i dessa avseenden.

Riksbanken har bedömt att föreskrifterna initialt bör omfatta tolv företag som utgörs av vissa kreditinstitut samt företag som har verksamhet med betalningsinfrastruktur, elektronisk identifiering och underskrift, betalapplikationer samt företag som förvarar, uppräknar och transporterar kontanter. Riksbanken har för avsikt att göra en fördjupad analys av vilka företag som i ett nästa steg ska kunna komma att omfattas av föreskrifterna (se Riksbankens beslutspromemoria den 14 december 2023, dnr 2023-01339). Föreskrifterna innehåller bestämmelser om bl.a. företagens uppgifter när det gäller företagens interna planering och förberedelse och deltagande i Riksbankens ledningsfunktion för samordning och information.

5 En ny krishanteringsfunktion

5.1 Det finns ett behov av bättre operativ krishantering i det finansiella systemet

Regeringens förslag

Det ska införas en ny funktion för operativ krishantering i det finansiella systemet.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* avstyrker förslaget, och anser att en enda myndighet inte bör få det huvudsakliga ansvaret för krishantering i den finansiella sektorn.

Försvarsmakten och *Säkerhetspolisen* efterfrågar en analys på en övergripande nivå av hur cybersäkerhetsarbetet i Sverige bör struktureras och i vilken mån det bör bedrivas sektorsvis eller samlat.

Stockholms universitet, Juridiska fakulteten anser att förslaget har svagt samband med promemorians syfte och att det därför behöver kompletteras.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Försvarets materielverk understryker behovet av en analys på en övergripande nivå av hur cybersäkerhetsarbetet i Sverige bör struktureras och i vilken mån det bör bedrivas sektorsvis eller samlat.

Försvarsmakten ser positivt på de förtydliganden som gjorts om hur krishanteringsfunktionen för att hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet ska förhålla sig till befintliga strukturer för samverkan och information.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) förordar att uttrycket ”samlade lägesbilder” används i stället för ”gemensam lägesbild”.

Svensk Försäkring vidhåller att en förmågehöjning kan genomföras utifrån befintliga författningar och en utveckling av existerande samverkansformer.

Skälen för regeringens förslag

Allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet kan leda till en kris i samhället

Ett stabilt och effektivt finansiellt system är av stor betydelse för samhälls-ekonomin. Det finansiella systemet är väl fungerande om det kan fullgöra sina tre grundläggande funktioner – förmedling av betalningar, omvandling av sparande till finansiering och riskhantering. I väl fungerande ligger även att systemet är stabilt i meningen att det har motståndskraft mot störningar som hotar dessa funktioner. En situation där det finansiella systemet inte kan upprätthålla sina grundläggande funktioner skulle därför snabbt skada samhället. Det kan leda till att betalningar inte kan genomföras, krediter inte kan lämnas eller att hushåll och företag står utan försäkringsskydd. Betydande störningar i kreditgivningen skulle också kunna smitta av sig på betalningsväsendet, t.ex. genom att hushåll och företag inte får tillgång till de betalningsmedel de behöver. En väl fungerande och effektiv krishantering är följaktligen av stor betydelse.

I det finansiella systemet finns både finansiella och operativa risker. Med finansiella risker avses i första hand kreditrisker och marknadsrisker. Med operativ risk menas risken för förluster som inte är direkt hänförlig till finansiella risker. Operativa risker innefattar risken för förluster till följd av bl.a. felaktig handläggning, brottslighet, olyckshändelser, avbrott i energiförsörjningen, cyberangrepp eller andra störningar i de digitala systemen. I Sverige tillhandahålls över 95 procent av de finansiella tjänsterna av privata aktörer. Ansvarsprincipen utgår från att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden också har ett ansvar för att verksamheten fungerar under en krissituation (se avsnitt 4.1). De finansiella företagen har därför ett ansvar för att själva ta höjd för operativa risker och ha säkra och motståndskraftiga system för att på egen hand kunna hantera en driftsstörning. Ansvarsprincipen innebär ett ansvar för varje aktör att samverka med andra aktörer, ofta i andra sektorer än den egna. Ansvaret innebär också att under en kris kunna bedriva verksamhet och hantera situationer.

De senaste årtiondenas snabba digitalisering har lett till att användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT) i dag är avgörande för driften av finansiella företags vanliga dagliga funktioner. Det innebär i sin tur att finansiella tjänster är beroende av fungerande elförsörjning och fungerande nätverks- och informationssystem. Omvänt är de andra sektorerna beroende av finansiella tjänster, särskilt betalningar. Samtidigt som digitaliseringen innebär stora fördelar för samhället i stort medför den delvis nya krav på att hantera risker, hot och sårbarheter. Den höga graden av sammanlänkning mellan finansiella företag, finansmarknader och finansmarknadsinfrastruktur utgör systemsårbarheter. Svensk ekonomi är utsatt för destabiliserande aktiviteter. Det ökade antalet cyberangrepp mot företag i den finansiella sektorn liksom de hybrid-attacker som riktas mot energisektorn och sektorn för elektronisk kommunikation medför ännu högre risk för allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet.

En allvarlig driftsstörning i det finansiella systemet där samhällsviktiga finansiella tjänster slås ut kan snabbt leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället. En sådan störning innebär inte nödvändigtvis en finanskris, men kan likväl leda till en samhällskris. I förlängningen kan en sådan driftsstörning även hota den finansiella stabiliteten.

MSB pekar på vikten av att använda en enhetlig terminologi och förordar därför att uttrycket ”samlade lägesbilder” används i stället för ”gemensam lägesbild”. Regeringen instämmer med MSB att det är lämpligt att i lagrådsremissen använda uttrycket ”samlade lägesbilder”.

Det saknas en samordnad och koordinerad operativ krishantering i det finansiella systemet

Sedan finanskrisen 2008 har flera åtgärder vidtagits för att stärka motståndskraften mot finansiella risker. Bland annat har det införts strängare kapital- och likviditetskrav för finansiella företag och regelverk om resolution av systemviktiga företag. Riksbanken har fått utökade möjligheter att lämna likviditetsstöd. Det offentliga ansvaret ligger på myndigheter inom den finansiella sektorn. Det innebär att tre förvaltningsmyndigheter ansvarar för att motverka störningar i det finansiella

systemet: Finansinspektionen (tillsynsmyndighet), Riksbanken (centralbank) och Riksgäldskontoret (garanti-, resolutions- och stödmyndighet). Dessa tre myndigheter har olika roller på området. Även om rollerna skiljer sig åt handlar det dock om att bidra till samma övergripande mål, nämligen ett stabilt och effektivt finansiellt system.

De senaste åren har åtgärder även vidtagits för att stärka de finansiella företagens motståndskraft mot operativa risker. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 av den 14 december 2022 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn och om ändring av förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 909/2014 och (EU) 2016/1011, kallad DORA-förordningen, tillämpas fr.o.m. den 17 januari 2025. Genom förordningen införs nya krav på företag inom den finansiella sektorn. Kraven omfattar bl.a. företagets riskhantering när det gäller informations- och kommunikationsteknik (IKT), incidentrapportering, hantering av utlagd verksamhet och testning av digital operativ motståndskraft. Finansinspektionen är tillsynsmyndighet (se 1 kap. 2 § lagen [2024:1278] med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn). Finansinspektionen och Riksbanken har ett delat ansvar för testningen av företagets operativa motståndskraft (se 2 kap. samma lag). Enligt lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank, kallad riksbankslagen, har Riksbanken även ett uppdrag att identifiera risker för allvarliga störningar i det finansiella systemet (3 kap. 9 §). Inom ramen för detta uppdrag erbjuder Riksbanken s.k. TIBER-tester (eng. Threat Intelligence-based Ethical Red Teaming) till företag i den finansiella sektorn, vilket syftar till att stärka finansiella företags motståndskraft mot cyberangrepp. I lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar ställs krav på clearingbolag som bedriver clearingverksamhet, dvs. förmedlar betalningar mellan banker i ett clearing- eller avvecklingssystem. Kraven omfattar bl.a. riskhantering, beredskap och cybersäkerhet, styrning och att det ska ställas krav vid utkontraktering av clearingverksamhet.

Myndigheterna i den finansiella sektorn har inte ansvar för att hantera störningar i företagets IKT-system eller att tillhandahålla backup eller ersättningssystem när företagets finansiella tjänster ligger nere. De åtgärder som myndigheterna kan tillgripa för att avvärja eller hantera finansiella kriser är inte heller i första hand verkningsfulla för att avvärja en allvarlig driftsstörning. Myndigheterna i den finansiella sektorn förfogar emellertid över verktyg som även vid en allvarlig driftsstörning kan komplettera åtgärder som är avsedda att direkt hantera själva driftsstörningen. Exempelvis ska Riksgäldskontoret, i egenskap av resolutionsmyndighet, planera för resolutionsåtgärder som ska vidtas om en central motpart fallerar till följd av en s.k. icke-obeståndshändelse (t.ex. ett cyberangrepp).

Företag tillhandhåller över 95 procent av de finansiella tjänsterna i Sverige. Privata aktörer har mycket goda kunskaper om hotbilden mot det finansiella systemet och hur olika hot kan motverkas. De enskilda privata aktörerna har en väl utvecklad förmåga att hantera de driftsstörningar som berör den egna verksamheten. Samtidigt finns det även hos företag med hög kompetens ett behov av strategiskt och operativt stöd i händelse av allvarliga störningar. Hanteringen av allvarliga störningar och händelser som avviker från det normala underlättas av att aktörerna kan hjälpa

varandra. Från det allmännas sida finns det också behov av koordinering och samverkan för att till fullo dra nytta av företagens kompetens inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. För att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system behövs med andra ord ett väl-etablerat strategiskt och operativt samarbete mellan staten och privata aktörer.

Som nämns ovan kan en situation där samhällsviktiga finansiella tjänster slås ut, på grund av en allvarlig driftsstörning i den finansiella sektorn, snabbt leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället och att en fredstida krissituation uppstår. För att den uppkomna situationen ska anses utgöra en fredstida krissituation ska det dock vara fråga om händelser som inte kan hanteras av berörda aktörer var för sig utan som kräver koordinerade åtgärder från flera aktörer. Det är även möjligt att tänka sig det omvända, att en fredstida krissituation som uppkommit på grund av ett omfattande avbrott i elförsörjningen eller av nätverks- och informationssystem i sin tur kan leda till en allvarlig driftsstörning i det finansiella systemet. Gemensamt för sådana situationer är att de kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer, både offentliga och privata.

I dag saknas en samordnad och effektiv operativ krishantering inför och vid fredstida krissituationer i den finansiella sektorn. Med operativ krishantering avses hantering av kriser som uppstår till följd av allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet.

En särskild funktion för operativ krishantering i det finansiella systemet bör införas

Erfarenheter från tidigare kriser visar på att förmågan att skyndsamt dela information samt upprätta och dela samlade lägesbilder har stor betydelse för en effektiv krishantering. En effektiv krishantering förutsätter vidare en gemensam inriktning avseende de åtgärder som behöver vidtas och att dessa åtgärder, vid behov, kan samordnas. Regeringen anser att dessa förmågor inte är av mindre betydelse vid en kris som uppstår till följd av en allvarlig driftsstörning i det finansiella systemet.

Försvarsmakten och *Säkerhetspolisen* tar i sina remissvar avseende promemorian upp frågan om cybersäkerhetsarbetet i Sverige bör bedrivas sektorsvis. Även *Försvarets materielverk* understryker detta i sitt remissvar avseende utkastet till lagrådsremiss. Vid en kris som uppstår till följd av en allvarlig driftsstörning i det finansiella systemet kommer flera olika aktörer att behöva involveras. Tre statliga myndigheter (Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgäldskontoret), med olika roller på området, ansvarar för att motverka störningar i det finansiella systemet. Företag har det huvudsakliga ansvaret att upprätthålla kontinuiteten i sina tjänster, men kan behöva ta hjälp av andra företag och myndigheter. Avsaknaden av ovan nämnda åtgärder för effektiv krishantering i det finansiella systemet och av ett tydligt ledarskap i en krissituation riskerar att leda till att krishanterande åtgärder försenas och att krisen eskalerar ytterligare. För att motverka detta behöver det finnas en etablerad funktion för samverkan och koordinering mellan berörda aktörer. Regeringen anser därför, till skillnad från *Svensk Försäkring*, att det i Sverige bör införas en särskild funktion för operativ krishantering i den finansiella sektorn. En myndighet inom den finansiella sektorn bör få det huvudsakliga ansvaret

för att leda en sådan funktion. Att en myndighet får ett utpekat ansvar för att leda krishanteringsfunktionen är nödvändigt för att skapa tydlighet när det gäller ledarskapet, inte minst när en krissituation uppstår. Ett tydligt ledarskap är en förutsättning för en väl fungerande krishantering och kommer att underlätta koordineringen av arbetet när det uppstår en allvarlig driftsstörning.

5.2 Riksbanken ska leda krishanteringsfunktionen

Regeringens förslag

Riksbanken ska få ansvaret att leda en krishanteringsfunktion för att hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet i Sverige.

Krishanteringsfunktionen ska regleras i lagen om Sveriges riksbank.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. I promemorian föreslås att Riksbanken ska vara ansvarig myndighet för funktionen.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* avstyrker förslaget och anser att det skulle leda till oklara ansvarsförhållanden mellan Riksbanken och Finansinspektionen när det gäller krishantering inom den finansiella sektorn.

Flera remissinstanser väcker olika frågor om hur Riksbankens ansvar för krishanteringsfunktionen förhåller sig till andra myndigheters och funktioners ansvar för hantering av cyberkriser. *Försvarets radioanstalt (FRA)*, *Försvarmakten* och *Säkerhetspolisen* anser att det är otydligt hur den närmare ansvars- och rollfördelningen ska se ut mellan den krishanteringsfunktion som föreslås, kommande krishanteringsmyndigheter (jfr SOU 2024:18), Nationellt cybersäkerhetscenter respektive CSIRT-enheten/CERT-SE (Computer Security Incident Response Team). Försvarmakten ser även en risk med att promemorians förslag leder till att det upprättas flera parallella strukturer med överlappande uppdrag och långa informationskedjor. *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)* föreslår att Riksbanken pekas ut som sektorsvis cyberkrishanteringsmyndighet för den finansiella sektorn.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Bankgirocentralen BGC AB (Bankgirot) förordar att funktionen placeras inom Riksbanken.

Försvarsmakten instämmer i att samarbete mellan krishanteringsfunktionen och det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt (NCSC) bör vara en naturlig del för att stärka den samlade förmågan att bekämpa och hantera IKT-incidenter och cyberangrepp.

Svensk Försäkring motsätter sig inte att Riksbanken får uppdraget att leda funktionen.

Skälen för regeringens förslag

Krishanteringsfunktionen bör inte inordnas i en myndighet

I promemorian föreslås att Riksbanken ska vara ansvarig myndighet för den nya krishanteringsfunktionen. Med detta avses att det ska inrättas en funktion för krishantering inom Riksbanken. Den krishanterande funktionen föreslås komplettera den ledningsfunktion som Riksbanken har upprättat.

Inom den finansiella sektorn finns det tre myndigheter med olika uppdrag för att motverka störningar i det finansiella systemet och med olika ansvar för civilt försvar och krisberedskap. Syftet med detta lagstiftningsärende är inte att ändra denna ordning. Regeringen har inte för avsikt att krishanteringsfunktionen ska överta någon beslutanderätt från någon myndighet eller privat aktör. I enlighet med ansvarsprincipen ska varje myndighet och företag även i fortsättningen utgå från sin egen beslutskompetens och svara för sina egna beslut. Syftet med krishanteringsfunktionen är att underlätta samordningen mellan myndigheter och företag och koordinera de åtgärder som behövs vid hanteringen av en allvarlig driftsstörning i det finansiella systemet i Sverige.

Krishanteringsfunktionen bör därmed vara ett samarbete mellan flera myndigheter och inte vara en myndighet eller ingå i en myndighet. Till skillnad från vad som föreslås i promemorian och vad *Bankgirot* framför, anser regeringen att funktionen inte bör utgöra en del av Riksbanken. I stället för att inrätta krishanteringsfunktionen i en myndighet, bör det klargöras att en myndighet får ansvaret att leda funktionens arbete.

Riksbanken bör få ansvaret att leda krishanteringsfunktionen

Krishanteringsfunktionen tar inte över några formella befogenheter från deltagarna. Detta understryker vikten av att ge någon av de deltagande myndigheterna ett mandat att leda det gemensamma arbetet i funktionen. Den mest samhällsviktiga tjänsten i den finansiella sektorn är betalningar i vid mening. Riksbanken har ett uttalat ansvar för genomförandet av betalningar i krisituationer och ställer, genom föreskrifter, krav på företag som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar. Riksbanken är dessutom en central aktör i betalningssystemet genom att tillhandahålla system för avveckling av stora betalningar och avvecklingssystem för värdepapper. Regeringen anser därför att Riksbanken är särskilt lämpad att ansvara för att leda funktionens arbete. Det ger goda förutsättningar för funktionen att bidra till en effektiv och ändamålsenlig krishantering vid allvarliga driftsstörningar, i lägen som kräver skyndsamt agerande och där antalet berörda aktörer kan vara stort.

Riksbanken har i dag ett uppdrag att, vid störningar i genomförandet av betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, upprätta en ledningsfunktion för samordning och information (prop. 2021/22:41 s. 227). Enligt 8 § Riksbankens föreskrifter och allmänna råd (RBFS 2023:3) om företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap ska de företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar och som omfattas av föreskrifterna planera och förbereda för att kunna ingå i ledningsfunktionen. Riksbanken bör fortsätta att ha detta uppdrag. Att lägga ansvaret för operativ krishantering för övriga delar av det finansiella systemet i Sverige på en annan myndighet, skulle innebära att två myndigheter skulle ha delvis överlappande uppdrag. En sådan ordning med parallella strukturer är inte önskvärd. Riksbanken bör därför få i uppdrag att leda den nya funktionen för operativ krishantering i det finansiella systemet.

Att Riksbanken är den myndighet som bör ansvara för att leda krishanteringsfunktionen innebär att Riksbanken har rollen som ordförande och har det huvudsakliga ansvaret för att det finns en fungerande struktur för krishanteringsfunktionens verksamhet. I det ingår att krishanteringsfunktionen ska kunna utföra sin uppgift att vara operativ inför och vid fredstida kriser och höjd beredskap. Riksbanken bör även t.ex. bistå krishanteringsfunktionen med administrativt stöd och ansvara för att tillhandahålla tekniska plattformar för informationsdelning och samordning. Företagen kommer inte att få rätt till ersättning för de merkostnader som förslagen kan leda till (se avsnitt 10). Det är därför viktigt att Riksbanken, i egenskap av den myndighet som är ansvarig för att leda krishanteringsfunktionen, verkar för att skyldigheterna för företagen inte medför betydande kostnader för dessa.

Förhållandet till andra myndigheters och funktioners ansvar vid allvarliga driftsstörningar i informations- och kommunikationsteknik

Flera remissinstanser – FRA, Försvarmakten, MSB och Säkerhetspolisen – väcker i sina remissvar avseende promemorian olika frågor om hur Riksbankens ansvar för krishanteringsfunktionen förhåller sig till andra myndigheters och funktioners ansvar för hantering av cyberkriser. Som Försvarmakten och FRA påpekar har det i flera sammanhang gjorts analyser av ansvars- och rollfördelningen för bl.a. NCSC och nationella cyberkrishanteringsmyndigheter (se t.ex. Nya regler om cybersäkerhet SOU 2024:18 och Ett nytt nationellt cybersäkerhetscenter Del 1 och 2, Fö2024/00785). Med utgångspunkt i förslagen har ett arbete pågått i syfte att omstrukturera NCSC, som fr.o.m. den 1 november 2024 är inordnat under huvudmannaskap av FRA. Syftet med omstruktureringen har varit att stärka styrningen och samordningen av den nationella cybersäkerheten på så sätt att NCSC ska utgöra navet i det nationella cybersäkerhetsarbetet. Som ett led i det arbetet beslutade regeringen förordningen (2025:237) om det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt. Förordningen innehåller bestämmelser om den verksamhet som ska bedrivas av NCSC. Centret ska bl.a. utgöra en nationell plattform för samverkan och informationsutbyte mellan aktörer, såväl privata som offentliga, i frågor som rör cybersäkerhet. Centret ska också vara en kontaktpunkt för

cybersäkerhetsfrågor. En särskild utredare har haft i uppdrag att analysera och föreslå vilka av MSB:s uppgifter inom informations- och cybersäkerhet som bör föras över till FRA (dir. 2024:111). Uppdraget redovisades den 1 juli 2025 i betänkandet Samlade förmågor för ökad cybersäkerhet (SOU 2025:79). Betänkandet har remitterats (Fö2025/01133). Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Med utgångspunkt i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet), beslutade regeringen den 9 oktober 2025 propositionen Ett starkt skydd för nätverks- och informationssystem – en ny cybersäkerhetslag (prop. 2025/26:28). Finansinspektionen föreslås bli tillsynsmyndighet enligt cybersäkerhetslagen för sektorerna bankverksamhet och finansmarknadsinfrastruktur (7 § förslaget till cybersäkerhetsförordning). Den nya cybersäkerhetslagen och övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 15 januari 2026. NIS 2-direktivet är bara i begränsad omfattning tillämpligt på den finansiella sektorn som i första hand i stället ska tillämpa DORA-förordningen (se avsnitt 5.1). Finansinspektionen är behörig myndighet i Sverige enligt DORA-förordningen (se 1 kap. 2 § lagen [2024:1278] med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn).

Som bl.a. Försvarsmakten lyfter fram behöver risken för att det bildas parallella strukturer och långa informationskedjor beaktas i det pågående arbetet med att utveckla det strukturella ansvaret för cyberkrishantering. Det behöver därför vara tydligt vad som är respektive myndighets och funktions ansvar.

Som nämns i avsnitt 5.1 har myndigheterna i det finansiella systemet inte något ansvar för att hantera störningar i företagets IKT-system eller att tillhandahålla backup eller ersättningssystem när företagets finansiella tjänster ligger nere. Dessa myndigheter har inte heller något ansvar för att hantera allvarliga driftsstörningar i andra sektorer som kan leda till att samhällsviktiga finansiella tjänster ligger nere. Myndigheterna i det finansiella systemet ansvarar däremot för att det finansiella systemet är stabilt och effektivt. Den nya krishanteringsfunktionens uppdrag kan inte gå utöver dessa myndigheters ansvar (se avsnitt 5.3). Uppdraget att hantera andra delar av en kris till följd av allvarliga driftsstörningar i IKT-system, såsom att hantera själva driftsstörningen eller att samordna samhällets krishantering och beredskap av sådana kriser, ligger på andra myndigheter och funktioner och behandlas inte vidare här. Mot bakgrund av att cyberhoten mot Sverige är omfattande, med allt fler cyberangrepp mot den finansiella sektorn, bör samarbete mellan krishanteringsfunktionen och NCSC vara en naturlig del för att stärka den samlade förmågan att bekämpa och hantera IKT-incidenter och cyberangrepp (se även avsnitt 5.4).

Eftersom arbetet med att utforma det övergripande strukturella ansvaret för cyberkrishantering fortfarande pågår är det för tidigt att i detta sammanhang ta ställning till frågan om det bör inrättas en sektorsvis cyberkrishanteringsmyndighet för den finansiella sektorn, så som MSB föreslår. Hur Riksbankens ansvar enligt riksbankslagen förhåller sig till

Finansinspektionens ansvar som sektorsansvarig myndighet enligt beredskapsförordningen behandlas i avsnitt 6.1.

Krishanteringsfunktionen bör regleras i riksbankslagen

För att uppnå en fungerande operativ krisberedskap i den finansiella sektorn bör det säkerställas att det finns stabila förutsättningar för att krishanteringsfunktionen ska kunna verka. Det förutsätter att det går att säkerställa att personal avsätts till funktionen inför eller vid en kris-situation eller höjd beredskap. Det finns därför skäl att göra deltagandet i funktionen obligatoriskt för centrala aktörer, både privata och offentliga. Krishanteringsfunktionens uppdrag och struktur behöver därför regleras.

Riksbanken får endast bedriva eller ta del i sådan verksamhet som enligt lag ankommer på banken (1 kap. 5 § riksbankslagen). I promemorian föreslås att ändringar görs i 5 kap. riksbankslagen, som reglerar Riksbankens ansvar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Riksbankens ansvar i dessa situationer bör hållas samlat. Krishanteringsfunktionen bör därför regleras i 5 kap. riksbankslagen.

5.3 Krishanteringsfunktionens uppdrag

Regeringens förslag

Krishanteringsfunktionen ska, under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, stödja arbetet med att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar.

Regeringens bedömning

Det bör inte regleras i lag att Riksbanken ska anta en instruktion för krishanteringsfunktionens verksamhet.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer delvis överens med regeringens förslag och bedömning. I promemorian föreslås att funktionen ska ansvara för krishantering vid en allvarlig driftsstörning i den finansiella sektorns digitala infrastruktur som lett till eller riskerar att leda till en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner inom sektorn. I promemorian föreslås att Riksbanken ska få anta en instruktion för att närmare reglera funktionens verksamhet.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* avstyrker vissa av förslagen i promemorian när det gäller funktionens krisförberedande arbete.

Försvarets radioanstalt anser att det är viktigt att det operativa ansvaret för krishanteringsfunktionen definieras och avgränsas till att hantera allvarliga driftsstörningar inom den finansiella sektorn. Finans-

inspektionen anser att det bör klarläggas om Riksbankens ansvar enligt riksbankslagen för att allmänheten ska kunna göra betalningar innebär någon begränsning i uppdraget som ansvarig för funktionen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) anser att funktionen ska kunna verka i hela hotskalan, från fredstida krissituationer till höjd beredskap och ytterst krig.

Finansinspektionen, MSB och *Riksbanken* invänder mot omfattningen av funktionens krisförberedande arbete. Myndigheterna anser att det krisförberedande arbetet inte bör omfatta sådan verksamhet som tillkommer Finansinspektionen i rollen som sektorsansvarig myndighet.

Loomis Sverige AB, *Svenska Bankföreningen* och *Svensk Värdepappersmarknad* anser att det inte bör ingå i funktionens uppdrag att ta fram planer som är specifika för enskilda företag, eftersom företagen ansvarar för sin egen krisledning och redan har etablerade kris- och kontinuitetsplaner. Funktionens uppdrag bör i stället vara att ta fram eskaleringsnivåer och rutiner som sedan de enskilda företagen kan införa i sina respektive planer. *Finansbolagens Förening*, *Loomis Sverige AB*, *Svenska Bankföreningen* och *Svensk Värdepappersmarknad* föreslår att funktionen även bör utgöra en central kontaktlänk mellan dess deltagare och gemensamma tredjepartsleverantörer.

Riksgäldskontoret anser att funktionen bör arbeta för att ta fram operativa verktyg för hantering av olika störningarna som kan uppstå.

Sveriges advokatsamfund anser att en bestämmelse i lag där det lämnas till Riksbanken att i en instruktion ange funktionens uppgifter är otillräcklig. Advokatsamfundet föreslår att det i stället bör övervägas om Riksbanken ska få ett särskilt bemyndigande att genom föreskrifter ytterligare konkretisera vilken verksamhet som ska bedrivas av krishanteringsfunktionen.

Förslaget och bedömningen i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem.

Försvarets materielverk pekar på att ett sätt att förebygga cybersäkerhetsrisker är att använda sig av cybersäkerhetscertifiering.

Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller att om krishanteringsfunktionen ska fylla sitt syfte på bästa sätt och undvika att olika aktörer får överlappande ansvar, behöver det förtydligas under vilka förutsättningar som funktionen ska aktiveras och hur ansvarsfördelningen i den ska se ut. *Stockholms universitet*, *Juridiska fakulteten* pekar på att det inte är helt tillfredsställande att en mer precis definition av funktionen saknas. Vidare anser fakulteten att en mer omfattande reglering i lag är en konstitutionellt tydligare väg. *Verket för innovationssystem (Vinnova)* lyfter fram risker att funktionen, om den utformas för stelbent eller hemlig, kan hämma insyn, konkurrens och experimenterande i finans- och fintechsektorn. Vinnova föreslår därför att ett dialogforum inkluderas i funktionen där

branschaktörer och representanter för fintech och startup bjuds in för att säkerställa att nya perspektiv beaktas. Forumet kan enligt Vinnova t.ex. användas för att de representanterna i dialog med krishanteringsfunktionens övriga deltagare ges möjlighet att kommentera de styrdokument som behöver tas fram för att funktionens verksamhet ska fungera optimalt.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Krishanteringsfunktionens uppdrag bör utformas utifrån Riksbankens ansvar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap

I promemorian föreslås att krishanteringsfunktionen ska ansvara för krishantering vid en allvarlig driftsstörning i den finansiella sektorns digitala infrastruktur som lett till eller riskerar att leda till en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner inom sektorn.

En grundläggande princip inom krisberedskap är ansvarsprincipen. Principen innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden, om inget annat reglerats, också har ansvaret under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap (se avsnitt 4.1, jfr även prop. 2021/22:41 s. 123).

Riksbankens ansvar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap regleras i 5 kap. riksbankslagen. Riksbanken ska ha en god förmåga att upprätthålla sin verksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar (1 §). Riksbankens verksamhet regleras i 2 och 3 kap. samma lag. I 2 kap. finns bestämmelser om Riksbankens verksamhet med penningpolitik. I 3 kap. finns bestämmelser om Riksbankens verksamhet med det finansiella systemet. Utan att åsidosätta prisstabilitetsmålet i 2 kap. ska Riksbanken bidra till att det finansiella systemet är stabilt och effektivt, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar (1 §). I kapitlet utvecklas vilka uppgifter och befogenheter Riksbanken har i förhållande till det finansiella systemet. Riksbanken ska bl.a. bedöma att det finansiella systemet är stabilt och effektivt, identifiera risker för allvarliga störningar eller betydande effektivitetsförluster (9 §). Det finansiella systemet är stabilt och effektivt när det kan upprätthålla sina grundläggande funktioner och är tillräckligt motståndskraftigt för att fortsätta göra det (samma prop. s. 216).

Finansinspektionen efterfrågar i sitt remissvar avseende promemorian att det klarläggs om Riksbankens särskilt angivna ansvar för att allmänheten ska kunna göra betalningar innebär någon begränsning av uppdraget att leda funktionen. Som redogörs för i avsnitt 5.2 bör krishanteringsfunktionen inte överta någon beslutanderätt från en annan myndighet eller privat aktör. Varje myndighet och företag ska även i fortsättningen utgå från sin egen beslutskompetens och svara för sina egna beslut. I enlighet med ansvarsprincipen bör därför uppdraget utformas utifrån Riksbankens ansvar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap som det beskrivs ovan. Krishanteringsfunktionens uppdrag bör därmed vara att, vid sådana situationer, stödja arbetet med att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar. Detta innebär, som *Förvarets radioanstalt* efter-

frågar, att krishanteringsfunktionen inte ansvarar för att hantera kriser utanför det finansiella systemet.

Krishanteringsfunktionens uppdrag inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap

Krishanteringsfunktionens uppgift ska, som *MSB* efterfrågar, vara operativ krishantering under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Med operativ krishantering avses hantering av kriser som uppstår till följd av allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet. Fredstida krissituationer avser situationer som avviker från det normala, drabbar många människor, drabbar stora delar av samhället eller hotar grundläggande värden. Sådana situationer innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner och kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer. Det behöver inte vara fråga om händelser som drabbar hela landet. En storm eller en översvämning som endast lokalt eller regionalt drabbar många människor kan utgöra en sådan krissituation som avses. Det ska dock vara fråga om händelser som inte kan hanteras av berörda aktörer var för sig utan som kräver koordinerade åtgärder från flera aktörer (jfr definition i 6 § förordningen [2022:524] om statliga myndigheters beredskap, kallad beredskapsförordningen och SOU 2021:25 s. 453–455). Riksbanken utgår även från denna definition vid tillämpningen av sina föreskrifter (se Riksbankens beslutspromemoria *Betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap*, dnr 2023-01339). Att en fredstida krissituation ska innebära en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner (jfr 6 § beredskapsförordningen) innebär alltså att funktionen ska vara verksam både inför och vid en fredstida krissituation. Höjd beredskap regleras i lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap.

Krishanteringsfunktionen bör vid ovannämnda situationer stödja arbetet med att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system i Sverige. Krishanteringsfunktionen bör alltså säkerställa samordning och koordinering av de åtgärder som vidtas av de involverade myndigheterna och privata aktörerna. I det ingår exempelvis att funktionen bör sammanställa en bild av skadeläget och upprätta samlade lägesbilder, som kan delas med de aktörer som medverkar i funktionens arbete. Krishanteringsfunktionen bör också initiera t.ex. koordinering mellan myndigheter och mellan myndigheter och företag samt olika lösningar för att tillgodose identifierade behov. Funktionen bör inventera och förmedla de resurser som aktörerna har tillgängliga för att avhjälpa konsekvenserna av den allvarliga driftsstörningen samt verka för koordinering inför de beslut som aktörerna fattar. Det förutsätter att de som medverkar i funktionens arbete har förutsättningar att dela information med berörda aktörer (se avsnitt 7.1 för förslag i denna del). Det är även viktigt att krishanteringsfunktionen koordinerar den information som företagen förmedlar vid en allvarlig driftsstörning i det finansiella systemet.

Det ligger i sakens natur att krishanteringsfunktionen bör ha ett visst planerande och förberedande arbete för att kunna fullgöra sitt uppdrag inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. I detta bör ingå

exempelvis att utveckla rutiner och processer samt skapa förutsättningar för funktionen att kunna agera effektivt vid en kris.

Finansinspektionen är sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn för finansiella tjänster. Som nämns ovan är syftet med den krishanteringsfunktion som föreslås i utkastet inte att ändra befintliga uppdrag eller att överföra olika aktörers ansvar för operativ krishantering. I likhet med vad *Finansinspektionen*, *MSB* och *Riksbanken* framför bör krishanteringsfunktionen därför inte ha i uppdrag att utföra sådana krisförberedande uppgifter som Finansinspektionen har i rollen som sektorsansvarig myndighet. Det arbete som Finansinspektionen utför i denna roll är dock av värde för krishanteringsfunktionens verksamhet.

Funktionen ska inte heller i övrigt ha i uppdrag att utföra uppgifter som ankommer de aktörer som deltar i funktionen. I likhet med vad *Loomis Sverige AB*, *Svenska Bankföreningen* och *Svensk Värdepappersmarknad* anför, bör funktionen därför inte, till skillnad från det som föreslås i promemorian, ha i uppdrag att ta fram planer för enskilda företag. Som *Försvarets materielverk* påpekar kan cybersäkerhetscertifiering vara ett sätt att förebygga cybersäkerhetsrisker. Cybersäkerhetscertifiering är emellertid en sådan åtgärd som typiskt sett utförs av enskilda aktörer.

Det finns inget hinder för att deltagarna i krishanteringsfunktionen på frivillig väg, såsom *Riksgäldskontoret* efterfrågar, verkar för att olika operativa verktyg utvecklas inom ramen för funktionen. Det finns inte heller något hinder för att funktionen fungerar som kontaktlänk gentemot gemensamma tredjepartsleverantörer, såsom flera remissinstanser, t.ex. *Finansbolagens Förening*, föreslår (se även avsnitt 7.1, t.ex. under rubriken Uppgiftsskyldighet för vissa syften).

Som framgår ovan kan det vara många olika slags händelser som kan orsaka de situationer som krishanteringsfunktionen kan komma att hantera. Vilka åtgärder som behöver vidtas kommer också att variera beroende på vilken händelse som har inträffat och vilka aktörer som berörs. Att närmare definiera krishanteringsfunktionen, som *Stockholms universitet*, *Juridiska fakulteten* efterfrågar, riskerar att begränsa funktionens handlingsutrymme. Om krishanteringsfunktionen ska kunna fullgöra sitt uppdrag behövs tvärtom en viss flexibilitet så att funktionens arbete kan anpassas till den aktuella situationen. Till skillnad från *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Stockholms universitet*, *Juridiska fakulteten* anser regeringen därför att det inte finns skäl för en mer detaljerad reglering i lag av funktionens verksamhet. Som *Vinnova* påpekar bör krishanteringsfunktionen inte uppfattas som stelbent eller hemlig. Det är därför viktigt med insyn och transparens i funktionens arbete. I avsnitten 7 och 8 finns förslag för att dels säkerställa allmänhetens intresse av insyn, dels möjliggöra säker informationsdelning inom funktionen.

Det bör inte regleras i lag att Riksbanken ska anta en instruktion

I promemorian föreslås att det i riksbankslagen ska regleras att Riksbanken ska få anta en instruktion för krishanteringsfunktionen. Enligt förslaget ska det i instruktionen närmare anges förutsättningar och rutiner för aktivering av funktionen, funktionens sammansättning och hur funktionen ska arbeta med sitt krisförberedande arbete.

Riksbanken antar i dag instruktioner för sin egen verksamhet utan stöd i lag. Förslaget innebär att krishanteringsfunktionen inte ska ingå i Riksbankens verksamhet (se avsnitt 5.2). I funktionen ska andra statliga myndigheter ingå. För att Riksbanken ska få meddela föreskrifter som innebär att det ställs bindande krav på andra aktörer behövs ett bemyndigande i lag. *Sveriges advokatsamfund* föreslår att ett sådant bemyndigande övervägs. Regeringen anser dock att Riksbanken inte bör få ett bemyndigande att meddela föreskrifter som rör myndigheter under regeringen. Utöver föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter för privata aktörer, bör Riksbanken därför inte få utökade möjligheter att meddela föreskrifter (se avsnitt 7.2). Det finns däremot inget som hindrar att de styrdokument som behöver tas fram för krishanteringsfunktionens verksamhet kan tas fram i dialog med funktionens övriga deltagare.

5.4 Medverkande i krishanteringsfunktionen

Regeringens förslag

I krishanteringsfunktionen ska, utöver Riksbanken, ingå

1. de företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar,
2. de företag som bedriver verksamhet som omfattas av Riksbankens övervakning och som Riksbanken beslutar,
3. Finansinspektionen, och
4. Riksgäldskontoret.

Riksbanken ska även få bjuda in andra aktörer att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet om de har kunskaper eller resurser som är av betydelse för funktionen.

Ett företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska vara skyldigt att delta i krishanteringsfunktionens verksamhet.

Riksbankens beslut om att vissa företag ska ingå i funktionen ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Regeringens bedömning

Riksbanken bör inte få ålägga ett företag att delta i krishanteringsfunktionens verksamhet.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer delvis överens med regeringens förslag. I promemorian föreslås att Riksbanken ska få besluta att andra företag än de som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska ingå i krishanteringsfunktionen. Vidare föreslås att Riksbanken ska få ålägga företag att delta i funktionen om det är nödvändigt. Riksbanken ska även få förelägga företag, vid vite, att följa ett sådant åläggande. I promemorian lämnas inte något förslag om överklagande.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Svensk Försäkring anser att det bör vara Finansinspektionen som ska fatta beslut om vilka aktörer som ska omfattas av krishanteringsfunktionen. *Försäkringskassan* och *Pensionsmyndigheten* anser att Försäkringskassan bör ingå i krishanteringsfunktionen, eftersom Försäkringskassan är sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn för ekonomisk säkerhet. *Finansiell ID-Teknik BID AB* anser att Myndigheten för psykologiskt försvar bör knytas till krishanteringsfunktionen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) anser att krishanteringsfunktionen behöver ett nära samarbete med flera myndigheter och funktioner, såväl nationellt som inom EU, bl.a. det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt NCSC och MSB. *Försvarets radioanstalt (FRA)* framhåller att i en hantering av en störning i den finansiella sektorn som beror på ett cyberangrepp kommer samverkan mellan den föreslagna funktionen och NCSC bli central, inte minst för att möjliggöra en effektiv hantering av ett cyberangrepp som orsakar driftsstörningar i flera sektorer.

Förslaget och bedömningen i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget och bedömningen i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem.

Bankgirocentralen BGC AB (Bankgirot), *Svenska Bankföreningen* och *Svensk Värdepappersmarknad* anser att även branschorganisationerna ska ingå för att säkerställa effektiv informationsspridning. Svenska Bankföreningen och Svensk Värdepappersmarknad anser vidare att den föreslagna omfattningen av aktörer som ska ingå i funktionen är alltför inskränkt. Föreningarna framför också att en person med kunskap om konkurrensrätt bör delta vid funktionens möten.

Finansinspektionen anser att en begränsning av vilka företag inom finanssektorn som ska kunna bjudas in bör övervägas. Alternativt förordar inspektionen att Riksbanken innan den bjuder in en aktör ska samråda med Finansinspektionen. *Svensk Försäkring* anser att även Finansinspektionen i egenskap av sektorsansvarig myndighet bör ha ett inflytande över vilka aktörer som ska bjudas in.

Försäkringskassan och *Pensionsmyndigheten* anser att den föreslagna ordningen i utkastet till lagrådsremiss tillgodoser tidigare synpunkter.

Bankgirot, Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen och Svensk Värdepappersmarknad framför att branschorganisationer bör bjudas in att delta även i krisförberedande arbete och övningar för att bygga krisberedskap. Svenska Bankföreningen och Svensk Värdepappersmarknad anser att det bör tydligt framgå av författningstext vad som avses med uttrycket ”medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet”. Bankgirot och Svensk Försäkring framför även att det bör övervägas att förtydliga

hur ytterligare aktörer som får bjudas in till funktionen bör vidta förberedelser för att skyndsamt kunna ansluta till funktionen under en pågående driftsstörning. Svensk Försäkring pekar på att medverkan i funktionen inte bör begränsas till enbart de företag som omfattas av Riksbankens ansvarsområde och efterfrågar att det klargörs om även andra finansiella verksamhetsutövare, t.ex. inom försäkrings- och tjänstepensionsområdet, kan bjudas in.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Vilka ska ingå i krishanteringsfunktionen?

Riksbanken, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret har alla ett ansvar för att motverka störningar i det finansiella systemet och bör därför ingå i krishanteringsfunktionen. Eftersom krishanteringsfunktionens uppdrag avser allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet, bör enbart myndigheter med ansvar för det finansiella systemet ingå i funktionen. Till skillnad från det som *Försäkringskassan* och *Pensionsmyndigheten* anför i sina remissvar när det gäller promemorians förslag, anser regeringen att statliga myndigheter i andra beredskapssektorer, t.ex. Försäkringskassan, inte bör ingå i funktionen. I beredskapssektorn för finansiella tjänster ingår Finansinspektionen och Riksgäldskontoret. Riksgäldskontoret är även beredskapsmyndighet i beredskapssektorn för ekonomisk säkerhet, där Försäkringskassan är sektorsansvarig myndighet. Regeringen anser därmed att det finns förutsättningar för att koordinera åtgärder inom ramen för krishanteringsfunktionens verksamhet med åtgärder i beredskapssektorn för ekonomisk säkerhet.

Därutöver bör företag av särskild betydelse för det finansiella systemet ingå i funktionen. De företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar, som omfattas av Riksbankens föreskrifter, bör därför ingå. Dessa företag har krav på sig att delta i Riksbankens verksamhet med planering och förberedelser för att kunna fortsätta sin verksamhet som avser betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap (5 kap. 4 § riksbankslagen). Utöver att ingå i funktionen, bör företagen även ha en skyldighet att delta i Riksbankens verksamhet med krishanteringsfunktionen. Riksbanken får därmed meddela föreskrifter om vilka förberedelse- och planeringsåtgärder företagen ska vidta inför fredstida krissituationer och höjd beredskap (13 kap. 1 § 10 riksbankslagen).

I promemorian föreslås att Riksbanken även ska få besluta om att andra företag, som bedriver en verksamhet som är av stor betydelse för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet inom den finansiella sektorn, ska ingå i funktionen. Detta avser t.ex. kreditinstitut, värdepappersbolag, försäkringsföretag, kortnätverken Visa och Mastercard samt kritiska tredjepartsleverantörer.

Operativ krishantering kan bli aktuell även för andra finansiella tjänster än betalningar. För att krishanteringsfunktionen ska vara ändamålsenlig behöver därför även företag, som tillhandahåller andra samhällsviktiga finansiella tjänster, kunna ingå. I avsnitt 5.2 föreslås att Riksbanken ska leda arbetet i krishanteringsfunktionen och att det ska göras ändringar i riksbankslagen. I detta ingår att Riksbanken ska ha det huvudsakliga ansvaret för att det finns en fungerande struktur för funktionens verksamhet. Riksbanken bör därmed kunna besluta om vilka företag som

ska ingå i krishanteringsfunktionen. Det är inte lämpligt att, som *Svensk Försäkring* föreslår i sitt remissvar när det gäller promemorians förslag, Finansinspektionen fattar dessa beslut.

Som framgår av avsnitt 5.3 bör krishanteringsfunktionens uppdrag utformas utifrån Riksbankens ansvar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Riksbankens ansvar omfattar i detta hänseende inte hela det finansiella systemet, utan begränsas till de delar som Riksbanken har att övervaka enligt 3 kap. riksbankslagen. Det innebär att Riksbanken inte kan få möjlighet att besluta om att andra företag ska ingå i krishanteringsfunktionen, än företag som omfattas av Riksbankens övervakning enligt detta kapitel. Företag som avses är sådana som är av särskild betydelse för den finansiella infrastrukturen i Sverige. Aktörer som inte omfattas av Riksbankens ansvar enligt 3 eller 5 kap. riksbankslagen kan därför inte, till skillnad från vad *Bankgirot*, *Svenska Bankföreningen* och *Svensk Värdepappersmarknad* förordar, ingå i funktionen.

Riksbankens beslut om att vissa företag ska ingå i funktionen bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Andra aktörer bör kunna bjudas in att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet

Det finns även andra aktörer, t.ex. statliga myndigheter inom andra beredskapssektorer, branschorganisationer och företag, som kan ha kunskaper eller resurser som är av betydelse för krishanteringsfunktionens verksamhet. Vilka dessa är kan skilja sig åt beroende på vilken krissituation som uppstår. Det bör därför finnas en möjlighet att bjuda in sådana aktörer att medverka i funktionens verksamhet. Det finns därmed möjlighet att, såsom *MSB* påpekar, kunna knyta andra relevanta statliga myndigheter eller verksamheter till funktionen. I vilken situation och i vilket syfte som en aktör bör bjudas in bör vara upp till ansvarig myndighet att ta ställning till. Det finns inget som hindrar att vissa aktörer, som bl.a. *Bankgirot* efterfrågar, bjuds in även för att delta i krisförberedande arbete. *Svensk Försäkring* efterfrågar att det klargörs om även andra finansiella verksamhetsutövare, t.ex. inom försäkrings- och tjänstepensionsområdet, kan bjudas in. Behovet av kompetens i funktionen kommer att vara situationsberoende. Regeringen anser därför att det inte är lämpligt att närmare precisera vilken typ av företag som bör kunna komma i fråga eller att, som *Svenska Bankföreningen* och *Svensk Värdepappersmarknad* efterfrågar, närmare definiera vad som avses med att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet. Det är inte heller lämpligt att, som *Finansinspektionen* förordar, införa någon begränsning avseende vilka företag inom finanssektorn ska kunna bjudas in eller, som *Svenska Bankföreningen* och *Svensk Värdepappersmarknad* föreslår, något krav på att personer med viss kunskap eller kompetens ska delta vid möten.

Som anges i avsnitt 5.2 bör samarbete mellan krishanteringsfunktionen och NCSC, som *FRA* framhåller, vara en naturlig del för att stärka den samlade förmågan att bekämpa och hantera IKT-incidenter och cyberangrepp. NCSC är därför en sådan aktör som kan bjudas in att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet när det handlar om frågor som rör cybersäkerhet.

I egenskap av den som ska leda funktionens arbete bör det vara Riksbanken som bjuder in en aktör. Finansinspektionen och *Svensk Försäkring* anser att även Finansinspektionen bör ha ett inflytande över vilka aktörer som ska bjudas in. Som beskrivs i avsnitt 5.2 är funktionens syfte att underlätta samordningen mellan myndigheter och företag och koordinera de åtgärder som behövs vid hanteringen av en allvarlig driftsstörning i det finansiella systemet i Sverige. God kommunikation och samverkan mellan dem som ingår i krishanteringsfunktionen är med andra ord en förutsättning för att funktionen ska kunna utföra sitt uppdrag. Regeringen förutsätter därför att en inbjudan att medverka i funktionens verksamhet föregås av samverkan mellan de aktörer som ingår i funktionen. Regeringen gör i avsnitt 5.3 bedömningen att det inte finns skäl för en mer detaljerad reglering avseende funktionens verksamhet. I avsnitt 6.2 finns det förslag om Riksbankens skyldighet att samverka med bl.a. Finansinspektionen. Det finns därmed inte skäl att, som Finansinspektionen förordar i sitt remissvar när det gäller promemorians förslag, reglera en skyldighet för Riksbanken att samverka med Finansinspektionen eller någon annan aktör som ingår i funktionen. Inte heller finns det skäl att, som *Bankgirot* föreslår, reglera vilka förberedelser som aktörer som får bjudas in till funktionen bör vidta för att skyndsamt kunna medverka i funktionens verksamhet under en pågående driftsstörning.

I avsnitt 6.2 behandlas myndigheternas skyldighet att samverka med varandra i bl.a. dessa frågor.

Riksbanken bör inte få ålägga ett företag att delta i krishanteringsfunktionens verksamhet

I promemorian föreslås att Riksbanken ska få ålägga företag att delta i krishanteringsfunktionen om det är nödvändigt. Riksbanken föreslås även få förelägga företag, vid vite, att följa ett sådant åläggande.

Riksbanken har i dag bara möjlighet att förelägga företag som Riksbanken ska övervaka inom ramen för 3 kap. riksbankslagen att inkomma med uppgifter. Riksbanken har i övrigt inte några möjligheter att ålägga dessa företag att delta i Riksbankens verksamhet eller förelägga dem, vid vite, att göra så. Riksbanken har inte heller möjlighet att anta föreskrifter för dessa företags verksamhet.

Ett åläggande skulle innebära att Riksbanken har möjlighet att ställa ytterligare krav på vad dessa företag är skyldiga att göra under fredstida krisituationer och vid höjd beredskap. Regeringen anser att det saknas tillräckliga skäl för en sådan ordning, inte minst mot bakgrund av att företagen inte har rätt till ersättning för de merkostnader som förslaget kan leda till. Det bör därför inte införas en sådan möjlighet att förelägga vid vite som föreslås i promemorian.

5.5 Informationsskyldighet

Regeringens förslag

Riksbanken ska hålla regeringen informerad om viktigare frågor när det gäller verksamheten i krishanteringsfunktionen.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Riksbanken har i dag en skyldighet att hålla regeringen underrättad om viktigare frågor under fredstida krissituationer och höjd beredskap (5 kap. 7 § riksbankslagen).

Den befintliga bestämmelsen avser Riksbankens informationsskyldighet om sin verksamhet i dessa situationer. Regeringen har dock ett intresse av att även hållas informerad om den verksamhet som bedrivs i krishanteringsfunktionen. Eftersom krishanteringsfunktionen enligt förslaget inte ska vara en del av Riksbankens verksamhet, men Riksbanken ska leda funktionen, bör det införas en skyldighet för Riksbanken att hålla regeringen informerad om viktigare frågor när det gäller verksamheten i funktionen. Det är i första hand upp till Riksbanken att ta ställning till om, när och hur regeringen bör informeras.

6 Bättre samordning av det civila försvaret och krisberedskapen i det finansiella systemet

6.1 Ansvarsfördelningen för beredskap i det finansiella systemet

Regeringens bedömning

Regleringen av fredstida krissituationer och höjd beredskap i lagen om Sveriges riksbank ersätter inte föreskrifter om fredstida krissituationer och höjd beredskap i annan författning.

Promemorians bedömning

Promemorian behandlar inte frågan.

Remissinstanserna

Flera remissinstanser väcker olika frågor om hur Riksbankens ansvar för krishanteringsfunktionen förhåller sig till det beredskapsansvar som myndigheterna under regeringen har.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) saknar en övergripande beskrivning av vad förslagen i promemorian får för konsekvenser för det civila beredskapssystemet i sin helhet.

Finansinspektionen anser att det är viktigt att myndigheternas ansvar tydliggörs särskilt när det gäller det arbete som ska bedrivas enligt beredskapsförordningen i händelse av en fredstida krissituation eller höjd beredskap. Ansvaret för att samverka med andra beredskapssektorer bör i första hand vara en uppgift för den sektorsansvariga myndigheten.

Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Stockholms län och MSB påpekar att Riksbanken inte ingår i de nyinrättade beredskapssektorerna under delområdet finansiella tjänster. Detta kan enligt dessa remissinstanser medföra att ledningsförhållandena mellan Riksbanken och Finansinspektionen vid kris och krig, kan behöva tydliggöras så att inte missförstånd sker vid uppkomna händelser.

Svensk Försäkring anser att det saknas en analys av Riksbankens uppdrag enligt riksbankslagen och hur det förhåller sig till det uppdrag som Finansinspektionen har enligt beredskapsstrukturen.

Bedömningen i utkastet till lagrådsremiss

Bedömningen i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Bankgirocentralen BGC AB (Bankgirot), *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Svensk Försäkring* anser att frågan om hur Riksbankens ansvar för krishanteringsfunktionen förhåller sig till det beredskapsansvar som myndigheterna under regeringen har behöver utvecklas och tydliggöras. *Svenska Bankföreningen* och *Svensk Värdepappersmarknad* anser att det finns fortsatt behov av förtydliganden av ansvar och roller mellan Finansinspektionen och Riksbanken avseende vem som samordnar och representerar beredskapssektorn för finansiella tjänster i olika sammanhang.

Skälen för regeringens bedömning

Sedan den 1 oktober 2022 har Sverige en ny beredskapsstruktur för civilt försvar och krisberedskap. Enligt 10 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap, kallad beredskapsförordningen, ska varje myndighet som omfattas av förordningen beakta totalförsvarets krav i sin verksamhet. I detta ingår att planera för att myndigheten vid höjd beredskap ska fortsätta sin verksamhet så långt det är möjligt med hänsyn till tillgången på personal och förhållandena i övrigt. Av förordningen framgår det vidare att vissa myndigheter är beredskapsmyndigheter och att

större delen av dessa är indelade i ett antal olika beredskapssektorer (se vidare avsnitt 4). Beredskapsmyndigheterna ska ha god förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap. Vid höjd beredskap och ytterst krig ska beredskapsmyndigheterna i första hand inrikta sin verksamhet på uppgifter som har betydelse för totalförsvaret. Den myndighet som är sektorsansvarig ska inom sin sektor leda arbetet med att samordna åtgärder inför och vid höjd beredskap samt under höjd beredskap utifrån behov lämna underlag till regeringen avseende prioritering och fördelning av resurser inom beredskapssektorn.

I beredskapssektorn för finansiella tjänster är Finansinspektionen ansvarig myndighet och i sektorn ingår även Riksgäldskontoret. Även om Riksbanken ansvarar för flera viktiga finansiella tjänster omfattas dock inte Riksbanken, som myndighet under riksdagen, av det regelverk som gäller för myndigheter under regeringen. Detta innebär att Riksbanken inte omfattas av beredskapsförordningen och därmed inte heller formellt kan ingå i beredskapssektorn för finansiella tjänster. Mot bakgrund av Riksbankens centrala roll i det finansiella systemet samt ansvaret för beredskap inom betalningsområdet är Riksbankens medverkan i arbetet med verksamhet av särskild betydelse för krisberedskap och totalförsvaret inom beredskapssektorn för finansiella tjänster nödvändig. Riksbanken deltar därför på frivillig basis i arbetet inom beredskapssektorn.

I lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank, kallad riksbankslagen, har Riksbanken fått ett utökat beredskapsansvar för betalningar i samhället. Målet för Riksbankens verksamhet avseende beredskap är att ha en god förmåga att upprätthålla sin verksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap (5 kap. 1 § riksbankslagen). I förarbetena till riksbankslagen betonar regeringen att Riksbankens nya ansvarsområde ligger vid sidan av det ansvar som myndigheterna under regeringen har (prop. 2021/22:41 s. 127). Riksbanken ska planera och förbereda för att kunna fortsätta sin verksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap (5 kap. 2 § samma lag). Riksbanken ska i detta arbete beakta totalförsvarets krav.

Riksbanken har ett ansvar för att säkerställa att allmänheten kan genomföra betalningar även vid kris och krig. Betalningar utgör samtidigt samhällsviktig verksamhet inom sektorn finansiella tjänster enligt beredskapsförordningen (jfr avsnitt 4.2), för vilken Finansinspektionen är sektorsansvarig myndighet. Finansinspektionen har, i denna roll, i sin tur till uppgift att bl.a. leda arbetet med att samordna åtgärder inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Flera remissinstanser – *Bankgirot, Finansinspektionen, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Stockholms län, MSB, Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen* och *Svensk Värdepappersmarknad* – väcker olika frågor om hur Riksbankens ansvar för krishanteringsfunktionen förhåller sig till det beredskapsansvar som myndigheterna under regeringen har.

Beredskapsförordningen reglerar de uppgifter som statliga myndigheter under regeringen har inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Även om beredskapsförordningen är subsidiär i förhållande till annan lag eller förordning (se 2 §), gäller den i förhållande till de bestämmelser som berör de myndigheter som omfattas av förordningen.

Bestämmelserna om fredstida krissituationer och höjd beredskap i riksbankslagen (5 kap.) reglerar Riksbankens ansvar och innebär därför inte en särreglering av Finansinspektionens ansvar enligt beredskapsförordningen. Syftet med detta lagstiftningsärende är inte att ändra den befintliga ansvars- och rollfördelningen. På samma sätt som befintlig reglering i riksbankslagen inte innebär någon särreglering i förhållande till bestämmelserna i beredskapsförordningen, ändrar förslagen i denna lagrådsremiss inte det ansvar som myndigheterna under regeringen har enligt den förordningen (jfr avsnitt 6.2). Information och samverkan inom ramen för civilt försvar och krisberedskap med andra relevanta myndigheter under regeringen och funktioner, t.ex. det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt, bör, som Finansinspektionen påpekar, därför följa de ordinarie strukturer som är inrättade för sådan information och samverkan.

6.2 Information och samverkan i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap

Regeringens förslag

Riksbanken ska, under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, hålla Finansinspektionen underrättad om viktigare frågor.

Riksbanken ska samverka med Finansinspektionen och Riksgäldskontoret i sådana frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Vid samverkan ska Riksbanken lämna de uppgifter som Finansinspektionen och Riksgäldskontoret behöver.

Riksbanken ska även samverka med Myndigheten för civilt försvar och andra relevanta myndigheter i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Regeringens bedömning

Riksgäldskontoret bör samverka med Riksbanken i sådana frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap. Finansinspektionen och Riksgäldskontoret bör vid samverkan lämna de uppgifter som Riksbanken behöver. Detta bör regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer delvis överens med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte några bestämmelser om samverkan.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Finansinspektionen anser att Riksbanken bör ha en skyldighet att ge Finansinspektionen sådan information som inspektionen behöver för att

fullgöra sina uppgifter enligt beredskapsförordningen. Finansinspektionen anser även att Riksbanken bör ha en skyldighet att samverka motsvarande den som inspektionen har enligt förordningen (2023:910) med instruktion för Finansinspektionen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) anser att Riksbanken bör ha en motsvarande skyldighet att på förfrågan hålla MSB informerad på samma sätt som myndigheter under regeringen har enligt 12 § beredskapsförordningen. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser att Riksbankens skyldigheter att samverka bör spegla de krav som ställs på beredskapsmyndigheterna enligt beredskapsförordningen, exempelvis krav på samverkan med berörda länsstyrelser. *Utbetalningsmyndigheten* anser att samverkansskyldighet med beredskapssektorn för ekonomisk säkerhet ska fastslås på ett tydligare sätt.

Förslaget och bedömningen i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget och bedömningen i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att det uttryckligen bör anges i författningstext att Riksbanken ska samverka med länsstyrelserna respektive civilområdesansvariga länsstyrelser i likhet med den samverkan som föreslås med exempelvis MSB. *Riksgäldskontoret* förordar att det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt (NCSC) nämns i författningstexten som en av de myndigheter som Riksbanken ska samverka med.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) anser att det finns behov av en direkt informationsskyldighet för Riksbanken i förhållande till MSB. MSB pekar även på att myndigheten den 1 januari 2026 byter namn till Myndigheten för civilt försvar, vilket behöver beaktas i utformningen av författningstext.

Stockholms universitet, Juridiska fakulteten anser att samarbetsformerna för samverkan mellan Riksbanken, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret är konstitutionellt oklara, särskilt när det gäller hur eventuella oenigheter mellan Riksbanken och myndigheter under regeringen ska lösas. Fakulteten förespråkar därför en mer omfattande reglering i lag.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Information och samverkan mellan Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgäldskontoret

Som anges i avsnitt 6.1 ligger Riksbankens ansvar för fredstida kris-situationer och höjd beredskap vid sidan av det ansvar som myndigheterna under regeringen har för dessa situationer. Detta faktum innebär att det ställs stora krav på samverkan mellan Riksbanken och myndigheter under regeringen i syfte att samordna beredskapsåtgärder (jfr prop. 2021/22:41 s. 127).

Beredskapsförordningen innehåller bestämmelser om skyldigheter för beredskapsmyndigheterna att samverka bl.a. med andra beredskapsmyndigheter, berörda länsstyrelser och övriga statliga myndigheter (20 §). De beredskapsmyndigheter som ingår i en beredskapssektor har även en skyldighet att inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap lämna den sektorsansvariga myndigheten den information som behövs för att den sektorsansvariga myndigheten ska kunna fullfölja vissa uppgifter (22 § tredje stycket). Finansinspektionen har därutöver en skyldighet att samverka med Riksbanken i sådana frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap som avses i beredskapsförordningen (13 § förordningen [2023:910] med instruktion för Finansinspektionen). För att uppnå ändamålsenligt samordnade beredskapsåtgärder bör Riksbanken ha en motsvarande samverkans- och informationsskyldighet. Det ger Finansinspektionen bättre förutsättningar att få en samlad lägesbild, som förutom att ligga till grund för beslut om planering och åtgärder inom beredskapssektorn för finansiella tjänster (och därmed när det gäller betalningar), kan utgöra ett viktigt underlag för beslut som fattas av andra berörda myndigheter eller av regeringen.

Riksbankslagen innehåller bestämmelser om samverkans- och informationsskyldigheter för Riksbanken. Riksbanken ska ge myndigheter under regeringen på finansmarknadsområdet tillfälle att yttra sig innan Riksbanken fattar beslut i viktigare frågor på olika områden (3 kap. 11 §). Riksbanken ska vidare informera dessa myndigheter om vissa åtgärder som Riksbanken vidtar (3 kap. 12 §). Bestämmelserna omfattar inte fredstida krissituationer och höjd beredskap.

I 8 § förvaltningslagen (2017:900) finns en allmän skyldighet för myndigheter att inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter. Av förarbetena framgår att det innebär en generell – men inte obegränsad – samverkansskyldighet (prop. 2016/17:180 s. 293). En myndighet avgör alltid själv i vilken utsträckning som den egna arbetsituationen medger att resurser avsätts för att bistå den myndighet som begär assistans. Formerna för samverkan kan vara av många olika slag och variera med hänsyn till ändamålet.

Bestämmelsen i 8 § förvaltningslagen innebär inte någon sådan uppgiftsskyldighet som enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, bryter sekretessen mellan myndigheter.

Regeringen bedömer att det finns ett behov av mer precisa bestämmelser om samverkan och information för att säkerställa en effektiv hantering av frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap för den finansiella sektorn. I likhet med vad Finansinspektionen anför, behöver en bestämmelse om att Riksbanken ska samverka med Finansinspektionen i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap därför införas i riksbankslagen. För att beredskapsåtgärderna ska bli ändamålsenliga behöver Riksbanken även samverka med Riksgäldskontoret, i dess egenskap av beredskapsmyndighet i beredskapssektorn för finansiella tjänster.

Riksbanken har i dag en skyldighet att hålla regeringen och Riksgäldskontoret underrättade om viktigare frågor under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Denna informationsskyldighet bör även gälla i förhållande till Finansinspektionen. Det behöver därför införas en bestämmelse i riksbankslagen om att Riksbanken, under fredstida

krissituationer och vid höjd beredskap, ska hålla Finansinspektionen underrättad om viktigare frågor. I likhet med Finansinspektion bör Riksgäldskontoret samverka med Riksbanken i sådana frågor som rör framtida krissituationer och höjd beredskap. Detta bör regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag.

Med stor sannolikhet behöver Riksbanken inom ramen för samverkan med Finansinspektionen och Riksgäldskontoret dela sekretessbelagd information med dessa myndigheter (se avsnitt 7.1). En förutsättning för att en uppgift som omfattas av sekretess ska få lämnas till en annan myndighet är att uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning (10 kap. 28 § OSL), eller att det finns något annat stöd för att lämna ut uppgiften. Det behöver därför införas en bestämmelse om att Riksbanken vid samverkan ska lämna de uppgifter som berörda myndigheter behöver.

MSB anser att det finns behov av en direkt informationsskyldighet för Riksbanken även i förhållande till MSB. En sådan skyldighet för Riksbanken att lämna information till MSB bör emellertid föregås av en analys avseende vilket behov som finns av sådan informationsdelning, vilken information som behöver delas och behovet av bestämmelser om överföring av sekretess. Det finns dock varken i promemorian eller utkastet till lagrådsremiss några sådana analyser. Det finns inte heller utrymme för att i detta lagstiftningsärende göra de analyser och överväganden som skulle krävas för att införa en informationsskyldighet för Riksbanken även i förhållande till MSB.

Även Finansinspektionen och Riksgäldskontoret bör vid samverkan lämna de uppgifter som Riksbanken behöver, men detta bör regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag.

Stockholms universitet, Juridiska fakulteten anser att det inte är konstitutionellt oproblematiskt att ha en bestämmelse om samverkan mellan Riksbanken och myndigheter under regeringen där det ska ankomma på myndigheterna att bestämma formerna för samverkan samtidigt som den konstitutionella statusen på en sådan överenskommelse är oklar och det saknas en mekanism för att hantera eventuella tvister mellan de samverkande myndigheterna. Regeringen konstaterar att i gällande rätt finns det bestämmelser om samverkan mellan Riksbanken och myndigheter under regeringen som ingår i den finansiella sektorn både i riksbankslagen och i andra författningar (se t.ex. 3 kap. 11 § riksbankslagen, 2 kap. 3 § lagen [2024:1278] med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn och 13 § förordningen [2023:910] med instruktion för Finansinspektionen). Även vid samverkan enligt de bestämmelserna ankommer det dock på de myndigheter som ska samverka att närmare bestämma formerna för samverkan (se t.ex. prop. 2021/22:41 s. 221). Någon reglering avseende hur eventuella oenigheter mellan Riksbanken och myndigheter under regeringen ska lösas har inte bedömts nödvändig att införa. Regeringen anser inte att det har framkommit skäl för att göra en annan bedömning i detta lagstiftningsärende.

Information och samverkan med andra myndigheter

Enligt beredskapsförordningen ska en sektorsansvarig myndighet bland annat verka för att de åtgärder som beredskapsmyndigheterna inom

beredskapssektorn vidtar är samordnade med de åtgärder som andra beredskapsmyndigheter, inklusive länsstyrelser och civilområdesansvariga länsstyrelser, samt Försvarsmakten, vidtar (24 §). Eftersom Finansinspektionen, som är sektorsansvarig myndighet i beredskapssektorn för finansiella tjänster, ska ingå i krishanteringsfunktionen finns det inte skäl att, som *MSB* föreslår, föreskriva om informationsskyldighet för Riksbanken i förhållande till andra myndigheter än de som ingår i beredskapssektorn för finansiella tjänster.

Det kan emellertid, som *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Utbetalningsmyndigheten* anför när det gäller promemorians förslag, finnas behov av samverkan mellan Riksbanken och andra beredskapsmyndigheter än de som ingår i beredskapssektorn för finansiella tjänster. Behovet av sådan samverkan kan uppstå i många olika sammanhang och variera med hänsyn till ändamålet och de frågor som är aktuella. Regeringen anser därför att det i riksbankslagen bör tas in en bestämmelse om att Riksbanken ska samverka med även andra myndigheter, dvs andra myndigheter än Finansinspektionen och Riksgäldskontoret, när det gäller frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap. De myndigheter som kan bli aktuella att samverka med är t.ex. Försvarets radioanstalt, Försvarsmakten, Försäkringskassan och Post- och telestyrelsen. Detta bör dock avgöras utifrån det enskilda fallet och de frågor som ska hanteras. MSB har en särskild samordnande roll vid kriser och vid höjd beredskap (se 7 och 7 a §§ förordningen [2008:1002] med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap). Med hänsyn till denna roll bör den myndigheten uttryckligen anges i bestämmelsen i riksbankslagen. Som *MSB* påpekar byter myndigheten namn till Myndigheten för civilt försvar den 1 januari 2026 (prop. 2024/25:205). Det nya namnet bör därför anges i lagtexten.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att det också uttryckligen bör framgå att Riksbanken ska samverka med länsstyrelserna. *Riksgäldskontoret* förordar att även NCSC uttryckligen nämns. Länsstyrelserna har viktig en samordnande roll vid krishantering och höjd beredskap (se t.ex. 4 § förordningen [2017:870] om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför höjd beredskap) och NCSC ska utgöra en nationell plattform för samverkan och informationsutbyte mellan såväl privata som offentliga aktörer i frågor som rör cybersäkerhet (2 § förordningen [2025:237] om det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt). Som redogörs för ovan behöver Riksbanken sannolikt samverka även med flera andra myndigheter vid en fredstida krissituation och höjd beredskap. Regeringen understryker att bestämmelsen i riksbankslagen inte bör utformas på ett sätt som riskerar att den felaktigt kan ge uppfattningen att den är uttömmande. Regeringen anser därför, i motsats Länsstyrelsen i Stockholms län och Riksgäldskontoret, att ytterligare myndigheter inte bör anges uttryckligen i bestämmelsen.

Samverkan kan t.ex. bestå i att myndigheter samråder och lämnar varandra upplysningar eller bistår med särskild sakkunskap genom informella kontakter per telefon eller vid möten. Med beaktande av behovet av att samverkan kan variera med hänsyn till ändamålet bör det i denna bestämmelse inte införas detaljerade bestämmelser om samverkan i någon särskild form.

7 Uppgiftsskyldighet

7.1 Myndigheter och företag som medverkar i krishanteringsfunktionen ska vara skyldiga att lämna uppgifter

Regeringens förslag

Myndigheter och företag som medverkar i krishanteringsfunktionen ska lämna de uppgifter som behövs för funktionens verksamhet till någon annan som medverkar i funktionen. Bestämmelsen ska ha en sekretessbrytande verkan.

Uppgiftsskyldigheten ska dock inte tillämpas om det skulle stå i strid med vissa avtal som träffats med en utländsk myndighet eller ett utländskt organ eller vissa andra förpliktelser som följer av Sveriges internationella åtaganden.

En uppgift ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. I promemorian föreslås bl.a. att en ny sekretessbrytande bestämmelse till förmån för enskilda och myndigheter ska tas in i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), samt att uppgiftsskyldigheten för företagen ska regleras i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank i den befintliga bestämmelsen om uppgiftsskyldighet.

Enligt promemorians lagförslag ska det gälla undantag från uppgiftsskyldigheten för frågor som rör skatt, tull, revisorer eller utlänningskontroll, om det skulle strida mot vissa avtal som träffats med en utländsk myndighet eller ett utländskt organ eller vissa andra förpliktelser som följer av Sveriges internationella åtaganden att lämna ut uppgifterna.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Stockholms universitet, Juridiska fakulteten avstyrker förslaget samt tillägger att samordning kan behöva ske mellan fler myndigheter än de som föreslås och att uppgiftsskyldigheten för företag bör förtydligas.

Konkurrensverket anser att samverkan mellan konkurrerande företag kan medföra risker ur konkurrenssynpunkt, eller skapa ett forum för otillåtet informationsutbyte. Verket anser att det är viktigt att säkerställa att inte mer kommersiellt känslig information utbyts än vad som är nödvändigt för krishanteringen.

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) lyfter frågan att krishanteringsfunktionen kan samla in stora mängder information om företag som i sig kan bli föremål för ett angrepp.

Finansbolagens Förening, Finansiell ID-Teknik BID AB, Försäkringskassan, Loomis Sverige AB, Länsstyrelsen i Stockholms län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Riksbanken, Riksgäldskontoret, Sparbankernas Riksförbund, Svenska Bankföreningen och Svensk Värdepappersmarknad samt Vinnova är positiva till förslaget och väcker olika frågor om hur krishanteringsfunktionen bör kunna samverka med myndigheter i Sverige och EU, samla information och i de medverkandes intresse kommunicera med myndigheter, företag utanför funktionen eller allmänheten och media samt bedriva samverkan, samarbete, uppgiftsutbyte och kunskapsspridning mellan de medverkande och informera allmänheten om funktionens verksamhet.

Försäkringskassan anser att formerna för informationsdelning bör författningsregleras. Riksgäldskontoret anser att myndigheters deltagande i krishanteringsfunktionen är otydlig och därmed även hur den sekretessbrytande bestämmelsen ska tillämpas.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Finansbolagens Förening, Svenska Bankföreningen och Svensk Värdepappersmarknad vidhåller att krishanteringsfunktionen bör kunna fungera som en gemensam kontaktlänk mot tredjepartsleverantörer och Finansbolagens Förening lyfter fram att sekretess inte ska hindra det. Svenska Bankföreningen och Svensk Värdepappersmarknad lyfter fram att funktionen bör kunna dela en detaljerad icke-publik sammanställning efter en kris till en bredare krets i den finansiella sektorn än den som medverkar i funktionen.

Försvarets radioanstalt (FRA) invänder mot bedömningen att intresset att ta del av en uppgift bör ges företräde framför det allmännas skyddsintresse enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) om uppgiftslämnandet är nödvändigt för att hantera en allvarlig driftsstörning.

Skälen för regeringens förslag

Allmänna utgångspunkter om sekretess och sekretessbrytande bestämmelser

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, innehåller bestämmelser om hantering av allmänna handlingar för myndigheter och vissa andra organ. Sekretess innebär ett förbud att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). Förbudet att röja eller utnyttja en uppgift enligt den lagen eller enligt lag eller förordning som lagen hänvisar till gäller för myndigheter (2 kap. 1 § OSL). Sekretess gäller inte bara i förhållande till enskilda utan också mellan myndigheter (8 kap. 1 § OSL).

Till skydd för allmänna intressen finns bl.a. bestämmelser om försvarssekretess (15 kap. 2 § OSL) samt skydd för uppgifter i risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer (18 kap. 13 § OSL). Dessa bestämmelser framstår som mest centrala för verksamheten i den nya krishanteringsfunktionen och behandlas närmare i avsnitt 8.1. Eftersom bestämmelserna om sekretess ska tillämpas av alla myndigheter, kan uppgifterna vanligtvis lämnas från en myndighet till en annan. Det bör som utgångspunkt inte kunna antas att respektive skaderekvisit är uppfyllt vid ett sådant utlämnande (se prop. 2004/05:5 s. 264 och prop. 2023/24:60 s. 24–25).

I 30 och 31 kap. OSL finns sekretessbestämmelser som rör myndigheters verksamhet att utöva tillsyn över eller övervaka finansmarknadens aktörer samt för annan myndighetsverksamhet med anknytning till näringslivet. Bestämmelserna i kapitlen syftar till att skydda enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. För krishanteringsfunktionens verksamhet är vissa bestämmelser i dessa kapitel av störst relevans och behandlas närmare i avsnitt 8.2. Där behandlas även bestämmelser i andra kapitel i offentlighets- och sekretesslagen som är av betydelse för enskildas skydd. Gemensamt för sekretessen till skydd för enskilda, av betydelse för funktionens verksamhet, är att sekretessen som regel gäller i viss myndighets verksamhet och därför inte gäller om en myndighet delar en uppgift till en annan myndighet. Det är framför allt skyddet för enskildas integritet som talar emot ett fritt flöde av uppgifter mellan myndigheter (jfr prop. 2021/22:251 s. 27).

Samtidigt har många myndigheter legitima behov av att utbyta uppgifter för att på ett effektivt sätt kunna utföra sina uppdrag. Avvägningen av skyddsintresset och myndigheters behov att i vissa fall lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess har utmynnat i ett antal sekretessbrytande bestämmelser med generell räckvidd i offentlighets- och sekretesslagen. Dessa innebär att myndigheter trots sekretess kan dela uppgifter med varandra och i vissa fall med enskilda under vissa angivna förutsättningar.

Hur myndigheter får lämna ut uppgifter

En myndighet ska på begäran av en annan myndighet lämna en uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång (6 kap. 5 § OSL). Många uppgifter som de statliga myndigheterna förfogar över, som kan ha relevans för krishanteringsfunktionens verksamhet, omfattas av sekretess. I dessa fall kan de inte lämnas ut med stöd av 6 kap. 5 § OSL.

I 10 kap. 28 § första stycket OSL anges att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Bestämmelser som mer allmänt upplyser om att myndigheter ska samverka i olika situationer eller att myndigheter får lämna uppgifter är inte tillräckligt konkreta för att 10 kap. 28 § OSL ska vara tillämplig (prop. 2021/22:251 s. 28). För utlämnande är det inte nödvändigt att bestämmelsen om uppgiftsskyldighet har utformats utifrån att uppgifterna är sekretessbelagda.

I 8 § förvaltningslagen (2017:900) ges uttryck för myndigheters generella samverkansskyldighet inom sitt respektive verksamhetsområde. Enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap,

kallad beredskapsförordningen, har de myndigheter som omfattas av förordningen, inför och vid fredstida krissituationer, samverkansskyldighet mot andra myndigheter (9 § beredskapsförordningen). Inför och vid höjd beredskap ska myndigheternas planering för totalförsvaret ske i samverkan med de övriga statliga myndigheter, kommuner, regioner, sammanslutningar och näringsidkare som är berörda (10 § beredskapsförordningen). Bestämmelserna bör inte anses ha en sekretessbrytande verkan med stöd av 10 kap. 28 § OSL (jfr prop. 1979/80:2 del A s. 322 och prop. 2016/17:180 s. 72). För myndigheter som kan bjudas in att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet kan det alltså finnas en samverkansskyldighet som rör fredstida krissituationer eller höjd beredskap, men som inte möjliggör att uppgifter som omfattas av sekretess kan lämnas ut.

I 10 kap. OSL finns även andra generella sekretessbrytande bestämmelser som under vissa förutsättningar gör det möjligt att lämna ut uppgifter som är sekretessbelagda hos en myndighet till en annan myndighet eller till en enskild. Exempelvis är sekretess inte ett hinder för att lämna en uppgift till en annan myndighet eller enskild, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet (10 kap. 2 § OSL). Bestämmelsen i 10 kap. 2 § OSL ska tillämpas restriktivt (prop. 1979/80:2 del A s. 465 och 494).

En myndighet kan i vissa fall lämna ut en uppgift som omfattas av sekretess till en enskild, om det sker med förbehåll som inskränker den enskildes rätt att lämna uppgiften vidare eller utnyttja den (10 kap. 14 § OSL). Utlämnandet kan ske om risken för skada, men eller annan olägenhet som hindrar att uppgifterna lämnas till den enskilde kan undanröjas genom förbehållet. Uppgifter som omfattas av absolut sekretess har inget skaderekvisit och kan därför inte lämnas ut med stöd av bestämmelsen i 10 kap. 14 § OSL.

I 10 kap. 27 § OSL finns den s.k. generalklausulen som, med vissa tillämpningsbegränsningar, innebär att sekretess inte hindrar att uppgifter lämnas till en annan myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgifterna lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Syftet med generalklausulen är att den ska utgöra en ventil för det fall ett utbyte av uppgifter uppenbart behöver ske och situationen inte har kunnat förutses i lagstiftningen (prop. 1979/80:2 del A s. 91).

Sammanfattningsvis innebär de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. OSL att det är möjligt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en myndighet om vissa förutsättningar är uppfyllda medan möjligheten att lämna ut uppgifter till enskilda är mer begränsade. Mellan myndigheter kan uppgifter lämnas också om det finns en reglerad uppgiftsskyldighet (10 kap. 28 § OSL).

Under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap ska Riksbanken hålla regeringen och Riksgäldskontoret underrättade om viktigare frågor (5 kap. 7 § lagen [2022:1568] om Sveriges riksbank, kallad riksbankslagen). I första hand bör underrättelse ske på Riksbankens initiativ (prop. 2021/22:41 s. 133). Bestämmelsen omfattar inte underrättelse till Finansinspektionen, vilket den dock ska göra enligt förslaget i avsnitt 6.2. För Finansinspektionen finns en liknande bestämmelse i 13 § förordningen (2023:910) med instruktion för Finansinspektionen om att myndigheten ska samverka med Riksbanken i sådana frågor som rör fredstida kris-

situationer och höjd beredskap som avses i beredskapsförordningen. Likaså följer det av 20 § andra stycket 1 beredskapsförordningen att beredskapsmyndigheter inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap ska samverka med varandra. Det innebär att det finns en skyldighet att samverka mellan Finansinspektionen och Riksgäldskontoret. Dessa bestämmelser om samverkan innebär dock inte att uppgifter kan lämnas trots sekretess enligt 10 kap. 28 § OSL. Bestämmelser om att Finansinspektionen och Riksgäldskontoret ska vara skyldiga att lämna uppgifter till Riksbanken bör tas in i förordningen med instruktion för respektive myndighet, se avsnitt 6.2. Därutöver är Riksgäldskontoret (i egenskap av beredskapsmyndighet enligt beredskapsförordningen) skyldig att lämna Finansinspektionen den information som behövs för att Finansinspektionen ska kunna fullgöra sitt uppdrag som sektorsansvarig myndighet inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap (22 § tredje stycket och 24 § första stycket beredskapsförordningen). Bestämmelsen bör anses ha en sekretessbrytande verkan med stöd av 10 kap. 28 § OSL.

Sammanfattningsvis framstår de bestämmelser som kan tillämpas i krishanteringsfunktionen – med beaktande av de ändringar i riksbankslagen som föreslås i lagrådsremissen och som bedöms behöva göras i förordningar – delvis ge möjligheter att dela information mellan Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgäldskontoret. Det kan t.ex. handla om uppgifter som rör rutiner och personalplanering som säkerställer att det går att genomföra betalningar i Sverige även under kriser. Sådan information kan vara betydelsefull för övriga myndigheter som ingår i funktionen. Dock finns det begränsningar i uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning och befintliga sekretessbrytande bestämmelser i 10 kap. OSL när det gäller att dela sådan eller annan nödvändig information t.ex. från Finansinspektionen till Riksgäldskontoret. För andra myndigheter som bjuds in att medverka i funktionens verksamhet saknas det i än högre utsträckning sekretessbrytande bestämmelser som är tillämpliga. Myndigheters möjlighet att med stöd av de generella sekretessbrytande bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen lämna information till företag som medverkar i funktionen är som redovisas ovan begränsad.

Hur enskilda får lämna ut uppgifter

Förutsättningarna för företag som medverkar i krishanteringsfunktionen att lämna uppgifter är annorlunda jämfört med de som gäller för myndigheterna. För kreditinstitut och andra finansiella företag gäller att de inte får röja enskildas förhållanden till företaget, t.ex. att en enskild är kund i en bank (se 1 kap. 10 § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse, förkortad LBF). Den tystnadsplikten hindrar att företag obehörigen lämnar ut uppgifter om ekonomiska och personliga förhållanden som rör företagets kunder. En överträdelse kan medföra skadeståndsansvar (jfr 1 kap. 10 § tredje stycket LBF). Om det i lag föreskrivs att ett företag är skyldigt att lämna uppgifter till exempelvis en tillsynsmyndighet, är utlämnandet inte obehörigt och alltså tillåtet (prop. 2002/03:139 s. 479). Ett företag kan under vissa förhållanden lämna ut uppgifter utan stöd i lag utan att obehörighetsrekvisitet bryts, om det finns ett befogat intresse att lämna ut uppgiften som är starkare än intresset av sekretess (Jansson, Per-Ola, 2010, Banksekretess och annan finansiell sekretess, s. 102, och jfr även prop.

2021/22:251 s. 77 och 93). Ett sådant utlämnande ska dock ske restriktivt (Banksekretess och annan finansiell sekretess, s. 63–65). Enligt regeringens uppfattning vill företag som regel inte lämna ut skyddsvärd information om affärs- eller driftförhållanden, om uppgifterna inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt hos mottagaren.

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet för företag som står under Riksbankens övervakning finns i 12 kap. 1 § riksbankslagen. Bland annat gäller att finansiella företag ska lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt riksbankslagen (punkt 1) och att företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 4 och 5 kap. samma lag (punkt 5). Ett sådant utlämnande anses inte obehörigt. Gemensamt för bestämmelserna är att Riksbanken ska begära uppgiften och att den behövs för Riksbankens verksamhet. Bestämmelserna bör inte tillämpas för att dela uppgifter på eget initiativ. Riksbanken får vidare enligt 13 kap. 1 § riksbankslagen meddela föreskrifter om uppgiftsskyldigheten och enligt 12 kap. 2 § samma lag besluta om förelägganden och vite.

Sammanfattningsvis framstår möjligheterna för företag som medverkar i krishanteringsfunktionen att lämna uppgifter som omfattas av tystnadsplikt till andra företag som medverkar eller till andra myndigheter än Riksbanken som mycket begränsade.

Det behövs en ny bestämmelse om uppgiftsskyldighet för myndigheter och företag

I avsnitten 5.1 och 5.3 betonas att förmågan att hantera kriser ställer krav på att information kan delas snabbt vid samverkan med berörda myndigheter och enskilda. För att det i krishanteringsfunktionens verksamhet ska vara möjligt att verka på detta sätt är frågan om ett effektivt informationsutbyte mellan myndigheter och företag central.

I flera sammanhang har reglerna om uppgiftsskyldighet mellan myndigheter och sekretessbrytande bestämmelser lyfts som komplexa och svår-tillämpliga, vilket försvårat informationsutbytet (se t.ex. prop. 2024/25:65 s. 62 och 159 samt prop. 2024/25:180 s. 10–11, 58 och 77). I samband med regleringen av en nationell telesamverkansgrupp, som har flera likheter med den krishanteringsfunktion som nu föreslås, uttalade regeringen att sekretesskyddet för enskildas affärs- eller driftförhållanden kunde innebära att myndigheterna i samverkan var förhindrade att dela uppgifter (prop. 2023/24:60 s. 25).

För att snabbt kunna dela information mellan berörda aktörer i krishanteringsfunktionen behövs nya bestämmelser om att information får delas mellan dem som medverkar i funktionen. Utan en sådan möjlighet till effektiv informationsdelning försvåras möjligheterna för dem som medverkar i funktionen att vidta skyndsamma åtgärder för att t.ex. upprätta gemensamma lägesbilder eller samordna och koordinera de åtgärder som de behöver vidta.

Utformningen av den nya bestämmelsen om uppgiftsskyldighet

I promemorian föreslås en ny sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap. OSL som innebär att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en

enskild eller myndighet, om uppgiften är nödvändig för verksamheten i krishanteringsfunktionen. Därtill föreslås att Riksbanken ska anta en instruktion för funktionen av vilken det bl.a. ska framgå hur uppgifter ska delas i funktionen samt att Riksbanken och sådana myndigheter som inte enligt lag ska ingå i funktionen ska träffa skriftliga överenskommelser om samverkan. För samtliga företag som ingår i funktionen föreslås en bestämmelse om uppgiftsskyldighet i 12 kap. 1 § riksbankslagen som innebär att ett företag, på begäran av Riksbanken, är skyldigt att lämna de uppgifter som är nödvändiga för verksamheten i funktionen.

Försäkringskassan invänder mot promemorians förslag om att uppgiftsskyldigheten regleras genom överenskommelser. *Stockholms universitet* och *Riksgäldskontoret* anser att det finns otydligheter i den reglering av krishanteringsfunktionens verksamhet som föreslås i promemorian och tillämpningen av uppgiftsskyldigheten för både myndigheter och företag.

Promemorians förslag innebär alltså att myndigheter som medverkar i krishanteringsfunktionen får lämna uppgifter, medan företag ska lämna uppgifter på begäran från Riksbanken. Det framstår emellertid inte som motiverat att det ska gälla olika förutsättningar för uppgiftsskyldighet för de aktörer som medverkar i funktionen. Uppgiftsskyldigheten bör även regleras tydligare i författning i enlighet med det som några remissinstanser framför. Förslaget i promemorian när det gäller företag framstår inte heller som ändamålsenligt för hur samverkan i funktionen beskrivs i övrigt.

Av promemorian framgår att finansiella företag och branschorganisationer i den finansiella sektorn har uttryckt att krishanteringsfunktionen behövs för bl.a. informationsutbyte, diskussion och koordination av gemensamma eller enskilda åtgärder, samt för att samordna kommunikation till media och allmänheten. Vidare får det antas att varje företag som medverkar i funktionen, utifrån kännedom om den aktuella driftsstörningen, sin verksamhet och dess behov, i många situationer är bäst lämpat att bedöma om det har uppgifter som behövs för funktionens verksamhet. Situationen kan också vara sådan att ett företag som medverkar i funktionen bistår ett annat företag med råd eller systemstöd för att avhjälpa en driftsstörning. Som den befintliga bestämmelsen om uppgiftsskyldighet för företag under Riksbankens övervakning är utformad kan t.ex. inte samverkan mellan andra aktörer som medverkar i funktionen ske effektivt, eftersom möjligheten att lämna uppgifter enligt den bestämmelsen ska prövas mot Riksbankens behov att leda funktionen. Många gånger kan det därför, som berörs ovan, finnas hinder för Riksbanken att dela dessa uppgifter inom funktionen. I likhet med hur samverkan inom funktionen beskrivs i övrigt, bör information från företag kunna lämnas både på begäran och på eget initiativ till andra aktörer i funktionen.

Regleringen av uppgiftsskyldigheten för företag och myndigheter i krishanteringsfunktionen bör vara enhetlig. En bestämmelse om uppgiftsskyldighet för både myndigheter och enskilda som medverkar i funktionen bör därför tas in i riksbankslagen. Fördelen med ett gemensamt och enhetligt regelverk är att det bör kunna leda till att det utvecklas en tydlig praxis när det gäller vilka uppgifter som kan lämnas inom ramen för uppgiftsskyldigheten (jfr prop. 2015/16:167 s. 34 och prop. 2021/22:251 s. 64).

Den nya bestämmelsen om uppgiftsskyldighet bör utformas som en skyldighet för den som medverkar i krishanteringsfunktionen att lämna de

uppgifter som behövs för funktionens verksamhet till någon annan som medverkar i funktionen. Bestämmelsen kommer alltså med stöd av 10 kap. 28 § OSL att ha en sekretessbrytande verkan. Att en uppgift ska behövas för verksamheten innebär att initiativet kan komma från såväl den som lämnar uppgiften som den som tar emot den. Samtidigt innebär det att spridningen av uppgifter kan begränsas till endast den krets som behöver en viss uppgift.

Bestämmelsen i riksbankslagen bör, till skillnad från förslaget i promemorian, tas in i en ny paragraf i 5 kap. i anslutning till de nya bestämmelserna som föreslås för att reglera krishanteringsfunktionens verksamhet. Den nya bestämmelsen bör placeras i anslutning till den befintliga bestämmelsen om information under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap.

FOI påpekar i remissvaret avseende promemorian att det innebär risker att Riksbanken samlar en stor mängd information om företagens sårbarheter som i sig kan utgöra föremål för en antagonistisk attack. Möjligheten att lämna information direkt till en annan aktör i krishanteringsfunktionen som är i behov sådan information kan minska risken för att information samlas hos Riksbanken eller lämnas till andra som medverkar i funktionen. Företag som medverkar i funktionen kan antas lämna uppgifter framför allt till Riksbanken, t.ex. för att skapa lägesbilder. De företag som regelmässigt bör komma i fråga för att lämna sådan information står under övervakning av Riksbanken och omfattas därmed redan av uppgiftsskyldighet enligt 12 kap. 1 § riksbankslagen, som dessutom är mer långtgående än den uppgiftsskyldighet som nu föreslås. Bestämmelser och rutiner för hur Riksbanken hanterar känslig information bör därför finnas och ge tillfredsställande skydd för uppgifter som lämnas till Riksbanken inom ramen för funktionens verksamhet. När det gäller skydd för uppgifter som lämnas till andra myndigheter eller företag som medverkar i funktionen hänvisas till de överväganden och förslag som behandlas i avsnitt 8.

Som *Konkurrensverket* anför i remissvaret avseende promemorian får krishanteringsfunktionen inte utgöra ett forum för otillåtet informationsutbyte eller en samverkan som skadar konkurrensen på marknaden. Såväl Riksbanken som Finansinspektionen, som övervakar respektive utövar tillsyn över aktörer som medverkar i funktionen, är deltagare i funktionen. När Riksbanken utför sitt uppdrag att leda funktionen och koordinera samverkan vid en inträffad driftsstörning, bör myndigheten undvika att föreslå samverkansformer som kan antas leda till konkurrensbegränsande effekter på ett sätt som strider mot konkurrenslagstiftningen.

En ny sekretessbrytande bestämmelse bör införas i offentlighets- och sekretesslagen

En myndighet som medverkar i krishanteringsfunktionen bör kunna lämna uppgifter som omfattas av sekretess till andra myndigheter som medverkar i funktionen med stöd av den föreslagna bestämmelsen om uppgiftsskyldighet och den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 28 § OSL. Den sekretessbrytande bestämmelsen gäller dock bara uppgifter som en myndighet lämnar till en annan myndighet.

Det finansiella systemet bygger på ett djupt integrerat samarbete mellan offentliga och privata aktörer. Den ökade digitaliseringen i den finansiella

sektorn innebär hög grad av sammanlänkning mellan aktörer på finansmarknaden, finansmarknader och finansmarknadsinfrastruktur (prop. 2024/25:44 s. 62). När det gäller betalningar finns det flera olika betalsätt som involverar aktörer och infrastruktur från både det offentliga och det privata (prop. 2023/24:8 s. 50–53). Det finns även icke finansiella aktörer med viktiga uppgifter i det finansiella systemet, t.ex. tredjepartsleverantörer av digitala tjänster och datatjänster (prop. 2024/25:44 s. 62 och 66). Sammantaget tillhandahålls över 95 procent av de finansiella tjänsterna i Sverige av privata aktörer (se avsnitt 5.1). I avsnitt 5.1 föreslås att en funktion för operativ krishantering i det finansiella systemet bör införas. Där konstateras också att det behövs ett väletablerat strategiskt och operativt samarbete mellan staten och privata aktörer för att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system.

För att krishanteringsfunktionens verksamhet ska kunna fungera effektivt mellan de offentliga och privata aktörer som upprätthåller det finansiella systemet är det inte tillräckligt att uppgifter som omfattas av sekretess kan lämnas ut bara till eller mellan de myndigheter som medverkar i funktionen. Det bör därför tas in en ny sekretessbrytande bestämmelse till förmån för enskilda i offentlighets- och sekretesslagen som gör det möjligt att lämna ut uppgifter från en myndighet till en enskild som medverkar i krishanteringsfunktionen, om uppgiften är nödvändig för verksamheten i krishanteringsfunktionen. Ett alternativt sätt att reglera sekretessbrytande bestämmelser för myndigheter är att de förs in i anslutning till de sekretessbestämmelser som gäller för respektive myndighets verksamhet. En sådan lösning framstår emellertid inte som lämplig i detta fall, eftersom flera myndigheter ska medverka i krishanteringsfunktionen (se avsnitt 5.4).

De företag som behöver få ta del av uppgifter från myndigheter är företag som medverkar i krishanteringsfunktionen. I huvudsak rör det sig om företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar och företag som bedriver verksamhet som omfattas av Riksbankens övervakning och som Riksbanken beslutar ska ingå i funktionen. Därutöver kan andra företag medverka i funktionens verksamhet om de har kunskaper eller resurser som är av betydelse för funktionen. Även dessa bör få ta del av uppgifter från myndigheter.

Informationsutbytet innebär dock inte ett fritt flöde av uppgifter till dem som ska eller kan medverka i funktionen. Bara sådana uppgifter som behövs för funktionens verksamhet ska få lämnas till någon annan som medverkar i funktionen (se även ovan under rubriken Utformningen av den nya bestämmelsen om uppgiftsskyldighet). En myndighet som lämnar en uppgift till en enskild i funktionen ska alltså pröva om förutsättningarna för utlämnandet är uppfyllda. Nedan under rubriken Proportionalitet och begränsningar av tillämpningsområdet görs en bedömning att myndigheter bör kunna avstå från att lämna ut uppgifter som t.ex. omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § OSL.

Den nya sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen bör, i enlighet med förslaget i promemorian, placeras i 10 kap. OSL. I 10–14 §§ finns sekretessbrytande bestämmelser som gäller till förmån för enskilda. Med hänsyn till att den nya sekretessbrytande bestämmelsen ska gälla till förmån för enskilda bör den placeras i anslutning till dessa bestämmelser och under en ny rubrik. Krishanteringsfunktionens verk-

samhet har flera likheter med det informationsutbyte som får ske i samverkan mot penningtvätt och finansiering av terrorism (se den sekretessbrytande bestämmelsen för den samverkan i 10 kap. 5 c § OSL). Den nya bestämmelsen bör utformas efter förebild av denna bestämmelse. I likhet med det som regeringen anförde vid införandet av den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 5 c § OSL framstår det som främmande att direkt i offentlighets- och sekretesslagen närmare reglera förutsättningarna för ett informationsutbyte som bygger på uppgiftsskyldighet (jfr prop. 2021/22:251 s. 40). Det är inte heller möjligt att i offentlighets- och sekretesslagen reglera enhetliga förutsättningar för informationsutbytet för både myndigheter och företag. Som redogörs för ovan bör därför de närmare förutsättningarna för informationsutbytet regleras i riksbankslagen.

Riksgäldskontoret anser att det som enligt promemorians förslag ska gälla för myndigheters deltagande i krishanteringsfunktionen är otydligt och att det till följd av detta är otydligt hur den sekretessbrytande bestämmelsen ska tillämpas. Förslaget i avsnitt 5.4 om myndigheters medverkan i funktionen skiljer sig åt från förslagen i promemorian. Genom den nu föreslagna bestämmelsen om uppgiftsskyldighet kommer de myndigheter som medverkar i funktionen att kunna tillämpa den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 28 § OSL i förhållande till andra myndigheter och den nya sekretessbrytande bestämmelsen i samma kapitel som föreslås i förhållande till enskilda. Det bör därmed vara tydligt hur de sekretessbrytande bestämmelserna ska tillämpas.

Föreläggande och vite

Befintliga bestämmelser om föreläggande och vite bör inte få tillämpas när det gäller den uppgiftsskyldighet som nu föreslås, till skillnad från när det gäller den uppgiftsskyldighet som följer av 12 kap. 1 § riksbankslagen. I avsnitt 7.2 föreslås att bestämmelsen i 12 kap. 1 §, med vissa justeringar, ska gälla i tillämpliga delar för företag som medverkar i krishanteringsfunktionen.

Proportionalitet och begränsningar av tillämpningsområdet

För att samverkan i krishanteringsfunktionen ska bli effektiv bör uppgiftsskyldigheten bryta all sekretess, oavsett skyddsintresse. Om vissa uppgifter inte skulle omfattas skulle deltagarna i samverkan ställas inför svåra gränsdragningsfrågor som riskerar att påtagligt försvåra framför allt myndigheters deltagande i samverkan.

Det är viktigt att det finns en balans mellan effektivitets- och integritetsintressen för samverkan i krishanteringsfunktionen, alltså att den är proportionerlig utifrån de ändamål som motiverar samverkan ställt mot rätten till skydd för den personliga integriteten eller de andra intressen som sekretessen är avsedd att skydda.

Det kan konstateras att det nu aktuella förslaget kan innebära en ökad risk för kränkningar av den personliga integriteten, eftersom det inte kan uteslutas att det inom krishanteringsfunktionen behöver delas uppgifter som rör enskildas personliga förhållanden. Det bör dock understrykas att föremålet för samverkan och funktionens verksamhet inte är att samla in eller överblicka information om enskilda, men att det i vissa fall, främst

vid samordning när det gäller en inträffad incident och lämnande av uppgifter, kan förekomma tillfällen då t.ex. kunduppgifter inte kan rensas.

De flesta uppgifter som kan behöva lämnas ut inom ramen för krishanteringsfunktionens verksamhet bör dock röra tekniska system. I dessa fall gäller skyddsbehovet för uppgifterna främst det utlämnande företags affärs- eller driftförhållanden. Mot det integritetsintrång eller skyddsintresse som utbytet av uppgifter riskerar att innebära ska ställas vikten av att under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap stödja arbetet med att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system. Det är av stor betydelse för samhällsekonomin att det finansiella systemet fungerar, t.ex. att betalningar kan genomföras, att krediter kan lämnas eller att hushåll och företag har tillgång till försäkringsskydd. Dessa ändamål innebär att vissa begränsningar av integritetsskyddet får anses vara godtagbara.

Uppgifter bör bara få lämnas om de behövs för verksamheten i krishanteringsfunktionen. Bara de som medverkar i funktionen får enligt förslaget lämna eller ta emot uppgifter. På så vis säkerställs att uppgifter inte lämnas slentrianmässigt utan bara när det finns ett behov utifrån de ändamål för vilka samverkan sker, vilket inbegriper att bara den eller de som medverkar i funktionen som behöver en viss uppgift bör ta del av den. Om uppgifter t.ex. rör känslig information om ett företag eller dess kunder, krävs att det finns ett syfte för verksamheten i funktionen för att någon annan som medverkar ska få ta del av informationen. Ett sådant syfte kan t.ex. vara att en incident som har inträffat bättre kan avhjälpas genom samarbete, som förutsätter att viss information lämnas. Uppgifter som kan behöva lämnas ut av ett företag kan t.ex. också handla om attackmetoder och misstänkta aktörer vid cyberattacker, om vidtagna åtgärder, om vilka bedömningar som görs om återställningstid, om vilka reservlösningar som tas till vid förvärrat läge eller av behov av stöd. I praktiken bör de som medverkar i krishanteringsfunktionen samråda om huruvida det finns behov av att dela känsliga uppgifter och dela känsliga uppgifter bara efter noggrant övervägande. Det bör alltså inte vara tillräckligt att uppgifterna kan vara intressanta för någon annan som medverkar i funktionen för att en uppgift ska lämnas ut. Som utgångspunkt bör det krävas att det kan antas att om uppgiften lämnas ut, så kan det bidra till att lösa en inträffad incident inom ramen för funktionens verksamhet. Exempelvis kan det ställas högre krav på den avsedda effekten – dvs. att lämnandet av uppgiften kan bidra till en lösning – ju starkare skyddsintresset är för den aktuella uppgiften. Ytterst bör det ankomma på den som innehar en uppgift att bedöma om det finns förutsättningar att lämna ut uppgiften till någon annan.

För Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgäldskontoret samt för företag som omfattas av Riksbankens övervakning blir uppgiftsskyldigheten obligatorisk, eftersom förslaget innebär att dessa aktörer ska ingå i krishanteringsfunktionen. När det gäller skyddet för integritetsintresset för dessa företag bör det understrykas att den nu föreslagna uppgiftsskyldigheten, som inte ska bli föremål för föreläggande eller vite, är mindre långtgående än den uppgiftsskyldighet som redan gäller i Riksbankens övervakningsverksamhet. Att dessa företag kan komma att lämna känsliga uppgifter i krishanteringsfunktionens verksamhet till myndigheter framstår därför inte som avvikande mot den ordning som redan gäller. För andra aktörer som kan bjudas in att medverka i funktionens

verksamhet, t.ex. statliga myndigheter inom andra beredskapssektorer, branschorganisationer och företag som kan ha kunskaper eller resurser som är av betydelse för funktionens verksamhet, gäller enligt förslaget att medverkan är frivillig.

Hos myndigheterna i krishanteringsfunktionen kan det finnas uppgifter som är av särskilt känslig karaktär och som därför i princip inte bör lämnas ut till någon annan. Även ett medverkande företag kan anse att vissa uppgifter är så pass känsliga att de inte bör lämnas ut. För andra samverkansformer mellan myndigheter och näringslivet har det införts en ventil för att kunna neka att lämna ut en viss uppgift (se t.ex. prop. 2021/22:251 s. 65–66). En sådan möjlighet bör finnas även när det gäller krishanteringsfunktionen.

Det bör vara möjligt för den som medverkar i krishanteringsfunktionen att kunna avstå från att lämna ut en viss uppgift om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Vid den bedömningen bör möjligheten för mottagaren att skydda uppgiften vägas in.

Kravet på övervägande skäl ger uttryck för att behovet av en effektiv krishantering i det finansiella systemet genom verksamheten i krishanteringsfunktionen normalt sett bör ha företräde framför andra intressen och innebär att det bör vara en presumtion för att uppgiften ska lämnas ut.

För myndigheter kan skyddsintresset för vissa uppgifter ges företräde framför andra medverkandes intresse att ta del av uppgifterna. Så kan exempelvis ofta vara fallet i fråga om uppgifter som omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § OSL, som *FRA* lyfter fram. Även för företag kan skyddsintresset för vissa uppgifter ges företräde framför att lämna ut dem, särskilt i en kontext där flera andra företag medverkar. Det kan t.ex. röra sig om uppgifter som omfattas av lagen (2018:558) om företags-hemligheter eller uppgifter om företagets kunder.

Det bör, liksom när det gäller bedömningen av om mottagaren har behov av en viss uppgift, vara upp till den deltagare som innehar uppgiften att avgöra om uppgiften ska lämnas ut.

Den nya sekretessbrytande bestämmelsen bör inte gälla i de fall där ett utlämnande av en uppgift skulle vara i strid med vissa avtal som träffats med en utländsk myndighet eller ett utländskt organ eller vissa andra förpliktelser som följer av Sveriges internationella åtaganden (15 kap. 1 a § och 30 kap. 7 och 24 §§ OSL). I krishanteringsfunktionens verksamhet kan det dock inte antas bli aktuellt att lämna uppgifter som rör skatt eller tull (27 kap. OSL), revisorer (30 kap. 17 § OSL) eller utlänningskontroll (37 kap. 2 § OSL). Det saknas därmed skäl att, som föreslås i promemorian, göra undantag från de sekretessbrytande bestämmelser som finns när det gäller sådana uppgifter.

Vid en avvägning av ändamålet med krishanteringsfunktionens verksamhet och behovet att lämna uppgifter ställt mot det intrång i den personliga integriteten eller av de andra skyddsintressen som det kan medföra, anser regeringen – med beaktande av de begränsningar som införs – att den uppgiftsskyldighet som föreslås bör anses godtagbar.

Uppgiftsskyldighet för vissa syften

Flera remissinstanser, bl.a. *MSB*, *Riksbanken* och *Riksgäldskontoret*, tar i sina remissvar avseende promemorian upp olika åtgärder som bör kunna vidtas inom ramen för krishanteringsfunktionens verksamhet som rör samarbetet mellan dem som medverkar i funktionen och andra. Exempelvis nämns att funktionen kan eller bör fungera som kontaktpunkt mot andra myndigheter och företag eller för att förmedla uppgifter eller informera myndigheter, företag och allmänheten utanför funktionens verksamhet. *Finansbolagens Förening*, *Svenska Bankföreningen* och *Svensk Värdepappersmarknad* vidhåller sina synpunkter att krishanteringsfunktionen bör kunna fungera som en gemensam kontaktlänk mot tredjepartsleverantörer. Finansbolagens Förening betonar även att en sådan kontaktlänk inte får hindras av sekretess. Svenska Bankföreningen och Svensk Värdepappersmarknad lyfter vidare fram att funktionen efter en kris bör kunna dela en detaljerad icke-publik sammanställning till en bredare krets i den finansiella sektorn än bara de som medverkar i funktionen.

Den skyldighet att lämna uppgifter inom ramen för krishanteringsfunktionens verksamhet som nu föreslås skapar förutsättningar för att inom ramen för funktionens verksamhet även samordna och förmedla information eller hantera kommunikation med parter utanför funktionen, t.ex. myndigheter, allmänheten, andra företag i finansbranschen eller gemensamma tredjepartsleverantörer. Regeringen anser inte att det bör införas bestämmelser för krishanteringsfunktionen som bryter sekretessen för en bredare krets än för dem som medverkar i funktionen. Frågan hur information eller kommunikation ska samordnas och hanteras genom funktionens verksamhet bör därför lämpligen bedömas i varje enskilt fall av dem som medverkar i funktionen. I detta ingår att bedöma hur information kan lämnas inom funktionen och lämnas vidare utanför funktionen med hänsyn till sekretess, t.ex. med beaktande av de generella sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. OSL.

7.2 Företag som står under övervakning av Riksbanken ska också lämna uppgifter på begäran

Regeringens förslag

Företag som omfattas av Riksbankens övervakning och som Riksbanken beslutar ska ingå i krishanteringsfunktionen ska på begäran av Riksbanken lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet att leda krishanteringsfunktionen.

Riksbanken ska få meddela föreskrifter om uppgiftsskyldigheten för företag som omfattas av Riksbankens övervakning och som Riksbanken beslutar ska ingå i krishanteringsfunktionen. Riksbanken ska få besluta om de förelägganden som behövs för att ett sådant företag ska följa uppgiftsskyldigheten och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen om Sveriges riksbank. Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite.

Regeringens bedömning

För finansiella företag och företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för den finansiella infrastrukturen i Sverige som enligt gällande rätt är skyldiga att lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt lagen om Sveriges riksbank omfattar den uppgiftsskyldigheten de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet att leda krishanteringsfunktionen.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer delvis överens med regeringens förslag. I promemorian föreslås bl.a. att uppgiftsskyldigheten för företag som medverkar i krishanteringsfunktionen ska regleras i den befintliga bestämmelsen om uppgiftsskyldighet i riksbankslagen.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot dem.

Stockholms universitet, Juridiska fakulteten avstyrker förslaget samt tillägger att uppgiftsskyldigheten för företag bör förtydligas.

Förslaget och bedömningen i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget och bedömningen i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Vissa aktörer är enligt gällande rätt skyldiga att lämna uppgifter till Riksbanken (12 kap. 1 § riksbankslagen). I huvudsak rör det företag som står under Riksbankens övervakning. I avsnitt 7.1 föreslås en särskild uppgiftsskyldighet som ska gälla för samtliga som medverkar i krishanteringsfunktionen. För flera av de företag som ska ingå i funktionen gäller alltså de befintliga bestämmelserna om uppgiftsskyldighet i riksbankslagen. Därtill kommer den nya särskilda uppgiftsskyldigheten att gälla i fråga om funktionen. Det har inte framkommit skäl för att ändra den nuvarande ordningen för uppgiftsskyldigheten till Riksbanken. För finansiella företag och företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för den finansiella infrastrukturen i Sverige, som enligt gällande rätt är skyldiga att lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt riksbankslagen, bör den uppgiftsskyldigheten omfatta även de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet att leda krishanteringsfunktionen.

Företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för den finansiella infrastrukturen i Sverige står under Riksbankens övervakning enligt 3 kap. 8 § första stycket riksbankslagen. Det rör sig om företag som

t.ex. tillhandahåller avvecklings-, betalnings- och clearingsystem, kontoföring av finansiella instrument, transaktionsregister, och annan verksamhet som är av särskild betydelse för den finansiella infrastrukturen i Sverige. Dessa företag – och underentreprenörer till dessa företag – ska på begäran lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap. riksbankslagen (12 kap. 1 § 3 riksbankslagen). Riksbanken ska enligt förslaget i avsnitt 5.4 få besluta att ett sådant företag ska ingå i krishanteringsfunktionen.

Ett sådant företag som ingår i krishanteringsfunktionen bör omfattas av samma uppgiftsskyldighet till Riksbanken som gäller för övriga företag som ska ingå i funktionen. Med hänsyn till den särskilda samverkansform som funktionen utgör har det inte framkommit skäl för att även företagens underentreprenörer bör omfattas av uppgiftsskyldigheten. Uppgiftsskyldigheten bör gälla de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet att leda funktionen.

Även i övrigt bör samma bestämmelser gälla för uppgiftsskyldigheten för ett sådant företag som ingår i krishanteringsfunktionen som de som gäller för övriga företag som ska ingå i funktionen. Riksbanken bör därför få meddela föreskrifter om uppgiftsskyldigheten (13 kap. 1 § 11 riksbankslagen). Riksbanken bör även få besluta om de förelägganden som behövs för att ett sådant företag ska följa uppgiftsskyldigheten och föreskrifter som har meddelats med stöd av riksbankslagen (12 kap. 2 § första stycket). Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite (12 kap. 2 § tredje stycket).

Bestämmelserna om uppgiftsskyldighet som bör omfatta Riksbankens verksamhet att leda krishanteringsfunktionen motsvarar alltså den ordning som redan gäller för Riksbankens övervakning av det finansiella systemet. Det bör därför inte, som *Stockholms universitet, Juridiska fakulteten* för fram i sitt remissvar avseende promemorian, vara otydligt för företagen vilka uppgifter som behöver lämnas till Riksbanken. Det framstår inte heller som mer ingripande för företagen än vad som behövs för verksamheten i krishanteringsfunktionen att företagens uppgiftsskyldighet också omfattar verksamheten i funktionen.

8 Sekretess och tystnadsplikt

8.1 Det finns tillfredsställande sekretesskydd för allmänna intressen

Regeringens bedömning

Gällande rätt tillgodoser behovet av sekretess för uppgifter om fredstida krissituationer och höjd beredskap eller för uppgifter som rör verksamhet för att försvara landet eller planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller som i övrigt rör totalförsvaret.

Promemorians bedömning

Promemorians bedömning stämmer överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Försvarets radioanstalt påpekar att frågan om sekretess för säkerhets eller bevakningsåtgärder inte behandlas i promemorian.

Bedömningen i utkastet till lagrådsremiss

Bedömningen i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Vissa uppgifter som kan behöva lämnas ut till myndigheter eller företag som medverkar i krishanteringsfunktionen kan omfattas av sekretess till skydd för allmänna intressen. I första hand rör det sig om uppgifter som kan omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, eller sekretess för uppgifter i risk- och sårbarhetsanalyser enligt 18 kap. 13 § OSL. Gemensamt för bestämmelserna är att de inte är begränsade att gälla hos viss myndighet eller i viss myndighets verksamhet. Sekretessen gäller därför både hos den myndighet som lämnar uppgifterna och hos den myndighet som tar emot dem. Detta gäller även för uppgift som rör säkerhets- eller bevakningsåtgärd enligt 18 kap. 8 § OSL, som *Försvarets radioanstalt* lyfter fram. Det finns därmed tillfredsställande sekretesskydd för dessa uppgifter i det allmännas verksamhet om uppgifterna lämnas mellan myndigheter som medverkar i funktionen.

I avsnitt 7.1 behandlas förslaget om uppgiftsskyldighet i krishanteringsfunktionen. Där föreslås bl.a. att det ytterst ankommer på den som förfogar över en uppgift att bedöma om det finns förutsättningar att lämna ut den. Vidare föreslås att en s.k. ventil ska göra det möjligt att neka att lämna ut en viss uppgift om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Vid den bedömningen bör möjligheten för mottagaren att skydda uppgiften vägas in, t.ex. om en sekretessbestämmelse har begränsad räckvidd och alltså inte skulle gälla om en uppgift lämnas till en annan myndighet.

8.2 Det behövs en ny bestämmelse om sekretess för enskildas intressen

Regeringens förslag

Sekretess ska gälla i en myndighets verksamhet som består i medverkan i krishanteringsfunktionen

1. för uppgifter om affärs- eller driftförhållanden hos den enskilde som medverkar i krishanteringsfunktionen, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, och
2. för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i krishanteringsfunktionen.

Tystnadsplikten för uppgifter som hänför sig till den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i krishanteringsfunktionen ska ha företräde framför meddelarfriheten.

Sekretessen ska inte gälla hos domstol i dess rättskipande verksamhet.

För uppgift i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst tjugo år.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. I promemorian föreslås att rätten att meddela och offentliggöra uppgifter inte ska gälla för uppgifter om affärs- eller driftförhållanden hos den som deltar i krishanteringsfunktionen.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Journalistförbundet och *Tidningsutgivarna* avstyrker förslaget att absolut sekretess ska gälla för uppgifter om annan som har trätt i affärsförbindelse med den som medverkar i krishanteringsfunktionen, samt avstyrker att meddelarfriheten ska inskränkas.

Försäkringskassan påpekar att myndigheten inte omfattas av sekretessbestämmelsen eftersom den inte medverkar i krishanteringsfunktionen. Försäkringskassan betonar vikten av att myndigheten kan få del av information som är väsentlig för myndighetens uppdrag som sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn för ekonomisk säkerhet.

Riksbanken anser att det behöver förtydligas hur nuvarande och föreslagna bestämmelser om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen och riksbankslagen förhåller sig till Riksbankens uppdrag.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Journalistförbundet och *Tidningsutgivarna* vidhåller sina avstyrkanden av förslaget om att absolut sekretess ska gälla för uppgifter om annan som har trätt i affärsförbindelse med den som medverkar i krishanteringsfunktionen och att meddelarskyddet ska ha företräde avseende uppgifter som hänför sig till den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i funktionen.

Verket för innovationssystem (Vinnova) anför att det finns risker för att krishanteringsfunktionen, om den utformas alltför stelbent eller hemlig, kan hämma insyn, konkurrens och experimenterande i finans- och fintech-sektorn och lyfter fram att det bör eftersträvas att information som inte är känslig – t.ex. sammanfattningar, analyser och resultat av insatser som genomförts i krishanteringsfunktionen – bör förmedlas utanför verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Bestämmelser om sekretess till skydd för enskildas intressen

I femte avdelningen i offentlighets- och sekretesslagen (21–40 kap.) finns bestämmelser om sekretess till skydd för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden.

I Finansinspektionens tillsynsverksamhet gäller sekretess till skydd för enskilda enligt 30 kap. 4 § OSL. Sekretessen skyddar uppgifter om affärs- eller driftförhållanden hos den som tillsynen avser, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs (första stycket 1), och för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som myndighetens verksamhet avser (första stycket 2). Begreppet tillsyn ska inte ges en alltför snäv tolkning utan får anses omfatta alla de fall där en myndighet har en övervakande eller styrande funktion (prop. 1979/80:2 del A s. 233). Bestämmelsen är därför tillämplig även för Riksbankens verksamhet att övervaka det finansiella systemet (prop. 2021/22:41 s. 187).

I 38 kap. 6 § OSL finns bestämmelser om sekretess för uppgift om enskildas affärs- eller driftförhållanden som har lämnats till följd av särskild lagstiftning i frågor som rör samhällsplanering eller försörjningsberedskap. Det gäller främst uppgifter som inhämtats med stöd av oljekrislagen (1975:197), lagen (1977:439) om kommunal energiplanering och lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen.

Bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen ger inte ett tillfredsställande skydd för uppgifter om enskildas intressen

Befintliga sekretessbestämmelser ger inte ett tillfredsställande skydd för uppgifter som behöver kunna lämnas i krishanteringsfunktionens verksamhet om affärs- och driftförhållanden hos enskilda som medverkar i funktionen eller om personliga eller ekonomiska förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i funktionen.

Den s.k. tillsynssekretessen i 30 kap. 4 § OSL ger i och för sig ett tillfredsställande skydd för uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden när det handlar om uppgifter som lämnas till Finansinspektionen eller Riksbanken mot bakgrund av att myndigheterna utövar tillsyn över respektive övervakning av det finansiella systemet. Riksgäldskontoret har dock inte någon roll i övervakningen av finansmarknaden, vilket innebär att sekretessbestämmelsen inte kan tillämpas hos den myndigheten (jfr prop. 2015/16:5 s. 708). Bestämmelsen är inte heller tillämplig hos andra myndigheter som kan bjudas in att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet.

Sekretessbestämmelserna i 38 kap. 6 § OSL gäller inte sådana uppgifter som främst kan antas bli aktuella i krishanteringsfunktionens verksamhet, utan för uppgifter som har lämnats till följd av annan lagstiftning som inte är central för frågor som bör komma i fråga i krishanteringsfunktionen (jfr prop. 1979/80:2 del A s. 228).

Uppgiftsskyldigheten som föreslås och behandlas närmare i avsnitt 7.1 innebär att uppgifter bör kunna lämnas till myndigheter som medverkar i krishanteringsfunktionen. I gällande rätt finns det dock inte några bestämmelser om sekretess som är tillämpliga för uppgifter hos Riksgäldskontoret eller andra myndigheter som kan bjudas in att medverka i funktionens verksamhet. Det kan i och för sig förekomma att sekretessbestämmelser som är tillämpliga hos andra myndigheter än Finansinspektionen och Riksbanken kan ge skydd även för vissa uppgifter om enskilda som lämnas i anslutning till dessa myndigheters medverkan i krishanteringsfunktionen. Till exempel kan Riksgäldskontoret ha tagit emot uppgifter inom ramen för myndighetens verksamhet med förebyggande statligt stöd, statliga stabiliseringsverktyg och resolution (se 30 kap. 12–12 c §§ OSL). Sekretessbestämmelserna i 30 kap. 12–12 c §§ OSL är, i likhet med bestämmelserna om tillsynssekretess i 30 kap. 4 § OSL, inte tillämpliga i en annan myndighets verksamhet om en myndighet skulle ta emot uppgifter inom ramen för sin medverkan i funktionen.

Sett till det antal sekretessbestämmelser som skulle kunna vara tillämpliga när det gäller olika uppgifter som skulle kunna bli aktuella i krishanteringsfunktionens verksamhet framstår det inte som lämpligt att komplettera sekretesskyddet genom att införa bestämmelser om överföring av sekretess i anslutning till respektive sekretessbestämmelse. Det bör därför i stället införas en ny sekretessbestämmelse för sådana uppgifter.

Det bör tas in en ny bestämmelse om sekretess till skydd för uppgifter om enskildas intressen

Att införa en ny sekretessbestämmelse för vissa uppgifter som förekommer hos myndigheter som ingår i krishanteringsfunktionen utgör en inskränkning av den grundlagsskyddade rätten att ta del av allmänna handlingar, som är ett viktigt medel för kontroll av offentliga organs verksamhet (se prop. 2008/09:150 s. 272). Myndigheternas vetskap om att deras handlingar kan komma att granskas medför att de anstränger sig för att handlägga mål och ärenden korrekt. Handlingsoffentligheten har således bl.a. till syfte att garantera rättssäkerheten och effektiviteten i förvaltningen och folkstyret. Handlingsoffentligheten har emellertid även ett

vidare syfte. Enligt 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen ska varje medborgare till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning ha rätt att ta del av allmänna handlingar. Rätten att ta del av allmänna handlingar utgör således en del av den medborgerliga yttrande- och informationsfriheten och anses utgöra en av förutsättningarna för den fria demokratiska åsiktsbildningen. Insamling av information som skett på det allmännas bekostnad kan vidare användas av exempelvis forskare och företag t.ex. i kommersiellt syfte. Handlingsoffentligheten fyller således ett syfte som informationsförsörjare i vid mening.

Rätten att ta del av allmänna handlingar får enligt 2 kap. 2 § första stycket 6 tryckfrihetsförordningen begränsas om det är påkallat med hänsyn till skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden.

I avsnitten 5.1 och 7.1 görs bedömningen att det är centralt att uppgifter ska kunna lämnas mellan de myndigheter och företag som medverkar i krishanteringsfunktionen för att verksamheten i funktionen ska kunna fungera effektivt. De företag som ska ingå i funktionen är sådana som redan har uppgiftsskyldighet mot Finansinspektionen eller Riksbanken. Uppgifter som företagen i dessa avseenden lämnar till behöriga myndigheter kan omfattas av sekretess enligt 30 kap. 4 § första stycket 1 eller 2 OSL. Enligt regeringens uppfattning bör den uppgiftsskyldighet som nu föreslås i avsnitt 7 kompletteras med ett motsvarande skydd för de skyddsvärda uppgifter som företagen, till följd av sin medverkan i krishanteringsfunktionen, kan bli skyldiga att lämna till myndigheter som medverkar i funktionen. Det innebär att samma slags uppgifter som skyddas hos Riksbanken eller Finansinspektionen med stöd av 30 kap. 4 § första stycket 1 eller 2 OSL också bör skyddas i krishanteringsfunktionen. Ställt mot allmänhetens intresse av insyn i krishanteringsfunktionens verksamhet framstår en sådan sekretessbestämmelse som väl avvägd.

För att sekretessen ska motsvara det som gäller vid tillsyn respektive övervakning av finansmarknaden enligt 30 kap. 4 § OSL hos Finansinspektionen och Riksbanken behöver den nya sekretessbestämmelsens räckvidd omfatta alla myndigheter som medverkar i krishanteringsfunktionen. Med anledning av det som *Försäkringskassan* för fram i sitt remissvar avseende promemorian om vikten av att myndigheten kan få del av information konstateras att det för samverkan mellan myndigheter utanför funktionen finns andra bestämmelser, t.ex. om myndigheters allmänna skyldighet att samverka och om samverkan enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap, se avsnitt 7.1. Det saknas skäl att utvidga den nu föreslagna sekretessbestämmelsens räckvidd till att omfatta andra myndigheter som inte medverkar i funktionen.

Som redovisas ovan bör den nya sekretessbestämmelsen skydda samma slag av uppgifter som skyddas hos Riksbanken eller Finansinspektionen med stöd av tillsynssekretessen i 30 kap. 4 § första stycket 1 eller 2 OSL. Den nya bestämmelsen bör alltså täcka den lucka i sekretesskyddet som uppstår för verksamheten i krishanteringsfunktionen till följd av att även andra myndigheter än Riksbanken och Finansinspektionen ska ingå eller kan bjudas in att medverka i den verksamheten. Bestämmelsen bör därför – i likhet med tillsynssekretessen – omfatta uppgifter om affärs- och driftförhållanden hos enskilda som medverkar i krishanteringsfunktionen, t.ex. om ett företags tekniska system. Det bör gälla ett rakt skaderekvisit, dvs. sekretess om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

Det innebär en presumtion för offentlighet. Bestämmelsen bör även omfatta uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i krishanteringsfunktionen, t.ex. ett företags kunder (främst enskildas bankengagemang och liknande, användare av e-legitimations-tjänster som t.ex. Bank-id eller användare av omedelbara betalningar, t.ex. Swish). Den typ av uppgifter som avses rör personer eller företag som inte själva är föremål för krishanteringsfunktionens verksamhet. På samma sätt som gäller om t.ex. en bankkund har lämnat uppgifter till sin bank, eller om Finansinspektionen har fått uppgifter om tredje man vid sin tillsyn över en bank eller en annan finansmarknadsaktör, bör dessa personer eller företag inte ha ett sämre skydd för skyddsvärda uppgifter än de har hos den som de lämnat uppgifterna till. I likhet med det skydd som gäller för dessa uppgifter enligt tillsynssekretessen bör det för sådana uppgifter i krishanteringsfunktionen gälla absolut sekretess. Vid en avvägning mot allmänhetens intresse av insyn i krishanteringsfunktionens verksamhet finns det, även med hänsyn till det *Journalistförbundet* och *Tidningsutgivarna* anför, övervägande skäl för att uppgifter om affärs- och driftförhållanden hos enskilda som medverkar i funktionen bör omfattas av sekretess med ett rakt skaderekvisit medan uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i funktionen bör omfattas av absolut sekretess.

Vinnova lyfter fram att insyn bör främjas i krishanteringsfunktionens verksamhet och att information bör kunna förmedlas till en bredare krets. I avsnitt 5.3 görs bedömningen att regleringen av funktionens verksamhet inte bör vara alltför detaljerad. Frågan om hur information eller kommunikation ska samordnas och hanteras genom funktionens verksamhet bör vara en fråga för dem som medverkar i funktionen att ta ställning till i varje enskilt fall (se avsnitt 7.1).

I 30 kap. OSL finns bestämmelser om sekretess till skydd för enskild i verksamhet som avser tillsyn m.m. i fråga om näringslivet. Uppgifter som lämnas i krishanteringsfunktionens verksamhet lämnas inte inom ramen för en myndighets tillsyns- eller övervakningsverksamhet. Den nya sekretessbestämmelsen bör därför placeras i 31 kap. OSL, som innehåller bestämmelser om sekretess till skydd för enskild i annan verksamhet med anknytning till näringslivet. Bestämmelsen bör införas under rubriken Riksbankens verksamhet, eftersom den myndigheten föreslås ansvara för att leda funktionen.

Sekretesstid

För uppgifter som förekommer hos myndigheter som medverkar i krishanteringsfunktionen bör sekretessen gälla i högst tjugo år. Den sekretesstiden framstår som väl avvägd med hänsyn till de uppgifter som kan antas förekomma i den verksamheten. Det är även den sekretesstid som gäller enligt bestämmelserna om tillsynssekretess i 30 kap. 4 § OSL.

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter

Med meddelarfrihet avses rätten att lämna uppgift i vilket ämne som helst för publicering i de medier som omfattas av tryckfrihetsförordningen och

yttrandefrihetsgrundlagen (1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen samt 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen). Bestämmelser om tystnadsplikt kan dock genom särskilda bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen ges företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. I dessa fall kan en meddelare straffas för sitt uppgiftslämnande. Stor återhållsamhet bör iakttas när man överväger om en inskränkning ska göras i rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Faktorer att beakta vid sådana överväganden är t.ex. vilken styrka sekretessen har och om uppgiften har lämnats i en förtroendesituation (prop. 1979/80:2 del A s. 111–112).

När det gäller tystnadsplikten för uppgifter som förekommer i tillstånds- och tillsynsverksamhet på finansmarknadsområdet gäller meddelarfriheten bara för vissa uppgifter. Tystnadsplikten inskränker inte rätten enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter som rör affärs- eller driftförhållanden hos den som myndighetens verksamhet avser (se 30 kap. 4 § första stycket 1 jämförd med 30 kap. 30 § första stycket OSL). För tredjemansuppgifter som förekommer vid en statlig myndighets tillsynsverksamhet med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet gäller absolut sekretess (30 kap. 4 § första stycket 2 OSL). Detta påverkar även tystnadsplikten som för dessa tredjemansuppgifter har företräde framför meddelarfriheten (30 kap. 30 § första stycket OSL).

Förslaget i promemorian innebär att tystnadsplikten ska ges företräde framför meddelarfriheten när det gäller den nya sekretessbestämmelsen för krishanteringsfunktionens verksamhet såväl för uppgifter om den som medverkar i verksamheten som för tredjemansuppgifter. *Journalistförbundet* och *Tidningsutgivarna* avstyrker förslaget och anför att allmänheten har ett stort intresse av insyn i krishanteringsfunktionens verksamhet. Sekretessen enligt den nya sekretessbestämmelsen som föreslås har samma föremål och styrka som den sekretess som gäller enligt 30 kap. 4 § OSL. Till skillnad från promemorian föreslås därför att tystnadsplikten för uppgifter som hänför sig till den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i funktionen ska ha företräde framför meddelarfriheten, medan meddelarfriheten ska ha företräde framför tystnadsplikten för uppgift om den som medverkar i funktionen. Regeringen anser, till skillnad från Journalistförbundet och Tidningsutgivarna, att denna inskränkning är motiverad för att företag som medverkar i funktionen ska ges förutsättningar för att lämna tredjemansuppgifter till andra som medverkar i den verksamheten. Det motsvarar även den ordning som gäller i övrigt i offentlighets- och sekretesslagen för tredjemansuppgifter som förekommer vid en statlig myndighets tillsynsverksamhet med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet.

Sekretess hos domstol

Riksbankens beslut om att vissa företag ska ingå i krishanteringsfunktionen ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol, se förslaget i avsnitt 5.4. Den nya sekretessbestämmelse som föreslås är utformad efter förebild av 30 kap. 4 § OSL och har samma skyddsintressen som den

bestämmelsen. Enligt 43 kap. 3 § OSL tillämpas inte bestämmelserna om sekretess i 30 kap. 4 § OSL hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet. Detsamma bör gälla för den sekretess som följer av den nya bestämmelsen. Det innebär att hos domstol i mål eller ärende i domstolens rättskipande eller rättsvårdande verksamhet kan i stället bestämmelserna om sekretess i 36 kap. 2 § OSL bli tillämpliga med de strängare villkor för sekretess som gäller enligt de bestämmelserna.

8.3 Tystnadsplikt i krishanteringsfunktionen

Regeringens förslag

Den som på grund av bestämmelserna i lagen om Sveriges riksbank om krishanteringsfunktionen har fått del av uppgifter ska inte obehörigen få röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om

1. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet,
2. förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer om uppgifterna behövs för krishanteringsfunktionen,
3. enenskilds affärs- eller driftförhållanden, eller
4. ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med en enskild som medverkar i krishanteringsfunktionen om uppgifterna behövs för den funktionen.

Upplysningsbestämmelsen i lagen om Sveriges riksbank om att i Riksbankens verksamhet tillämpas i stället för bestämmelserna om tystnadsplikt i den lagen bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen ska justeras så att det i stället för Riksbankens verksamhet anges det allmänna verksamhet.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i allt väsentligt överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss stämmer i sak överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Riksbanken ska planera och förbereda för att kunna fortsätta sin verksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap och för detta ändamål övervaka och leda åtgärder för företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar (5 kap. lagen [2022:1568] om Sveriges riksbank, kallad riksbankslagen). Företag som deltar i Riksbankens verksamhet kan därigenom få del av uppgifter som omfattas av sekretess och har därför belagts med tystnadsplikt (se prop. 2021/22:41 s. 130 och 132).

Den nu gällande tystnadsplikten avser uppgifter om enskildas affärs- eller driftförhållanden eller förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet, dvs. försvarssekretess (5 kap. 6 § riksbankslagen). Bestämmelsen innebär att en enskild inte obehörigen får röja eller utnyttja vad han eller hon fått veta.

Den samverkan som kommer att ske inom ramen för den nya kris- hanteringsfunktionen innebär att de som medverkar i funktionen kan behöva hämta in och förmedla information samt utarbeta handlingar som innehåller uppgifter som hos det allmänna kan omfattas av flera olika sekretessbestämmelser enligt offentlighets- och sekretesslagen. Om uppgifter som t.ex. rör risker och sårbarheter i den finansiella infrastrukturen sprids till obehöriga, kan uppgifterna komma att utnyttjas för att skada samhället. De som medverkar i funktionen måste också ha möjlighet att dela med sig av intern information av känslig karaktär utan att uppgifterna blir offentliga.

En författningsreglerad tystnadsplikt utgör en inskränkning av yttrandefriheten, oavsett om den följer av offentlighets- och sekretesslagen eller av bestämmelser om tystnadsplikt (2 kap. 1 § regeringsformen och artikel 10 i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, kallad Europakonventionen). Yttrandefriheten får begränsas genom lag. En sådan begränsning får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har motiverat den. För yttrandefriheten gäller vidare att den får inskränkas med hänsyn till bl.a. rikets säkerhet. Vid bedömandet av vilka begränsningar som får göras ska särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter (2 kap. 20 § första stycket, 21 § och 23 § första och andra styckena regeringsformen). Även enligt Europakonventionen, som gäller som svensk lag (lagen [1994:1219] om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna), får yttrandefriheten inskränkas under vissa förutsättningar. Sådana begränsningar måste vara föreskrivna i lag och nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till statens säkerhet, till den territoriella integriteten eller den allmänna säkerheten, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral eller för annans goda namn och rykte eller rättigheter, för att förhindra att förtroliga underrättelser sprids eller för att upprätthålla domstolarnas auktoritet och opartiskhet. Enligt 2 kap. 19 § regeringsformen får lag eller annan föreskrift inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen.

Att den nya krishanteringsfunktionens verksamhet kräver att uppgifter kan lämnas effektivt mellan dem som medverkar i funktionen framgår bl.a. i avsnitt 7.1. I avsnitt 8.1 görs bedömningen att uppgifter som omfattas av sekretess för allmänna intressen har tillfredsställande skydd i befintliga bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen. För uppgifter som rör enskildas intressen föreslås en ny sekretessbestämmelse (avsnitt 8.2). Sekretessen gäller dock bara hos det allmänna (2 kap. 1 § OSL). Den nya uppgiftsskyldigheten innebär däremot att alla som medverkar i krishanteringsfunktionen kan bli skyldiga att lämna ut uppgifter till både offentliga och privata aktörer som medverkar i funktionen. En ordning som innebär att dessa uppgifter skyddas av sekretess om mottagaren är en myndighet samtidigt som inget hindrar att en privat aktör får lämna uppgifterna vidare framstår inte som lämplig. Tystnadsplikten hos privata aktörer bör därför motsvara den sekretess som gäller hos offentliga aktörer som medverkar i funktionen.

Den nya uppgiftsskyldigheten innebär att uppgifter kan lämnas utan hinder av tystnadsplikt eller sekretess mellan dem som medverkar i funktionen. Det innebär att skyddsvärda uppgifter i en myndighets arbete med risk- och sårbarhetsanalyser för fredstida krissituationer, t.ex. om att klarlägga risker och sårbarhet i manuella och tekniska system och processer hos myndigheterna och andra aktörer, t.ex. näringslivet, inom en myndighets ansvarsområde, kan vara sådant som behöver lämnas ut till en enskild som medverkar i funktionen. Om dessa uppgifter har betydelse för totalförsvaret bör de skyddas hos det allmänna med stöd av försvarssekretess (15 kap. 2 § OSL), jfr prop. 2004/05:5 s. 257. Sådana uppgifter omfattas även av den nu gällande tystnadsplikten.

Om uppgifterna inte är sådana att de har betydelse för totalförsvaret eller för Sveriges säkerhet gäller inte tystnadsplikten. Hos det allmänna kan uppgifter i myndighets verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer i stället skyddas av 18 kap. 13 § OSL. För uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för någon annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i krishanteringsfunktionen, t.ex. ett företags kunder (främst enskildas bankengagemang och liknande, användare av e-legitimationstjänster som t.ex. Bank-id eller användare av omedelbara betalningar, t.ex. Swish) föreslås att absolut sekretess ska gälla hos det allmänna. Det framstår inte som ändamålsenligt om dessa typer av skyddsvärda uppgifter faller utanför tystnadspliktens tillämpningsområde hos en privat aktör som medverkar i krishanteringsfunktionen. På motsvarande sätt som är fallet för offentliga aktörer bör tystnadsplikten även omfatta dessa förhållanden (jfr 30 kap. 4 § första stycket 2 OSL och förslaget i avsnitt 8.2).

Den tystnadsplikt som föreslås för den som medverkar i krishanteringsfunktionen avser alltså att skydda uppgifter som i det allmännas verksamhet skyddas av nuvarande bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen eller kommer att skyddas av nya bestämmelser i den lagen som föreslås i detta utkast (se avsnitt 8.2). Även om tystnadsplikten uttrycks på olika sätt är avsikten att uppgifterna ska skyddas på motsvarande sätt hos privata och offentliga aktörer. Det är då naturligt att vid tolkning av obehörighetsrekvisitetet söka ledning i offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser (jfr bl.a. prop. 1980/81:28 s. 23, prop. 2016/17:31 s. 41 och prop.

2017/18:105 s. 133–134). Även den rättspraxis som finns när det gäller tillämpningen av andra bestämmelser om tystnadsplikt där obehörighetsrekvisitet används bör kunna tjäna som ledning vid tolkningen och tillämpningen av den reglering som nu föreslås.

Den tystnadsplikt som föreslås gälla för krishanteringsfunktionen avser delvis uppgifter om förhållanden av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet och om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, dvs. uppgifter som redan omfattas av befintliga bestämmelser om tystnadsplikt i nuvarande 5 kap. 6 § riksbankslagen. Därutöver föreslås att tystnadsplikten ska omfatta förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer. Tystnadsplikten föreslås även omfatta ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med en enskild som medverkar i krishanteringsfunktionen. De begränsningar av yttrandefriheten som tystnadsplikten i krishanteringsfunktionen innebär avser alltså förhållanden som ska motsvara de intressen som hos myndigheter skyddas enligt offentlighets- och sekretesslagen (se avsnitten 8.1 och 8.2). Regeringen anser därför att dessa utgör godtagbara ändamål för att begränsa yttrandefriheten för enskilda som medverkar i krishanteringsfunktionen.

Begränsningen av yttrandefriheten som tystnadsplikten innebär får dock inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Förmågan att hantera kriser ställer krav på att information kan delas snabbt vid samverkan med berörda myndigheter och enskilda. För att det i krishanteringsfunktionens verksamhet ska vara möjligt att verka på detta sätt är frågan om ett effektivt informationsutbyte mellan myndigheter och företag central (se bl.a. avsnitten 5.1, 5.3 och 7.1). Uppgiftslämnandet utgör dessutom en skyldighet för dem som medverkar i krishanteringsfunktionen. Enligt regeringens bedömning förutsätter detta att skyddsvärda uppgifter som lämnas också omfattas av tillfredsställande skydd hos mottagaren. Skyddet för såväl allmänna som enskilda intressen omfattas enligt nu gällande bestämmelser av tillfredsställande sekretess hos det allmänna. Med förslaget om den nya sekretessbestämmelsen finns tillfredsställande sekretesskydd för dessa uppgifter även för verksamheten i krishanteringsfunktionen. Förslaget om tystnadsplikt för enskilda aktörer som medverkar i krishanteringsfunktionen innebär alltså att samma uppgifter som skyddas hos det allmänna ska skyddas om mottagaren är en enskild. En annan ordning hade inneburit att informationsutbytet mellan dem som medverkar i krishanteringsfunktionen inte hade kunnat fungera på det sätt som föreslås. Det skulle inte vara ändamålsenligt om uppgifterna som lämnas skulle vara skyddade bara hos vissa av mottagarna. Skyddet behöver därför omfatta alla som ingår i krishanteringsfunktionen, oavsett vilka aktörer detta är. Uppgifter som enskilda som medverkar i krishanteringsfunktionen tar emot kan inte skyddas med mindre ingripande alternativ. Regeringen bedömer också att behovet av tystnadsplikt för den som medverkar i krishanteringsfunktionen väger tyngre än intresset av yttrandefrihet för dessa personer. För att inte begränsa yttrandefriheten i större utsträckning än vad som är nödvändigt, bör de nya bestämmelserna om tystnadsplikt inte sträcka sig längre än till uppgifter som behövs för att krishanteringsfunktionen ska kunna utföra sitt uppdrag. Regeringen anser därmed att de förslag som nu läggs fram är proportionerliga och även i övrigt uppfyller de krav som gäller för begränsningar

i yttrandefriheten enligt regeringsformen och Europakonventionen. I förhållande till utkastet till lagrådsremiss föreslår regeringen en mindre justering av lagtexten för att det tydligare ska framgå vilka uppgifter som omfattas av tystnadsplikten.

I 20 kap. 3 § brottsbalken regleras det generella straffansvaret för brott mot tystnadsplikt. Straffansvaret gäller var och en som har skyldighet att hemlighålla en uppgift enligt lag eller annan författning, förutsatt att straffansvaret inte har reglerats särskilt.

Straffskalan för ett brott ska spegla dess allvar. Med hänsyn till de skadeverkningar som ett röjande eller utnyttjande av uppgifter av det aktuella slaget kan ge upphov till, behöver straffskalan ha ett tillräckligt utrymme för att möjliggöra en nyanserad straffmätning även i de allvarligaste fallen av brott mot denna tystnadsplikt. Den som bryter mot tystnadsplikten bör därför kunna dömas för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Brottet avser gärningar som begås uppsåtligt eller av oaktsamhet. Sedan den 1 augusti 2023 finns även en grov svårhetsgrad av brottet, grovt brott mot tystnadsplikt. Endast uppsåtliga brott kan utgöra grovt brott mot tystnadsplikt (se prop. 2022/23:106 s. 40–41 och 52–53).

I riksbankslagen anges i en upplysningsbestämmelse att i Riksbankens verksamhet tillämpas bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (5 kap. 6 § andra stycket riksbankslagen). Med hänsyn till att inte bara Riksbanken utan även andra myndigheter ska ingå i krishanteringsfunktionen bör upplysningsbestämmelsen justeras så att det i stället anges att i det allmänna verksamhet tillämpas bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen.

8.4 Förhållandet till säkerhetsskyddslagen

Regeringens bedömning

Den nya krishanteringsfunktionen kräver inga ändringar i säkerhetsskyddslagen.

Promemorians bedömning

Promemorian behandlar inte frågan.

Remissinstanserna

Riksbanken anser att säkerhetsskyddslagen (2018:585) behöver beaktas när enskilda delar säkerhetskänslig information, t.ex. ifall det finns behov att reglera undantag från vissa skyldigheter inför förfaranden som kräver säkerhetsskyddsavtal. *Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)* anser att det saknas en redogörelse i promemorian för hur säkerhetsskyddsklassificerad information ska hanteras i krishanteringsfunktionen.

Bedömningen i utkastet till lagrådsremiss

Bedömningen i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna

Fleralet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Bankgirocentralen BGC AB (Bankgirot)* ifrågasätter att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter inte kommer behöva lämnas i större omfattning och lyfter fram att flera uppgifter som var för sig inte är säkerhetskänsliga kan utgöra säkerhetskänsliga uppgifter på aggregerad nivå.

Skälen för regeringens bedömning

Säkerhetsskyddslagen (2018:585) gäller för den som till någon del bedriver verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd (1 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen). Med säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter avses uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och som därför omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen eller som skulle ha omfattats av sekretess enligt den lagen, om den hade varit tillämplig (1 kap. 2 § säkerhetsskyddslagen). Systematiken i lagen bygger på att det är verksamhetsutövaren själv som till någon del bedriver säkerhetskänslig verksamhet som ska utreda behovet av säkerhetsskydd (säkerhetsskyddsanalys). Säkerhetsskyddsanalysen ska identifiera vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och vilken säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som finns i verksamheten. Med utgångspunkt i analysen ska verksamhetsutövaren planera och vidta de säkerhetsskyddsåtgärder som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, förekomst av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och övriga omständigheter. Säkerhetsskyddsåtgärder kan avse informationssäkerhet, fysisk säkerhet och personalsäkerhet (2 kap. 2–4 §§ säkerhetsskyddslagen). Med informationssäkerhet avses bl.a. att förebygga att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter obehörigen röjs, ändras, görs otillgängliga eller förstörs.

Säkerhetsskyddslagen innebär att ett finansiellt företag som helt eller delvis bedriver säkerhetskänslig verksamhet är skyldigt att tillämpa den lagen. För den som är anställd eller på annat sätt deltar eller har deltagit i verksamheten hos en enskild aktör som bedriver säkerhetskänslig verksamhet och hanterar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen gäller tystnadsplikten i den lagen (se 8 kap. 2 § säkerhetsskyddslagen). Syftet med bestämmelserna om tystnadsplikt är bl.a. att uppgifter som behandlas inte ska få ett sämre skydd när de hanteras i enskild verksamhet än när motsvarande hantering sker hos en myndighet. Det finns ingen anledning att göra skillnad på förhållandena när det gäller tystnadsplikt för privatanställda och offentliganställda (prop. 2017/18:89 s. 120). Vid tolkningen av bestämmelserna om tystnadsplikt kan ledning sökas i motsvarande bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen. Utgångspunkten är att det ska vara en nära överensstämmelse när det gäller

innebörden av de olika bestämmelserna om tystnadsplikt för offentlig respektive enskild verksamhet.

I promemorian behandlas frågan att säkerhetsprövning kan behöva ske vid inlån av medarbetare. Förslaget i avsnitt 5.2 innebär att krishanteringsfunktionen inte ska ingå i Riksbanken. Det medför att det inte kommer att bli aktuellt med några inlån av medarbetare på det sätt som beskrivs i promemorian. Vissa av de aktörer som kan medverka i funktionen kan bedriva verksamhet av sådant slag att den kan komma att omfattas av regleringen i säkerhetsskyddslagen, eftersom t.ex. företagen i den finansiella infrastrukturen hanterar stora mängder uppgifter om betalningsinformation.

Riksbanken och *FOI* anser i sina remissvar avseende promemorian att tillämpningen av säkerhetsskyddslagen är en fråga som behöver behandlas, bl.a. när det gäller företag. I utkastet till lagrådsremiss görs bedömningen att det inte har kommit fram något som talar för att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter kommer att behöva lämnas inom ramen för krishanteringsfunktionens verksamhet i någon större omfattning. *Bankgirot* ifrågasätter den bedömningen och lyfter fram att det kan krävas säkerhetsskyddsavtal eller en säkerhetsskyddsöverenskommelse, vilka kan vara både komplicerade och tidskrävande. Bankgirot påpekar att den i funktionen som tar emot flera uppgifter måste bedöma om dessa sammantaget är känsliga i säkerhetsskyddslagens mening även om varje uppgift för sig inte är det. Regeringen bedömer att det, även med beaktande av det som Bankgirot för fram, inte finns något konkret underlag som i detta sammanhang tillräckligt tydligt motiverar föreskrifter om undantag från vissa skyldigheter inför förfaranden som kräver säkerhetsskyddsavtal. Det blir upp till den som ska lämna ut en uppgift att avgöra vilken information som kan lämnas till någon annan som medverkar i funktionen med hänsyn till bestämmelserna i säkerhetsskyddslagen. Som Bankgirot påpekar kan aggregerade uppgifter, som var för sig är till synes harmlösa, göra att den sammanställda informationen kan anses utgöra säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. För företag som hanterar sådana uppgifter kan dess verksamhet därmed bli att betrakta som säkerhetskänslig och säkerhetsskyddslagens krav på informationssäkerhet därmed vara tillämpliga.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att det inte har kommit fram tillräckliga skäl för att i detta sammanhang föreslå några lagändringar med anledning av krishanteringsfunktionens verksamhet och dess förhållande till bestämmelserna i säkerhetsskyddslagen. För anställda i det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen.

9 Ikraftträdande

Regeringens förslag

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer inte överens med regeringens förslag. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss stämmer överens med regeringens förslag.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 juli 2026.

10 Konsekvensanalys

Regeringens bedömning

Förslagen ger bättre förutsättningar för krishantering och beredskap i den finansiella sektorn och har därmed positiva konsekvenser för Sveriges säkerhet såväl i fredstid som under höjd beredskap. Förslagen ger därmed bättre förutsättningar för att upprätthålla samhällsviktiga tjänster i det finansiella systemet och bidrar till att det finansiella systemet är stabilt och effektivt. De har positiva samhällsekonomiska effekter.

Eventuella ökade kostnader för Riksbanken, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret bedöms vara begränsade. De eventuella merkostnader som förslagen medför för Finansinspektionen och Riksgäldskontoret ska hanteras inom befintliga budgetramar.

Kostnaderna för företag kommer att öka bara i begränsad utsträckning.

Promemorians bedömning

Promemorians bedömning stämmer i huvudsak överens med regeringens bedömning. Promemorian innehåller inte någon analys avseende de samhällsekonomiska effekterna.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Finansinspektionen anser att förslagen kommer att ha konsekvenser för Finansinspektionens personalbehov och därmed medföra ökade kostnader. Finansinspektionen bedömer att kostnaderna inte är försumbara.

Konkurrensverket anser att olika typer av samverkan mellan konkurrerande företag kan medföra risker ut konkurrenssynpunkt.

Regelrådet anser att konsekvensanalysen brister i fråga om påverkan på berörda företags kostnader och tidsåtgång.

Bedömningen i utkastet till lagrådsremiss

Bedömningen i utkastet till lagrådsremiss stämmer i allt väsentligt överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna

Flertalet remissinstanser instämmer i bedömningen eller har inget att invända mot den.

Bankgirocentralen BGC AB (Bankgirot) framför att anpassningar av it-system till följd av förslaget kan medföra betydande kostnader och att sådana anpassningar därför behöver vara proportionerliga och bör beslutas i nära samråd med krishanteringsfunktionens deltagare.

Finansinspektionen pekar på behovet av att klargöra hur den nationella enheten för hantering av it-säkerhetsincidenter (CSIRT-enheten enligt artikel 11 i NIS 2-direktivet) ska agera vid en it-incident i finansiell sektor i relation till den operativa krishanteringsfunktionen och hur funktionen ska förhålla sig till EU-SCICF. Finansinspektionen konstaterar vidare att dessa frågor inte hör hemma i detta lagstiftningsärende, men att det bör redas ut i det fortsatta arbetet med att utveckla ramarna för svensk krishantering.

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Beskrivningen av påverkan på företagens kostnader och intäkter är bristfällig och konsekvensutredningen hade kunnat kompletteras med exempelberäkningar utifrån ett eller flera scenarier. Regelrådet efterfrågar vidare en motivering till varför en beskrivning av särskilda hänsyn till små och medelstora företag saknas. Slutligen pekar Regelrådet på att beskrivningar av alternativa lösningar, nollalternativet, hur och när förslaget kan utvärderas och åtgärder för att begränsa förslagets kostnader eller andra effekter saknas, vilket är en brist.

Skälen för regeringens bedömning

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas och alternativa lösningar

Regelrådet pekar på att konsekvensutredningen i utkastet till lagrådsremiss saknar beskrivningar av alternativa lösningar och vilka konsekvenser som bedöms uppstå om ingen åtgärd vidtas (nollalternativet).

I avsnitt 5.1 redogörs för behovet av bättre krishantering i det finansiella systemet. Där beskrivs hur allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet kan leda till en kris i samhället och avsaknaden av en samordnad och koordinerad operativ krishantering i det finansiella systemet. Med anledning av det föreslås att det ska införas en funktion för operativ krishantering i det finansiella systemet. Att inte vidta några lagstiftningsåtgärder riskerar att leda till att krishanterande åtgärder försenas om det inträffar en driftsstörning i det finansiella systemet och att situationen i så fall eskalerar till en allvarlig samhällskris. I förlängningen kan en sådan driftsstörning även hota den finansiella stabiliteten.

Det bedöms inte finnas några alternativa lösningar som skulle vara lämpliga för att åstadkomma en väl fungerande och effektiv krishantering i det finansiella systemet. I promemorian redogörs för de olika myndigheter som skulle kunna ansvara för krishanteringsfunktionen och de fördelar respektive nackdelar som bedöms finnas med dessa. De myndigheter som övervägs är Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Finansinspektionen, Regeringskansliet och Riksbanken. Därtill nämns även Finansiella stabilitetsrådet, som sedan den 1 april 2024 är en del av Regeringskansliet (Fi2024/00244). Riksbanken har i dag ett uppdrag att, vid störningar i genomförandet av betalningar under fredstida krisituationer och vid höjd beredskap, upprätta en ledningsfunktion för samordning och information. Konsekvenserna av att låta en annan myndighet än Riksbanken ansvara för den föreslagna krishanteringsfunktionen utvecklas i avsnitt 5.2.

Samhällsekonomiska effekter

Förslagen ger bättre förutsättningar för krishantering och beredskap i den finansiella sektorn och har därmed positiva konsekvenser för Sveriges säkerhet såväl i fredstid som under höjd beredskap. Förslagen ger därmed bättre förutsättningar för att upprätthålla samhällsviktiga tjänster i det finansiella systemet och bidrar till att det finansiella systemet är stabilt och effektivt. Andra sektorer är beroende av att samhällsviktiga finansiella tjänster kan upprätthållas.

Samverkan inom den nya krishanteringsfunktionen bedöms ge en bättre förmåga för aktörer att snabbt och effektivt komma till rätta med allvarliga driftsstörningar. Det är därför troligt att de sammanlagda kostnaderna för att hantera en kris med stöd av funktionen blir lägre än vad de skulle ha blivit om krisen hanterades utan den koordinering som blir möjlig genom krishanteringsfunktionen.

En effektiv krisberedskap förutsätter att det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan myndigheterna och att det inte förekommer att två eller flera myndigheter har delvis överlappande uppdrag. Genom förslagen klargörs hur Riksbankens ansvarsområden förhåller sig till Finansinspektionens och Riksgäldskontorets ansvarsområden och motverkar att

det uppstår parallella krishanterande strukturer. Detta bedöms ha positiva samhällsekonomiska effekter.

Uppskattning av antalet berörda aktörer

En förutsättning för att den nya krishanteringsfunktionens arbete ska vara effektivt är att antalet aktörer som medverkar inte blir alltför stort. Vilka aktörer som ska medverka och omfattningen av deras medverkan kan skilja sig åt beroende på vilken slags krissituation som uppstår. Det är därför svårt att uppskatta antalet aktörer.

Enligt förslaget om en ny krishanteringsfunktion ska de företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar, som omfattas av Riksbankens föreskrifter, ingå i krishanteringsfunktionen. I dag omfattar föreskrifterna ett tiotal enskilda företag såsom värdepapperscentraler och kreditinstitut. För det fall föreskrifterna ändras, kan antalet företag som omfattas komma att öka.

Riksbanken föreslås få besluta att de företag som bedriver verksamhet som omfattas av Riksbankens övervakning ska ingå i funktionen. Det rör sig om ett fåtal företag, t.ex. de börser och centrala motparter som finns i Sverige (i dag finns börserna Nasdaq Stockholm Aktiebolag och Nordic Growth Market NGM Aktiebolag respektive den centrala motparten Nasdaq Clearing Aktiebolag). Utöver Riksbanken ska Finansinspektionen och Riksgäldskontoret ingå i funktionen.

Riksbanken ska även få bjuda in andra aktörer att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet om de har kunskaper eller resurser som är av betydelse för funktionen. Exempel på sådana aktörer är statliga myndigheter inom andra sektorer än beredskapssektorn för finansiella tjänster, Nationellt cybersäkerhetscenter, branschorganisationer och företag som inte ska ingå i funktionen. Vilka aktörerna är och omfattningen av deras medverkan kan skilja sig åt beroende på vilken slags krissituation som uppstår.

Konsekvenser för Riksbanken

Förslaget om en ny krishanteringsfunktion innebär att Riksbanken ska få ansvaret att leda den nya funktionen. Det innebär att Riksbanken har rollen som ordförande i krishanteringsfunktionen och har det huvudsakliga ansvaret för att det finns en fungerande struktur för funktionens verksamhet. I det ingår t.ex. att bistå krishanteringsfunktionen med administrativt stöd och ansvara för att tillhandahålla tekniska plattformar för informationsdelning och samordning. Krishanteringsfunktionen är inte en del av Riksbanken och övertar inte någon beslutanderätt från någon annan myndighet eller privat aktör. Krishanteringsfunktionen är inte heller en egen myndighet och fattar därför inte några egna beslut.

Riksbanken är Sveriges centralbank och en myndighet under riksdagen. Riksbanken har enligt lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank tillgångar som den förvaltar och det finns inte någon särskild anslagspost för Riksbanken i statens budget. Kostnaderna för Riksbankens verksamhet täcks i stället av bankens egna intäkter. Att Riksbanken har en tillgångsmassa som är skild från statens tillgångar är ett väl etablerat sätt att säkerställa att den kan upprätthålla en tillräckligt hög grad av finansiell oberoende från staten.

Riksbanken ska planera och förbereda sin verksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Detta omfattar ett särskilt ansvar för genomförandet av betalningar, som är en central del av de samhällsviktiga tjänsterna i den finansiella sektorn. Förslagen innebär att krishanteringsfunktionen ska ha ett bredare verksamhetsområde än betalningar och därmed sannolikt kommer att omfatta fler aktörer. På grund av förslagen kommer Riksbanken att behöva avsätta mer resurser än i dag till arbetet med krishanteringsfunktionen. Det inledande arbetet med funktionen kommer att innebära en marginell ökning av Riksbankens kostnader. Inför en kris kommer ansvaret för att leda krishanteringsfunktionen inte att innebära några större arbetsinsatser för Riksbanken. Uppdraget att leda funktionen kan medföra vissa kostnader, främst i form av ökad administration. Vid en kris och under höjd beredskap behöver Riksbankens egen krishanteringsorganisation utökas med fler arbetsinsatser. Det innebär dock inte att arbetsinsatserna i krishanteringsfunktionerna i sin tur behöver utökas nämnvärt.

Sammantaget bedöms därmed konsekvenserna vara begränsade för Riksbanken.

Konsekvenser för Finansinspektionen och Riksgäldskontoret

Förslagen innebär att Finansinspektionen och Riksgäldskontoret ska ingå i en ny krishanteringsfunktion. Krishanteringsfunktionen övertar inte någon beslutanderätt från någon annan myndighet eller privat aktör. Krishanteringsfunktionen är inte heller en egen myndighet och fattar därför inte några egna beslut. Myndigheterna ska samverka med Riksbanken i frågor om fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Finansinspektionens och Riksgäldskontorets verksamhet finansieras i huvudsak genom anslag på statens budget. Inrättandet av en ny funktion innebär i regel ökade kostnader. Detta gäller särskilt i ett inledande skede. På grund av förslagen kommer myndigheterna därför att behöva avsätta resurser till arbetet i krishanteringsfunktionen. Myndigheterna kan även behöva anpassa vissa it-system med anledning av förslagen. Finansinspektionen och Riksgäldskontoret har i dag ett ansvar för att motverka störningar i det finansiella systemet. Finansinspektionen är även sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn för finansiella tjänster enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. I beredskapssektorn ingår även Riksgäldskontoret. Myndigheternas krishanterande roller i funktionen motsvarar det ansvar som myndigheterna redan har. De kostnadsökningar som arbetet i krishanteringsfunktionen kan komma att medföra för myndigheterna är därför inte av någon större omfattning.

Sammantaget bedöms förslagen leda till ökade, om än begränsade kostnader för Finansinspektionen. Eventuella merkostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Konsekvenser för företag som ingår i krishanteringsfunktionen

Regelrådet anser att konsekvensanalysen i promemorian brister i fråga om påverkan på berörda företags kostnader och tidsåtgång.

Förslaget om en ny krishanteringsfunktion innebär att de företag som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar och som omfattas

av Riksbankens föreskrifter, ska ingå i den funktionen. Enligt förslaget ska Riksbanken få meddela föreskrifter om dessa företags deltagande i funktionen och deras uppgiftsskyldighet.

Det föreslås vidare att Riksbanken ska få besluta att de företag som bedriver verksamhet som omfattas av Riksbankens övervakning ska ingå i funktionen. Enligt förslagen ska Riksbanken bara få meddela föreskrifter om dessa företags uppgiftsskyldighet.

Det innebär att kretsen av verksamhetsutövare som kommer att ingå i krishanteringsfunktionen avgörs av Riksbankens föreskrifter på området och Riksbankens beslut om vilka företag som ska ingå. De allvarliga driftsstörningar som krishanteringsfunktionen ska hantera avser situationer där samhällsviktiga finansiella tjänster slås ut eller får nedsatt funktionalitet. Det ska vara fråga om händelser som inte kan hanteras av företagen var för sig utan som kräver koordinerade åtgärder från flera offentliga och privata aktörer. Det rör sig om ett begränsat antal företag, som tillhåller sådana kritiska finansiella tjänster. Det bedöms inte röra sig om några små eller medelstora företag.

För anställda i de företag som ska ingå i krishanteringsfunktionen innebär deltagandet i funktionen att de kommer att omfattas av en ny tystnadsplikt. Eftersom anställda i dessa företag är vana vid att hantera känsliga uppgifter som omfattas av tystnadsplikt, bör detta i praktiken inte innebära några påtagliga förändringar jämfört med i dag.

Utöver de resurser i form av personal som krävs för att delta i samverkan i krishanteringsfunktionens arbete innebär samverkan i sig inte några kostnader för deltagarna, även om det inte kan uteslutas att det kan krävas mindre insatser för att deltagandet ska kunna ske på ett sätt som säkerställer att krav på informationssäkerhet iakttas och att uppgifter som omfattas av tystnadsplikt inte röjs. Företagen kan även behöva anpassa vissa it-system med anledning av förslaget om en ny krishanteringsfunktion. Den typ av medverkan som förslaget avser innebär planering, samordning och samverkan, inte konkreta åtgärder för återställande av infrastruktur. Mot den bakgrunden bör förslagen endast medföra att de privata företagens kostnader ökar i begränsad omfattning. De åtgärder som företagen vidtar inom ramen för krishanteringsfunktionen för att ta fram operativa verktyg vid driftsstörningar är frivilliga för företagen. Det är därför upp till företagen att avgöra i vilken omfattning de vill delta i detta arbete. Den samlade tidsåtgången och kostnader för ett företag är därför svåra att beräkna.

De företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar, som omfattas av Riksbankens föreskrifter, har redan i dag krav på sig att delta i Riksbankens verksamhet med planering och förberedelser för att kunna fortsätta sin verksamhet som avser betalningar under fredstida kris-situationer och vid höjd beredskap. Dessa företag ska även kunna planera för att ingå i den ledningsfunktion som Riksbanken ska kunna upprätta under en fredstida krissituation och vid höjd beredskap. De ytterligare krav som Riksbanken kan komma att ställa i föreskrifter torde inte vara av någon större omfattning i förhållande till de krav som ställs på företagen i dag.

När det gäller de företag som Riksbanken enligt förslagen ska få besluta att de ska ingå i krishanteringsfunktionen, har Riksbanken mer begränsade möjligheter att ställa krav på vad det innebär att delta i funktionens arbete.

Det är därför upp till dessa företag att komma överens med övriga aktörer i krishanteringsfunktionen om omfattningen av deltagandet i funktionen.

Vid en fredstida krissituation kommer det många gånger att krävas mer arbete för de berörda företagen än vad som vanligtvis förväntas av dem. Omfattningen av ett sådant merarbete beror givetvis på vilken typ av händelse som inträffar och på krisens varaktighet. Det är dock rimligt att anta att företagen ändå skulle ha varit tvungna att lägga ner minst motsvarande tid på internt krishanteringsarbete. Eftersom det ska vara fråga om situationer som inte kan hanteras av berörda aktörer var för sig, utan som kräver koordinerade åtgärder, skulle de berörda företagen även behöva koordinera sina åtgärder med andra privata och offentliga aktörer. Samverkan inom den nya krishanteringsfunktionen bedöms ge en bättre förmåga för sådana företag att snabbt och effektivt komma till rätta med allvarliga driftsstörningar. Det är därför troligt att de sammanlagda kostnaderna för att hantera en kris med stöd av funktionen blir lägre än vad de skulle ha blivit om krisen hanterades enskilt av var och en av de berörda företagen.

Regelrådet anser även att beskrivningen är bristfällig i utkastet till lagrådsremiss när det gäller påverkan på företagets kostnader och intäkter. Omfattningen av det arbete och den tid som ett företag kan behöva lägga ner beror givetvis på vilken typ av händelse som inträffar, vilken sektor och vilka företag som berörs och på krisens varaktighet. Utöver det som redogörs för ovan är det därför svårt att närmare beräkna hur förslagen påverkar företagets kostnader och intäkter. Variationen av möjliga scenarier är så stor att det inte bedöms möjligt att ge en tillförlitlig bild av företagets kostnader och inkomster genom att komplettera konsekvensanalysen med exempelberäkningar utifrån ett eller flera scenarier.

Om krishanteringsfunktionen behöver aktiveras på grund av höjd beredskap, kommer detta sannolikt också att kräva mer arbete än vanligt för företagen. Någon uppskattning av vilken tidsåtgång som kan bli aktuell i sådant fall är inte möjlig att göra, då denna kan variera beroende på vad som motiverat den höjda beredskapen.

Regelrådet efterfrågar en motivering av varför det inte finns en beskrivning av särskilda hänsyn till små och medelstora företag. Ovan redogörs för vilka företag som kan väntas beröras av förslagen. Där görs bedömningen att det inte rör sig om några små eller medelstora företag. Det finns därför inte skäl för att beskriva några särskilda hänsyn till små och medelstora företag.

Sammanfattningsvis förväntas förslagen medföra vissa kostnader för företagen i form av arbetskraft och vissa investeringar i tekniska system för att kunna delta i krishanteringsfunktionens verksamhet. *Bankgirot* framför att anpassningen av vissa it-system för dem som ingår i funktionen kan medföra betydande kostnader. *Regelrådet* anser att det saknas beskrivningar av åtgärder för att begränsa förslagets kostnader eller andra effekter. De företag som ska ingå i funktionen har inte har rätt till ersättning för de merkostnader som förslagen kan leda till. Riksbanken bör därför se till att skyldigheterna för de företag som ska ingå i krishanteringsfunktionen inte medför betydande kostnader för dessa och att de kostnader som kan komma att uppstå för företagen står i proportion till nyttan med åtgärderna.

Konsekvenser för andra aktörer som medverkar i krishanteringsfunktionens verksamhet

Förslaget om en ny krishanteringsfunktion innebär att andra statliga myndigheter än Riksbanken, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret ska kunna bjudas in att medverka i funktionen. Medverkan i krishanteringsfunktionen utgår från myndigheternas befintliga uppdrag och innebär därför inte någon ändring av dessa. Även andra aktörer, såsom branschorganisationer, krishanterande funktioner och företag ska kunna bjudas in.

Eftersom det för de aktörer som bjuds in är frivilligt att medverka i krishanteringsfunktionen leder förslagen i sig inte till några kostnader för dem. Eventuella kostnader som kan uppstå beror på i vilken omfattning och med vilken ambitionsnivå som sådana aktörer väljer att medverka i funktionen. Vid en fredstida krisituation kommer det många gånger att krävas mer arbete för de enskilda aktörerna som kan komma att medverka i krishanteringsfunktionen. Omfattningen av ett sådant merarbete beror givetvis på vilken typ av händelse som inträffar och på krisens varaktighet. Det är dock rimligt att anta att aktörerna ändå skulle ha varit tvungna att lägga ner minst motsvarande tid på enskilt eller internt krishanteringsarbete. Vid höjd beredskap kommer det sannolikt också att krävas mer arbete än vanligt för aktörerna i funktionen. Någon uppskattning av vilken tidsåtgång som kan bli aktuell i ett sådant fall är inte möjlig att göra, då denna kan variera beroende på vad som motiverat den höjda beredskapen. Samverkan inom krishanteringsfunktionen bedöms dock ge en bättre förmåga för aktörerna att snabbt och effektivt komma till rätta med allvarliga driftsstörningar. Det är därför troligt att de sammanlagda kostnaderna för att hantera en kris med stöd av krishanteringsfunktionen blir lägre än vad de skulle ha blivit om krisen hanterades utan funktionen.

Konsekvenser för konkurrensen

Konkurrensverket anser att olika typer av samverkan mellan konkurrerande företag kan medföra risker ut konkurrenssynpunkt. Riksbanken kommer enligt förslagen att leda arbetet i den nya krishanteringsfunktionen och besluta om vilka företag som ska ingå i funktionen. Riksbanken ska även, i samverkan med Finansinspektionen och Riksgäldskontoret, kunna bjuda in andra aktörer att medverka i funktionens verksamhet. Genom att dessa myndigheter ingår i krishanteringsfunktionen har myndigheterna förutsättningar för att se till att aktörer som står utanför funktionen inte missgynnas.

I sin roll kommer Riksbanken också ha goda möjligheter att säkerställa att informationsutbytet inom funktionen inte får konkurrensbegränsande effekter i förhållande till andra företag.

Sammantaget bedöms förslagen inte påverka konkurrensen mellan de företag som verkar på finansmarknaden.

Konsekvenser för domstolarna

Riksbankens beslut om att vissa företag ska ingå i den nya krishanteringsfunktionen ska enligt förslaget få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Som redovisas ovan kommer Riksbankens beslut att beröra ett mycket begränsat antal företag. Förslagen kan leda till att fler ärenden med

begäran om att ta del av allmän handling överklagas till kammarrätterna. Det torde dock röra sig om ett begränsat antal nya mål per år. Bedömningen är mot denna bakgrund att förslaget kommer att kunna medföra bara ett ytterst begränsat antal mål som endast kommer att innebära en marginell ökad belastning för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Eventuella kostnader för detta ska därför hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Ikraftträdande och särskilda informationsinsatser

Det föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026. Det föreslås inte några övergångsbestämmelser. Riksbanken, i dess egenskap av ansvarig myndighet för att leda krishanteringsfunktionen, bör ansvara för att lämpliga informationsinsatser riktas till såväl de berörda företagen som övriga företag i den finansiella sektorn samt till andra berörda statliga myndigheter. Riksbanken behöver i dessa delar samverka med Finansinspektionen, i dess egenskap av sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn för finansiella tjänster och tillsynsmyndighet för den finansiella sektorn.

Övriga konsekvenser

Förslagen får inga konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män och har inga sociala konsekvenser. De har inte heller några konsekvenser för miljön.

Förslagen bedöms vara förenliga med EU-rätten.

Finansinspektionen pekar på behovet av att i framtiden klargöra hur den nya krishanteringsfunktionen och andra instrument för hantering av it-säkerhetsincidenter ska förhålla sig till varandra. Både i Sverige och inom EU etableras nu många olika organ med syfte att koordinera och hantera kriser som uppstår till följd av it-säkerhetsincidenter och andra allvarliga driftsstörningar. För att bevaka att krishanteringsfunktionens syfte inte motverkas, bör utvecklingen följas noga. Som Finansinspektionen konstaterar, ligger dock denna fråga utanför detta lagstiftningsärende.

Regelrådet pekar på att det saknas beskrivningar av hur och när förslaget kan utvärderas. I avsnitt 5.5 föreslås att Riksbanken ska hålla regeringen informerad om viktigare frågor när det gäller verksamheten i krishanteringsfunktionen. Regeringen har också möjlighet att hålla sig informerad om funktionens verksamhet genom övriga myndigheter som ska ingå i funktionen. Regeringen anser därmed att det finns goda förutsättningar för uppföljning av funktionens verksamhet och anser, till skillnad från Regelrådet, att det inte finns skäl att därutöver uttala sig om behovet av utvärdering av lagstiftningen.

11 Författningskommentar

11.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank

5 kap.

4 § *Riksbanken ska ansvara för att leda en krishanteringsfunktion för att hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet i Sverige.*

Funktionen ska, under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, stödja arbetet med att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om en ny krishanteringsfunktion för att hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet i Sverige och Riksbankens ansvar för denna funktion. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 5.3.

Enligt *första stycket* ska Riksbanken leda en krishanteringsfunktion. Det innebär att Riksbanken har rollen som ordförande i krishanteringsfunktionen och har det huvudsakliga ansvaret för att det finns en fungerande struktur för funktionens verksamhet. I det ingår t.ex. att bistå krishanteringsfunktionen med administrativt stöd och ansvara för att tillhandahålla tekniska plattformar för informationsdelning och samordning. I 5 § finns bestämmelser om funktionens sammansättning. Krishanteringsfunktionen är inte en del av Riksbanken och övertar inte någon beslutanderätt från någon annan myndighet eller privat aktör. Krishanteringsfunktionen är inte heller en egen myndighet och fattar därför inte några egna beslut.

En driftsstörning i det finansiella systemet i Sverige är allvarlig när samhällsviktiga finansiella tjänster har nedsatt funktionalitet eller inte är tillgängliga. Driftsstörningen behöver inte ha uppstått i det finansiella systemet, utan kan vara en konsekvens av störningar i t.ex. energiförsörjningen eller i telekommunikationssystemen som i sin tur leder till att t.ex. betalningar inte kan genomföras. Paragrafen gäller bara hantering av driftsstörningar som påverkar det finansiella systemet i Sverige.

I *andra stycket* anges det uppdrag som krishanteringsfunktionen har under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Bestämmelsen är utformad utifrån det ansvar som Riksbanken har enligt 3 kap. 1 §. Med fredstida krissituationer avses situationer som avviker från det normala, drabbar många människor och stora delar av samhället eller hotar grundläggande värden, innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner, och kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer (se 6 § förordningen [2022:524] om statliga myndigheters beredskap och betänkandet Struktur för ökad motståndskraft, SOU 2021:25, s. 453–455). Höjd beredskap regleras i lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.

5 § *I krishanteringsfunktionen ska, utöver Riksbanken, ingå*

1. de företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar enligt 6 §,

2. de företag som bedriver verksamhet som omfattas av Riksbankens övervakning enligt 3 kap. 8 § första stycket och som Riksbanken beslutar,

3. Finansinspektionen, och

4. Riksgäldskontoret.

Riksbanken får även bjuda in andra aktörer att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet om de har kunskaper eller resurser som är av betydelse för funktionen.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om den nya krishanteringsfunktionens sammansättning. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

I första stycket anges de aktörer som ingår i funktionen.

Punkt 1 gäller företag som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar enligt 6 § och som omfattas av föreskrifter som Riksbanken meddelar med stöd av 13 kap. 1 § 10. Enligt Riksbankens föreskrifter och allmänna råd (RBFS 2023:3) om företag av särskild betydelse för genomförandet av betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap omfattas t.ex. vissa kreditinstitut och värdepapperscentraler.

Enligt punkt 2 får Riksbanken besluta att företag som omfattas av Riksbankens övervakning enligt 3 kap. 8 § ska ingå i krishanteringsfunktionen. Punkten omfattar andra företag än dem i punkt 1, som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för den finansiella infrastrukturen i Sverige.

Punkterna 3 och 4 gäller Finansinspektionen och Riksgäldskontoret.

Enligt andra stycket får Riksbanken bjuda in andra aktörer att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet. Exempel på aktörer med sådana kunskaper eller resurser som är av betydelse för funktionen är statliga myndigheter inom andra sektorer än beredskapssektorn för finansiella tjänster, det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt, branschorganisationer och företag som inte ska ingå i funktionen enligt första stycket. Vilka aktörerna är och omfattningen av deras medverkan kan skilja sig åt beroende på vilken krissituation som uppstår.

6 § Ett företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska

1. planera och förbereda för att kunna fortsätta verksamhet som avser betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap,

2. delta i verksamhet enligt 2–4 §§, och

3. se till att arbets- och uppdragstagare får den utbildning och övning som behövs.

Riksbanken ska övervaka att ett företag uppfyller sina skyldigheter enligt första stycket.

Paragrafen, som i sin nuvarande lydelse betecknas 4 §, innehåller bestämmelser om krav på vissa företag. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

I första stycket 2 görs en ändring med anledning av att det införs en ny 4 § (se författningskommentaren till den paragrafen). Företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska även delta i den nya krishanteringsfunktionens verksamhet enligt denna paragraf. Riksbanken får även meddela föreskrifter enligt 13 kap. 1 § 10 om företagens deltagande i funktionens verksamhet.

8 § Den som på grund av bestämmelser i detta kapitel har fått *del av uppgifter* får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om

1. *förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet,*

2. *förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida kris-situationer och som behövs för den krishanteringsfunktion som avses i 4 §,*

3. *en enskilds affärs- eller driftförhållanden, eller*

4. *ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärs-förbindelse eller liknande förbindelse med en enskild som enligt 5 § medverkar i den krishanteringsfunktion som avses i 4 § och som behövs för den funktionen.*

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen, som i sin nuvarande lydelse betecknas 6 §, innehåller bestämmelser om tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Paragrafen reglerar i sin nuvarande lydelse tystnadsplikt för arbets- eller uppdragstagare hos företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar (se prop. 2021/22:41 s. 229). Den nya krishanteringsfunktionen innebär att arbets- eller uppdragstagare även hos andra företag omfattas av bestämmelserna om tystnadsplikt. Det gäller företag som står under Riksbankens övervakning och som Riksbanken enligt 5 § första stycket 2 får besluta ska ingå i krishanterings-funktionen, t.ex. företag som tillhandahåller avvecklings-, betalnings- och clearingsystem, kontoföring av finansiella instrument, transaktions-register, och annan verksamhet som är av särskild betydelse för den finansiella infrastrukturen i Sverige. Därutöver gäller tystnadsplikten för arbets- eller uppdragstagare hos enskilda aktörer som bjuds in att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet enligt 5 § andra stycket, t.ex. branschorganisationer och företag som kan ha kunskaper eller resurser som är av betydelse för krishanteringsfunktionens verksamhet (se författningskommentaren till 5 §).

Första stycket reglerar tystnadspliktens tillämpningsområde.

Punkterna 1 och 3 motsvarar nuvarande lydelse och innebär ingen ändring i sak.

Enligt *punkt 2*, som är ny, gäller tystnadsplikt för uppgifter om förhål-landen av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer och som behövs för att krishanteringsfunktionen ska kunna utföra sitt uppdrag. I det allmännas verksamhet gäller i stället 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen. Tystnadsplikten innefattar också förhållanden vid höjd beredskap (jfr prop. 2023/24:60 s. 27).

Därutöver gäller enligt *punkt 4*, som är ny, tystnadsplikt för uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med en enskild som med-verkar i krishanteringsfunktionen, t.ex. att en enskild är kund hos en bank. Tystnadsplikten avser sådana uppgifter som behövs för att funktionen ska kunna utföra sitt uppdrag. I det allmännas verksamhet gäller i stället 31 kap. 1 a § offentlighets- och sekretesslagen (se författnings-kommentaren till den paragrafen i avsnitt 11.2).

I *andra stycket* finns en upplysningsbestämmelse. I den görs en ändring med anledning av den nya sekretessbestämmelsen i 31 kap. 1 a § offentlighets- och sekretesslagen. Den nya sekretessbestämmelsen gäller såväl för Riksbankens som för andra myndigheters verksamhet som består

i medverkan i krishanteringsfunktionen. Bestämmelser som kan bli tillämpliga i offentlighets- och sekretesslagen är bl.a. 15 kap. 2 §, 18 kap. 13 §, 30 kap. 4 § eller 38 kap. 6 § samt den nya 31 kap. 1 a §.

I 20 kap. 3 § brottsbalken finns bestämmelser om straff för brott mot tystnadsplikt.

9 § Under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap ska Riksbanken hålla regeringen, *Finansinspektionen* och Riksgäldskontoret underrättade om viktigare frågor.

Riksbanken ska även hålla regeringen underrättad om viktigare frågor när det gäller verksamheten i den krishanteringsfunktion som avses i 4 §.

Paragrafen, som i sin nuvarande lydelse betecknas 7 §, reglerar information till regeringen och myndigheter. Övervägandena finns i avsnitten 5.5 och 6.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att Riksbanken även ska hålla Finansinspektionen underrättad om viktigare frågor under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Finansinspektionen är sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn för finansiella tjänster enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

Enligt *andra stycket*, som är nytt, ska Riksbanken hålla regeringen underrättad om viktigare frågor när det gäller den nya krishanteringsfunktionens verksamhet. Skyldigheten gäller, till skillnad från den i första stycket, inte bara under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap.

Det är i första hand upp till Riksbanken att ta ställning till om, när och hur information ska lämnas.

10 § *Riksbanken ska samverka med Finansinspektionen och Riksgäldskontoret i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap.*

Vid samverkan ska Riksbanken lämna de uppgifter som Finansinspektionen och Riksgäldskontoret behöver.

Riksbanken ska även samverka med Myndigheten för civilt försvar och andra relevanta myndigheter i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om samverkan mellan myndigheter i frågor om fredstida krissituationer och höjd beredskap. Övervägandena finns i avsnitten 5.4, 6.1 och 6.2.

I *första stycket* anges att Riksbanken ska samverka med Finansinspektionen och Riksgäldskontoret, som är de två myndigheter som ingår i beredskapssektorn för finansiella tjänster. Bestämmelserna i denna lag om Riksbankens ansvar för fredstida krissituationer och höjd beredskap ersätter inte föreskrifter om fredstida krissituationer och höjd beredskap i andra författningar såsom förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap, kallad beredskapsförordningen. Riksbankens ansvar när det gäller fredstida krissituationer och höjd beredskap ligger därför vid sidan av det ansvar som myndigheterna under regeringen har enligt beredskapsförordningen (jfr prop. 2021/22:41 s. 127). För att det civila försvaret och krisberedskapen i den finansiella sektorn ska fungera behöver Riksbanken, som är en myndighet under riksdagen, samverka med Finansinspektionen och Riksgäldskontoret. Det ankommer på

Riksbanken och de två myndigheterna under regeringen att bestämma formerna för samverkan.

Enligt *andra stycket* ska Riksbanken, när den samverkar med Finansinspektionen och Riksgäldskontoret i frågor som rör fredstida kris-situationer och höjd beredskap, lämna de uppgifter som dessa myndigheter behöver.

I *tredje stycket* anges att Riksbanken även ska samverka med Myndigheten för civilt försvar och andra relevanta myndigheter i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap. Vilka myndigheter som är relevanta avgörs utifrån de enskilda frågorna. Det kan vara t.ex. Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt, Försäkringskassan eller Post- och telestyrelsen. Formerna för samverkan kan vara av många olika slag och variera med hänsyn till ändamålet. Samverkan med Myndigheten för civilt försvar ska ske med beaktande av den myndighetens uppdrag att stödja berörda myndigheters samordning av åtgärder vid en kris eller vid höjd beredskap (jfr 7 § förordningen [2008:1002] med instruktion för Myndigheten för civilt försvar).

Paragrafen ger inte stöd för samverkansprojekt som faller utanför respektive myndighets ansvarsområde.

11 § Den som enligt 5 § medverkar i den krishanteringsfunktion som avses i 4 § ska lämna de uppgifter som behövs för funktionens verksamhet till någon annan som medverkar i funktionen.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet som bryter sekretess eller tystnadsplikt för myndigheter och enskilda som ingår i krishanteringsfunktionen eller medverkar i funktionens verksamhet enligt 5 § första eller andra stycket. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

I *första stycket* regleras den uppgiftsskyldighet som följer av att medverka i krishanteringsfunktionen. Bestämmelsen gäller såväl myndigheter som företrädare för företag, se författningskommentaren till 5 §. Den som medverkar i funktionen ska trots sekretess eller tystnadsplikt lämna uppgifter till någon annan som medverkar om det behövs för funktionens verksamhet.

För företag avses i första hand en skyldighet att lämna uppgifter av samma slag som följer av den nu gällande uppgiftsskyldigheten till Riksbanken enligt 12 kap. 1 §. Till skillnad från den bestämmelsen gäller att inom ramen för krishanteringsfunktionens verksamhet kan uppgifter lämnas till andra än Riksbanken. Skyddsintresset för uppgifterna bör i första hand röra medverkande företags affärs- eller driftförhållanden, dvs. uppgifter som i Riksbankens normala övervakningsverksamhet skyddas med stöd av 30 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen. Den typen av uppgifter behöver inte omfattas av en författningsreglerad tystnadsplikt hos ett företag. Det kan även undantagsvis förekomma att t.ex. ett kreditinstitut behöver lämna ut uppgifter som omfattas av tystnadsplikt enligt 1 kap. 10 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

eller sådana uppgifter som ett företag har fått del av i funktionen som därför omfattas av tystnadsplikt enligt 8 § denna lag.

Det finns inget formaliserat krav för hur ett beslut fattas om att bjuda in någon att medverka i krishanteringsfunktionen (5 § andra stycket) till skillnad från de företag som avses i 5 § första stycket 1 eller 2 (se författningskommentaren till den paragrafen).

Uppgiftsskyldigheten förutsätter att informationen behövs för krishanteringsfunktionens verksamhet. Det innefattar att den som uppgiften lämnas till behöver den för sin medverkan i funktionen. Behovet av uppgifter kan variera eftersom medverkan i funktionen kan se ut på olika sätt. Likaså varierar behovet av uppgifter utifrån vilken driftsstörning som ska hanteras. Det kan t.ex. handla om att bidra med eller ta emot information för att skapa lägesbilder och att lämna information om system och liknande som drabbats av en driftsstörning. För att skapa lägesbilder kan information om hot och risker som har inträffat ha betydelse, även om de inte orsakat allvarliga driftsstörningar. Information om företagens finansiella infrastruktur kan behöva delas för Riksbankens uppdrag att leda funktionen och koordinera vilka medverkande som bör samverka vid en allvarlig driftsstörning. I dessa fall kan det förekomma uppgifter om t.ex. ett kreditinstituts kunder, som inte har kunnat rensas. Vid en driftsstörning hos en aktör kan det även vara relevant att dela information om det som har inträffat med flera liknande aktörer för att dessa ska kunna säkerställa att deras system är säkra, t.ex. vid ett omfattande cyberangrepp.

I och med att bestämmelsen är utformad som en skyldighet att lämna uppgifter är utgångspunkten att uppgifter ska lämnas ut om förutsättningarna i paragrafen är uppfyllda trots sekretess (för myndigheter med stöd av 10 kap. 13 b eller 28 § offentlighets- och sekretesslagen). Uppgifter kan lämnas efter förfrågan eller på eget initiativ. I de flesta fall bör dock ett utlämnande av uppgifter föregås av en diskussion mellan dem som medverkar om behovet av och lämpligheten i att lämna ut viss information. Särskilt gäller detta känsliga personuppgifter eller uppgifter som kan omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. Det är den medverkande som ska lämna ut en uppgift som har att pröva om förutsättningarna är uppfyllda.

Den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 13 b § offentlighets- och sekretesslagen gäller inte i vissa situationer. Så är fallet för uppgifter som en myndighet har fått genom vissa internationella avtal eller där ett utlämnande annars skulle vara i strid med vissa internationella åtaganden (15 kap. 1 a § och 30 kap. 7 och 24 §§ offentlighets- och sekretesslagen).

Enligt *andra stycket* ska en uppgift inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Det innebär att den som ska lämna ut uppgiften ska göra en intresseavvägning innan uppgiften lämnas ut. Det krävs inte att det alltid görs en prövning i varje enskilt fall, utan en bedömning kan göras utifrån de behov av sekretess eller tystnadsplikt som typiskt sett finns för en viss kategori av uppgifter. Bedömningen kan falla olika ut beroende på vem som är mottagare av informationen. Kravet på övervägande skäl ger uttryck för att behovet av en effektiv krishantering i det finansiella systemet genom verksamheten i krishanteringsfunktionen normalt sett har företräde framför andra intressen och innebär att det kan sägas råda en presumtion för utlämnande.

Det gäller särskilt om ett företag som ska ingå i krishanteringsfunktionen enligt 5 § första stycket 1 eller 2 ska lämna en uppgift som företaget hade varit skyldigt att lämna enligt andra bestämmelser, t.ex. för Riksbankens ansvar att övervaka den finansiella infrastrukturen i Sverige enligt 12 kap. 1 §. Det innebär att kraven på information normalt bör vara något lägre på företag som medverkar i krishanteringsfunktionen enligt 5 § andra stycket.

Vissa kategorier av uppgifter är särskilt känsliga till sin natur och paragrafen gör det möjligt för den som medverkar att inte att lämna ut sådana uppgifter. För myndigheternas del kan det t.ex. handla om vissa uppgifter om den finansiella infrastrukturen som inte bör lämnas över till en enskild. Även om det är av stor betydelse att ett informationsutbyte kan ske i krishanteringsfunktionen får samverkan inte försvåra myndigheternas möjlighet att utföra sina uppdrag. Även företag kan ha skäl att inte lämna ut uppgifter i vissa undantagsfall, t.ex. uppgifter som omfattas av lagen (2018:558) om företagshemligheter.

12 kap.

1 § På begäran av Riksbanken ska

1. finansiella företag lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt denna lag,

2. företag med kvalificerat innehav i deltagare i Riksbankens betalnings-avvecklingssystem och underentreprenörer till sådana deltagare lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap.,

3. företag som bedriver verksamhet som avses i 3 kap. 8 § och underentreprenörer till sådana företag lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap.,

4. utgivare av värdepapper lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 2 och 3 kap.,

5. företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 4 och 5 kap.,

6. den som för egen eller någon annans räkning utför transaktioner med utländsk motpart eller innehar tillgångar och skulder med utlandsanknytning lämna uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 1 kap. 11 § när det gäller framställning av statistik över betalningsbalanser och utlandsställningen, och

7. företag som avses i 5 kap. 5 § första stycket 2 lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 5 kap. 4 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I paragrafen regleras uppgiftsskyldighet till Riksbanken för finansiella företag och andra företag som omfattas av Riksbankens övervakning. Riksbanken har möjlighet att förena skyldigheten att lämna uppgifter med föreläggande och vite enligt 2 § och meddela föreskrifter med stöd av 13 kap. 1 § 11.

Punkt 1 innebär att finansiella företag ska lämna Riksbanken de uppgifter som banken behöver för sin verksamhet enligt lagen. Den nya krishanteringsfunktionen innebär att skyldigheten att lämna uppgifter till Riksbanken också kommer att gälla för finansiella företag som ingår i funktionen.

Punkt 5 innebär att företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar är skyldiga att lämna uppgifter om uppgifterna behövs för Riksbankens verksamhet enligt 4 och 5 kap. Det innebär att sådana företag som ingår i krishanteringsfunktionen är skyldiga att lämna uppgifter till Riksbanken i likhet med finansiella företag enligt punkt 1.

Punkt 7, som är ny, innebär att företag som bedriver verksamhet som omfattas av Riksbankens övervakning enligt 3 kap. 8 § första stycket och som Riksbanken har beslutat ska ingå i krishanteringsfunktionen är skyldiga att lämna uppgifter till Riksbanken (se avsnitt 5.4). Det rör sig t.ex. om företag som tillhandahåller avvecklings-, betalnings- och clearingssystem, kontoföring av finansiella instrument, transaktionsregister, och annan verksamhet som är av särskild betydelse för den finansiella infrastrukturen i Sverige. Punkt 7 innebär att dessa företag omfattas av en uppgiftsskyldighet som motsvarar den som gäller andra företag som medverkar i krishanteringsfunktionen enligt t.ex. punkt 5, dock bara i den utsträckning det behövs för Riksbankens verksamhet i krishanteringsfunktionen. När det gäller vilken typ av uppgifter som bör kunna komma i fråga, se författningskommentaren till 5 kap. 11 §. Till skillnad från skyldigheten att lämna uppgifter enligt 5 kap. 11 § förutsätter uppgiftsskyldigheten enligt punkt 7 att Riksbanken efterfrågar uppgiften, vilket också gäller för övriga punkter i paragrafen. I dessa fall är det, till skillnad från 5 kap. 11 §, Riksbanken som avgör om en uppgift är nödvändig och ska lämnas ut. För uppgifter från företag som avses i punkt 7, som Riksbanken behöver i sin verksamhet utanför krishanteringsfunktionen, gäller uppgiftsskyldigheten enligt punkt 3.

4 § Riksbankens beslut enligt 2 och 3 §§, 2 kap. 6 §, 4 kap. 4 § första och andra styckena, 5 kap. 5 § första stycket 2 och 8 kap. 16 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklaganden. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

Ändringen i *första stycket* innebär att också beslut om att vissa företag som omfattas av Riksbankens övervakning enligt 3 kap. ska ingå i den nya krishanteringsfunktionen får överklagas.

13 kap.

1 § Riksbanken får meddela föreskrifter om

1. avgifter enligt 1 kap. 12 §,
2. villkoren för transaktioner enligt 2 kap. 4 § första stycket och 5 §,
3. kassakrav enligt 2 kap. 6 §,
4. system för avveckling av betalningar och avgifter enligt 3 kap. 2 §,
5. villkoren för likviditetsstöd enligt 3 kap. 6 §,
6. kontanters form enligt 4 kap. 2 § och förutsättningarna för inlösen av dem och avgifter enligt 4 kap. 4 §,
7. depåer och avgifter enligt 4 kap. 6 §,
8. räntekostnadsersättning eller räntefri kredit enligt 4 kap. 7 §,
9. underrättelseskyldigheten enligt 4 kap. 8 § andra stycket,
10. vilka företag som avses i 5 kap. 3 § och vilken verksamhet som avses i 5 kap.

6 §,

11. uppgiftsskyldigheten enligt 12 kap. 1 §, och
12. att uppgifter som enligt 12 kap. 1 § ska lämnas till Riksbanken i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I *punkt 10* görs en följdändring med anledning av att nuvarande 5 kap. 4 § får ny numrering och blir 5 kap. 6 §.

11.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

10 kap.

13 b § *Sekretess hindrar inte att en uppgift lämnas till en enskild enligt 5 kap. 11 § lagen (2002:1568) om Sveriges riksbank.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en sekretessbrytande bestämmelse. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Bestämmelsen innebär att sekretess inte hindrar en myndighet som medverkar i den krishanteringsfunktion som avses i 5 kap. 4 § lagen (2002:1568) om Sveriges riksbank, kallad riksbankslagen, från att lämna uppgifter till en enskild enligt den uppgiftsskyldighet som följer av 5 kap. 11 § första stycket riksbankslagen (se kommentaren till den bestämmelsen i avsnitt 11.1).

Bestämmelsen får inte tillämpas i strid med 15 kap. 1 a § och 30 kap. 7 och 24 §§.

Att sekretess som regel inte hindrar myndigheter som medverkar i krishanteringsfunktionen att lämna uppgifter mellan varandra följer av 28 § första stycket med stöd av 5 kap. 11 § första stycket riksbankslagen.

15 kap.

1 a § Sekretess gäller för uppgift som en myndighet har fått från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt eller ett av EU ingånget eller av riksdagen godkänt avtal med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i rättsakten eller avtalet försämras om uppgiften röjs.

Motsvarande sekretess gäller för uppgift som en myndighet har inhämtat i syfte att överlämna den till ett utländskt organ i enlighet med en sådan rättsakt eller ett sådant avtal som avses i första stycket.

Om sekretess gäller enligt första eller andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 13 b §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

Om det finns särskilda skäl, får dock regeringen meddela föreskrifter om att sekretessen ska gälla under längre tid.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för uppgift som en myndighet har tagit emot eller hämtat in till följd av en EU-rättsakt eller en internationell överenskommelse. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

I *tredje stycket* läggs 10 kap. 13 b § till i uppräknningen av sekretessbrytande bestämmelser. Det innebär att den bestämmelsen inte får

tillämpas i strid med sekretess som gäller till följd av internationella åtaganden.

30 kap.

7 § Sekretess gäller hos en statlig myndighet i verksamhet som avses i 4–6 §§, i den utsträckning riksdagen har godkänt avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, för sådan uppgift om affärs- eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten har fått enligt avtalet. Samma sekretess gäller hos Finansinspektionen för uppgifter som inspektionen har fått från en utländsk myndighet eller ett utländskt organ enligt något annat avtal, om regeringen meddelar föreskrifter om detta.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 13 b §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för uppgift som en myndighet har fått på grund av en internationell överenskommelse. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

I *andra stycket* läggs 10 kap. 13 b § till i uppräkningsdelen av sekretessbrytande bestämmelser. Det innebär att den bestämmelsen inte får tillämpas i strid med sekretess som gäller till följd av internationella åtaganden.

24 § Sekretess gäller, i den utsträckning riksdagen godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, hos en statlig myndighet i verksamhet som avses i 23 §, för sådan uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 13 b §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för uppgift om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden som en myndighet förfogar över på grund av ett internationellt avtal som riksdagen har godkänt. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

I *andra stycket* läggs 10 kap. 13 b § till i uppräkningsdelen av sekretessbrytande bestämmelser. Det innebär att den bestämmelsen inte får tillämpas i strid med sekretess som gäller till följd av internationella åtaganden.

31 kap.

1 a § Sekretess gäller i en myndighets verksamhet som består i medverkan i den krishanteringsfunktionen som avses i 5 kap. 4 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank

1. för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos den enskilde som medverkar i krishanteringsfunktionen, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, och

2. för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som avses i 1.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om sekretess till skydd för en enskild i en myndighets verksamhet som består i medverkan i den nya krishanteringsfunktion som Riksbanken ansvarar för att leda. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Bestämmelserna innebär att uppgifter som ett företag lämnar till en myndighet vid dess medverkan i krishanteringsfunktionen kan omfattas av sekretess för uppgifter om affärs- och driftförhållanden hos enskilda som medverkar i krishanteringsfunktionen, t.ex. om ett företags tekniska system och sekretess för uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i krishanteringsfunktionen, t.ex. ett företags kunder (främst enskildas bankengagemang och liknande, användare av e-legitimationstjänster som t.ex. Bank-id eller användare av omedelbara betalningar, t.ex. Swish). Bestämmelserna blir i första hand tillämpliga i fråga om uppgifter som t.ex. rörtekniska system, rutiner och personalplanering som säkerställer att det går att genomföra betalningar i Sverige även under kriser, attackmetoder och misstänkta aktörer vid cyberattacker, vidtagna åtgärder, vilka bedömningar som görs om återställningstid, vilka reservlösningar som tas till vid förvärrat läge eller av behov av stöd. Det kan också förekomma att uppgifter om t.ex. bankkunder kan behöva lämnas ut av företagen, i den mån övriga uppgifter som behövs för att hantera en inträffad incident inte går att rensa från den typen av information.

Bestämmelserna är tillämpliga hos alla myndigheter som medverkar i krishanteringsfunktionen.

I *första stycket 1* anges att sekretess gäller för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden som medverkar i krishanteringsfunktionen, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, dvs. med en presumtion för offentlighet.

Enligt *första stycket 2* gäller absolut sekretess för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i krishanteringsfunktionen.

Sekretessen ska, enligt *andra stycket*, gälla för uppgift i en allmän handling i högst tjugo år.

26 § Den tystnadsplikt som följer av 1 § första stycket, 1 a § första stycket 2, 2, 12 och 20–22 §§ och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 14 § andra meningen, 19 § andra meningen eller 25 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 3 och 4 §§ begränsar rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till affärsmässig utlåningsverksamhet.

Den tystnadsplikt som följer av 15 § begränsar rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om en enskilds personliga förhållanden vars röjande kan vålla allvarligt men.

Paragrafen innehåller de sekretessbestämmelser i kapitlet som inskränker meddelarfriheten, dvs. rätten enligt tryckfrihetsförordningen och yttrande-

frihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

I *första stycket* läggs 1 a § första stycket 2 till i uppräknningen av sekretessbestämmelser. Ändringen innebär att meddelarfrihet inte gäller för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som medverkar i den krishanteringsfunktion som avses i 5 kap. 4 § riksbankslagen. Det innebär att tystnadsplikten har företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

43 kap.

3 § Bestämmelserna om sekretess i 19 kap., 28 kap. 12 §, 29 kap. 1–4 och 9 §§, 30 kap. 1, 2, 4–7, 23, 24, 27 och 28 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 1 a, 2–5, 12, 16–18 och 24 §§, 32 kap. 4 §, 35 kap. 3 och 4 §§, 36 kap. 6 och 7 §§, 38 kap. 5, 6 och 8 §§ samt 40 kap. 2 § tillämpas inte hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet.

Sekretessen enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 och 10 gäller hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Första och andra styckena gäller inte om domstolen har fått uppgiften för att pröva om den kan lämnas ut.

I paragrafen anges några av de sekretessbestämmelser som inte gäller hos en domstol. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

I *första stycket* läggs 31 kap. 1 a § till i uppräknningen av sekretessbestämmelser. Ändringen innebär att bestämmelserna om sekretess i den paragrafen inte tillämpas hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet.

Sammanfattning av promemorian

En ny funktion för krishantering vid allvarliga driftstörningar i den finansiella sektorns digitala infrastruktur

I denna promemoria föreslås en ny funktion för krishantering inom den finansiella sektorn.

Inom den finansiella sektorn bedrivs samhällsviktig verksamhet i mycket stor utsträckning av privata företag. Detta samtidigt som den finansiella sektorn under de senaste decennierna genomgått en betydande digitalisering. Genom såväl gällande som kommande lagstiftning ställs krav på de finansiella företagens motståndskraft mot störningar som kan drabba deras digitala infrastruktur. Detta är motiverat eftersom svårigheter hos ett finansiellt företag snabbt kan drabba hela det finansiella systemet, särskilt om företaget i fråga har en systemviktig roll.

Även strukturen för att hantera en uppkommen kris inom det finansiella systemet har på senare tid varit föremål för ny reglering. Trots de insatser som redan gjorts finns det idag inte en utpekad funktion för hantering av operativa kriser i den svenska finansiella sektorns digitala infrastruktur. Det finns därmed ett tydligt behov av ett en myndighet ges ansvar för att inrätta en sådan funktion för att agera i händelse av en allvarlig driftstörning.

I promemorian lämnas därför förslag på att en ny krishanterande funktion ska inrättas inom Riksbanken. Riksbanken utgör navet i det svenska betalningssystemet samt bedriver i dagsläget krissamverkan inom betalningssystemet på frivillig grund. Med stöd i förarbetena till 2023 års riksbankslag bygger Riksbanken dessutom upp en ledningsfunktion församordning och information som ska kunna omgående aktiveras vid störningar i genomförandet av betalningar. Den nya krishanterande funktionen föreslås komplettera den funktion som Riksbanken nu bygger upp.

Den nya krishanterande funktionen ska, utöver Riksbanken, bestå av Finansinspektionen, Riksgäldskontoret samt vissa företag. Företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska ingå i funktionen. Riksbanken ska kunna fatta beslut om vilka övriga företag som ska ingå i funktionen. Samråd bör ske med Finansinspektionen och Riksgälden innan ett sådant beslut fattas. Företag som ingår i funktionen ska vara skyldiga att lämna de uppgifter som är nödvändiga för verksamheten i funktionen till Riksbanken.

Funktionen ska främst ha till uppdrag att ansvara för krishantering vilket innebär att under en kris löpande upprätta och dela lägesbilder, möjliggöra och underlätta informationsdelning, koordinera de åtgärder som vidtas av funktionens deltagare, utgöra en central kontaktlänk mellan funktionens deltagare och övriga myndigheter, ha förmågan att kunna bedöma och lämna förslag avseende ett enskilt företags behov av stödinsatser samt kunna identifiera, bedöma och föreslå företags behov av stödinsatser från det allmänna. Därutöver bör funktionen ha förmåga att samordna den

information som lämnas till allmänhet och media om krisens förlopp och vid behov själv kommunicera till allmänhet och media.

Funktionen bör därutöver ha ett visst krisförberedande uppdrag. Detta uppdrag bör innefatta att ta fram planer specifika för de enskilda företag som ingår i funktionen i krisförberedande syfte, ta initiativ till och driva på samtal mellan funktionens deltagare kring åtgärder för att stärka motståndskraften i den finansiella sektorns digitala infrastruktur inbegripet att vara ett forum där sådana åtgärder kan tas fram och utvecklas samt att vara ett forum där gemensamma planeringsförutsättningar för den finansiella sektorn kan diskuteras. Funktionen bör även genomföra och delta i övningar. Funktionen bör därutöver ägna sig åt kunskapsspridning på det sätt den ansvariga myndigheten och de övriga deltagarna finner lämpligt.

Funktionen ska aktiveras i händelse av att en allvarlig driftstörning har drabbat eller riskerar att drabba ett eller flera företag i den svenska finansiella sektorns digitala infrastruktur. Vägledande för om en allvarlig driftstörning kan anses vara för handen bör vara om det finansiella systemets möjlighet att upprätthålla sina samhällsviktiga funktioner allvarligt har påverkats eller riskerar att påverkas. I syfte att kunna fullgöra sitt uppdrag behöver den krishanterande funktionen ha ett nära samarbete med flera olika myndigheter. I dess egenskap av ansvarig myndighet för den krishanterande funktionen bör Riksbanken ansvara för att formalisera samverkan med dessa myndigheter. I dess egenskap av ansvarig myndighet för den krishanterande myndigheten ska Riksbanken hålla regeringen underrättad om viktigare frågor gällande verksamheten i den krishanterande funktionen. Det bör även vara möjligt för medarbetare från Regeringskansliet att delta i funktionens verksamhet som observatörer.

De förslag som lämnas i denna promemoria innebär även att Riksbanken ges möjlighet att ålägga ett företag att delta i den krishanterande funktionen om så är nödvändigt. För det fall ett företag trots ett åläggande inte deltar i funktionen ska Riksbanken ges möjlighet att förelägga företaget att följa åläggandet. Ett föreläggande om att följa ett åläggande ska få förenas med vite.

I dess egenskap av ansvarig myndighet för den krishanterande funktionen ska Riksbanken även ansvara för funktionens administrativa stöd och utse dess ordförande. Funktionens arbete ska närmare regleras i en instruktion. Riksbanken bör samråda med funktionens övriga deltagare innan den antar eller ändrar instruktionen.

I promemorian föreslås även att tystnadsplikt ska gälla för de personer som deltar i funktionen. Därutöver lämnas lagförslag med syftet att underlätta delning av uppgifter mellan de myndigheter och företag som ingår i funktionen samt för att uppgifter som delas med de myndigheter som ingår i funktionen ska omfattas av adekvat sekretess. Slutligen lämnas förslag på att utvidga Riksbankens skyldighet att hålla regeringen och Riksgälden informerad om viktigare frågor under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, till att även omfatta Finansinspektionen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 15 kap. 1 a §, 27 kap. 5 §, 30 kap. 7, 17 och 24 §§, 31 kap. 26 §, 37 kap. 2 § och 43 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 10 kap. 5 d § och 31 kap. 1 a §, och närmast före 10 kap. 5 d § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

Krishanteringsfunktion för den finansiella sektorn

5 d §

Sekretess hindrar inte att en uppgift lämnas till en enskild eller en myndighet om uppgiften är nödvändig för verksamheten i krishanteringsfunktionen för den finansiella sektorn enligt 5 kap. 5 a § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank.

Första stycket är enbart tillämpligt om den som lämnar uppgiften och den som tar emot uppgiften ingår i krishanteringsfunktionen för den finansiella sektorn.

En uppgift ska inte lämnas enligt första stycket om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

15 kap.

1 a §¹

Sekretess gäller för uppgift som en myndighet har fått från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt eller ett av EU ingånget eller av riksdagen godkänt avtal med en annan stat eller med en mellanfolklig

¹ Senaste lydelse 2022:1538.

organisation, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i rättsakten eller avtalet försämras om uppgiften röjs.

Motsvarande sekretess gäller för uppgift som en myndighet har inhämtat i syfte att överlämna den till ett utländskt organ i enlighet med en sådan rättsakt eller ett sådant avtal som avses i första stycket.

Om sekretess gäller enligt första eller andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas.

Om sekretess gäller enligt första eller andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 5 d §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

Om det finns särskilda skäl, får dock regeringen meddela föreskrifter om att sekretessen ska gälla under längre tid.

27 kap.

5 §²

Sekretessen enligt 1–4 §§ gäller, i den utsträckning riksdagen har godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, i ärende om handräckning eller bistånd som en svensk myndighet lämnar åt en myndighet eller något annat organ i den staten eller inom den mellanfolkliga organisationen i verksamhet som motsvarar den som avses i nämnda paragrafer.

Sekretess gäller, i den utsträckning riksdagen har godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, hos en myndighet i verksamhet som avses i 1–4 §§ för sådan uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet.

Om sekretess gäller enligt andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med avtalet.

Om sekretess gäller enligt andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 5 d §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med avtalet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen enligt andra stycket i högst tjugo år.

30 kap.

7 §³

Sekretess gäller hos en statlig myndighet i verksamhet som avses i 4–6 §§, i den utsträckning riksdagen har godkänt avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, för sådan uppgift om affärs- eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten har fått enligt avtalet. Samma sekretess gäller hos Finansinspektionen för uppgifter som inspektionen har fått från en utländsk myndighet eller ett utländskt organ enligt något annat avtal, om regeringen meddelar föreskrifter om detta.

² Senaste lydelse 2022:1538.

³ Senaste lydelse 2022:1538.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 5 d §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

17 §⁴

Sekretess gäller i ärende om godkännande eller auktorisation av en revisor eller registrering av ett revisionsbolag, om disciplinärt ingripande mot en godkänd eller auktoriserad revisor eller ett registrerat revisionsbolag eller om upphävande av godkännande, auktorisation eller registrering för uppgift om revisorns eller revisionsbolagets ekonomiska ställning eller om annans personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte beslut i ärendet.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med avtal som träffats med en utländsk myndighet eller ett utländskt organ.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 5 d §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med avtal som träffats med en utländsk myndighet eller ett utländskt organ.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

24 §⁵

Sekretess gäller, i den utsträckning riksdagen godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, hos en statlig myndighet i verksamhet som avses i 23 §, för sådan uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 5 d §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

31 kap.

1 a §

Sekretess gäller hos Riksbanken och de övriga myndigheter som ingår i krishanteringsfunktionen för den finansiella sektorn enligt

⁴ Senaste lydelse 2022:1538.

⁵ Senaste lydelse 2022:1538.

5 kap. 5 a § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank

1. för uppgift om en enskilds affärs- och driftförhållanden som ingår i krishanteringsfunktionen, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, och

2. för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med en enskild som ingår i krishanteringsfunktionen.

För uppgift i en allmän handling som avses i första stycket gäller sekretessen i högst tjugo år.

26 §⁶

Den tystnadsplikt som följer av 1 § första stycket, 2, 12 och 20–22 §§ och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 14 § andra meningen, 19 § andra meningen eller 25 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 3 och 4 §§ begränsar rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till affärsmässig utlåningsverksamhet.

Den tystnadsplikt som följer av 15 § begränsar rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om en enskilds personliga förhållanden vars röjande kan vålla allvarligt men.

Den tystnadsplikt som följer av 1 § första stycket, 1 a, 2, 12 och 20–22 §§ och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 14 § andra meningen, 19 § andra meningen eller 25 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

37 kap.

2 §⁷

Sekretess gäller, i den utsträckning riksdagen har godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, för uppgifter som avses i 1 § och 21 kap. 5 § och som en myndighet fått enligt avtalet.

De sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket får inte tillämpas i strid med avtalet.

De sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c och 5 d §§, 15–27 §§ och 28 § första stycket får inte tillämpas i strid med avtalet.

⁶ Senaste lydelse 2018:1919.

⁷ Senaste lydelse 2022:1538.

43 kap.

3 §

Bestämmelserna om sekretess i 19 kap., 28 kap. 12 §, 29 kap. 1–4 och 9 §§, 30 kap. 1, 2, 4–7, 23, 24, 27 och 28 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2–5, 12, 16–18 och 24 §§, 32 kap. 4 §, 35 kap. 3 och 4 §§, 36 kap. 6 och 7 §§, 38 kap. 5, 6 och 8 §§ samt 40 kap. 2 § tillämpas inte hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet.

Bestämmelserna om sekretess i 19 kap., 28 kap. 12 §, 29 kap. 1–4 och 9 §§, 30 kap. 1, 2, 4–7, 23, 24, 27 och 28 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 1 a §, 2–5, 12, 16–18 och 24 §§, 32 kap. 4 §, 35 kap. 3 och 4 §§, 36 kap. 6 och 7 §§, 38 kap. 5, 6 och 8 §§ samt 40 kap. 2 § tillämpas inte hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet.

Sekretessen enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 gäller hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Första och andra styckena gäller inte om domstolen har fått uppgiften för att pröva om den kan lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank
dels att 5 kap. 4, 6 och 7 §§ och 12 kap. 1, 2 och 3 §§ ska ha följande
lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 5 kap. 5 a och 5 b §§, och
närmast före 5 kap. 5 a § en ny rubrik av följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

4 §

Ett företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för
genomförandet av betalningar ska

1. planera och förbereda för att kunna fortsätta verksamhet som avser
betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap,

2. delta i verksamhet enligt 2 och 3 §§, och 2. delta i verksamhet enligt 2, 3
och 5 a §§, och

3. se till att arbets- och uppdragstagare får den utbildning och övning
som behövs.

Riksbanken ska övervaka att ett företag uppfyller sina skyldigheter
enligt första stycket.

Krishanteringsfunktion för den finansiella sektorn

5 a §

*Inom Riksbanken ska det finnas
en funktion för krishantering vid en
allvarlig driftstörning i den finans-
iella sektorns digitala infrastruktur
som lett till eller riskerar att leda
till en allvarlig störning av viktiga
samhällsfunktioner inom sektorn.*

*Funktionen ska bestå av
representanter för Riksbanken,
Riksgäldskontoret och Finans-
inspektionen. Funktionen ska även
bestå av företag som bedriver
verksamhet som är av särskild
betydelse för genomförandet av
betalningar samt de övriga företag
som Riksbanken beslutar ska ingå i
den.*

*Riksbanken får ålägga ett företag
att delta i funktionen om det är
nödvändigt.*

5 b §

Riksbanken ska anta en instruktion för krishanteringsfunktionen.

6 §

Den som på grund av bestämmelser i detta kapitel har fått kännedom om en enskilds affärs- eller driftförhållanden eller förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta.

Den som på grund av bestämmelser i detta kapitel har fått kännedom om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, *förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida kris-situationer*, eller förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta.

Vad som sägs i första stycket ska även gälla för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med en enskild som ingår i krishanteringsfunktionen enligt 5 a §.

I Riksbankens verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlig-hets- och sekretesslagen (2009:400).

7 §

Under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap ska Riksbanken hålla regeringen och Riksgäldskontoret underrättade om viktigare frågor.

Under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap ska Riksbanken hålla regeringen, *Finansinspektionen* och Riksgäldskontoret underrättade om viktigare frågor.

Riksbanken ska även hålla regeringen underrättad om viktigare frågor gällande verksamheten i krishanteringsfunktionen enligt 5 a §.

12 kap.

1 §

På begäran av Riksbanken ska

1. finansiella företag lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt denna lag,

2. företag med kvalificerat innehav i deltagare i Riksbankens betalnings-avvecklingssystem och underentreprenörer till sådana deltagare lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap.,

3. företag som bedriver verksamhet som avses i 3 kap. 8 § och under-entreprenörer till sådana företag lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap.,

4. utgivare av värdepapper lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 2 och 3 kap.,

5. företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 4 och 5 kap., *och*

6. den som för egen eller någon annans räkning utför transaktioner med utländsk motpart eller innehar tillgångar och skulder med utlandsanknytning lämna uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 1 kap. 11 § när det gäller framställning av statistik över betalningsbalanser och utlandsställningen.

5. företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 4 och 5 kap.,

6. den som för egen eller någon annans räkning utför transaktioner med utländsk motpart eller innehar tillgångar och skulder med utlandsanknytning lämna uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 1 kap. 11 § när det gäller framställning av statistik över betalningsbalanser och utlandsställningen, *och*

7. företag som ingår i krishanteringsfunktionen enligt 5 kap. 5 a § lämna de uppgifter som är nödvändiga för verksamheten i funktionen.

2 §

Riksbanken får besluta om de förelägganden som behövs för att en fysisk eller juridisk person ska följa uppgiftsskyldigheten enligt 1 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 §.

Riksbanken får också besluta om förelägganden för den fysiska eller juridiska person som bryter mot 4 kap. 11 § och som väsentligen har bidragit till spridningen och varit medveten om att kontanterna var förändrade eller bearbetade.

Riksbanken får även besluta om de förelägganden som behövs för att ett företag ska följa ett åläggande som meddelats med stöd av 5 kap. 5 a § tredje stycket.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Efter remiss har yttranden kommit in från Affärsverket Svenska kraftnät, Bankgirocentralen BGC AB, Card Payment Sweden, Euroclear Sweden AB, Finansbolagens Förening, Finansiell ID-Teknik BID AB, Finansinspektionen, Fondbolagens förening, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Försvarsmakten, Försäkringskassan, Justitiekanslern, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Konsumentverket, Loomis Sverige AB, Länsstyrelsen Dalarnas län, Länsstyrelsen Stockholm, Myndigheten för digital förvaltning (Digg), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Nasdaq Clearing AB, Nasdaq Stockholm AB, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Post- och telestyrelsen, Regelrådet, Riksgäldskontoret, Skatteverket, Sparbankernas Riksförbund, Statens energimyndighet, Statens servicecenter, Stockholms universitet, Juridiska fakulteten, Svensk Försäkring, Svensk Värdepappersmarknad, Svenska Bankföreningen, Svenska journalistförbundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges riksbank, Swedish House of Finance, Säkerhetspolisen, Totalförsvarets forskningsinstitut, Trafikverket, TU – medier i Sverige, Utbetalningsmyndigheten och Verket för innovationssystem (Vinnova).

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Bankomat AB, Företagarna, Getswish AB, Kungl. Tekniska Högskolan, Cybercampus Sverige, Nordic Growth Market NGM AB, Näringslivets Regelnämnd, Riksdagens ombudsmän (JO), RISE Research Institute of Sweden, Spotlight Stock Market, Svenskt Näringsliv, Swedish Blockchain Association, Swedish FinTech Association och Swedish Private Equity & Venture Capital Association (SVCA).

Sammanfattning av utkast till lagrådsremiss En ny funktion för operativ krishantering i den finansiella sektorn

En allvarlig driftsstörning i det finansiella systemet, där samhällsviktiga finansiella tjänster slås ut, kan snabbt leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället. En sådan störning innebär inte nödvändigtvis en finanskris, men kan likväl leda till en samhällskris. För att motverka att sådana kriser eskalerar föreslås att det införs en ny funktion för operativ krishantering som ska hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet. Krishanteringsfunktionen inordnas inte i en myndighet och tar inte över några formella befogenheter från deltagarna.

När det gäller krishanteringsfunktionens sammansättning och arbete föreslås följande:

- Riksbanken ska få ansvaret att leda krishanteringsfunktionen.
- Utöver Riksbanken ska Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och vissa företag i den finansiella sektorn ingå i funktionen. Riksbanken ska även få bjuda in andra aktörer som har kunskaper eller resurser som är av betydelse för funktionen att medverka i dess verksamhet.
- Myndigheter och företag som medverkar i krishanteringsfunktionen ska trots sekretess eller tystnadsplikt lämna de uppgifter som behövs för funktionens verksamhet till någon annan som medverkar i den verksamheten.
- Sekretess till skydd för uppgifter om enskildas intressen ska gälla i en myndighets verksamhet med att medverka i krishanteringsfunktionen.

Riksbanken föreslås därutöver få en skyldighet att samverka med Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och andra relevanta myndigheter i frågor som rör framtida krissituationer och höjd beredskap.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 15 kap. 1 a §, 30 kap. 7 och 24 §§, 31 kap. 26 § och 43 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 10 kap. 13 a § och 31 kap. 1 a §, och närmast före 10 kap. 13 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

Samverkan i
krishanteringsfunktionen för
allvarliga driftsstörningar i det
finansiella systemet

13 a §

*Sekretess hindrar inte att en
uppgift lämnas till en enskild enligt
5 kap. 11 § lagen (2022:1568) om
Sveriges riksbank.*

15 kap.

1 a §¹

Sekretess gäller för uppgift som en myndighet har fått från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt eller ett av EU ingånget eller av riksdagen godkänt avtal med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i rättsakten eller avtalet försämrars om uppgiften röjs.

Motsvarande sekretess gäller för uppgift som en myndighet har inhämtat i syfte att överlämna den till ett utländskt organ i enlighet med en sådan rättsakt eller ett sådant avtal som avses i första stycket.

Om sekretess gäller enligt första eller andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas.

Om sekretess gäller enligt första eller andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 13 a §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

Om det finns särskilda skäl, får dock regeringen meddela föreskrifter om att sekretessen ska gälla under längre tid.

¹ Senaste lydelse 2022:1538.

30 kap.**7 §²**

Sekretess gäller hos en statlig myndighet i verksamhet som avses i 4–6 §§, i den utsträckning riksdagen har godkänt avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, för sådan uppgift om affärs- eller driftförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten har fått enligt avtalet. Samma sekretess gäller hos Finansinspektionen för uppgifter som inspektionen har fått från en utländsk myndighet eller ett utländskt organ enligt något annat avtal, om regeringen meddelar föreskrifter om detta.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 13 a §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

24 §³

Sekretess gäller, i den utsträckning riksdagen godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, hos en statlig myndighet i verksamhet som avses i 23 §, för sådan uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

Om sekretess gäller enligt första stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c §, 13 a §, 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med det aktuella avtalet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

31 kap.**1 a §**

Sekretess gäller i en myndighets verksamhet som består i medverkan i den krishanteringsfunktion som avses i 5 kap. 4 § lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank

1. för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos en enskild som medverkar i krishanteringsfunktionens verksamhet, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs, och

2. för uppgift om ekonomiska eller personliga förhållanden för

² Senaste lydelse 2022:1538.

³ Senaste lydelse 2022:1538.

annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som avses i 1.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

26 §⁴

Den tystnadsplikt som följer av 1 § första stycket, 2, 12 och 20–22 §§ och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 14 § andra meningen, 19 § andra meningen eller 25 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 3 och 4 §§ begränsar rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till affärsmässig utlåningsverksamhet.

Den tystnadsplikt som följer av 15 § begränsar rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift om en enskilds personliga förhållanden vars röjande kan vålla allvarligt men.

Den tystnadsplikt som följer av 1 § första stycket, 1 a § första stycket 2, 2, 12 och 20–22 §§ och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 14 § andra meningen, 19 § andra meningen eller 25 § andra meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

43 kap.

3 §⁵

Bestämmelserna om sekretess i 19 kap., 28 kap. 12 §, 29 kap. 1–4 och 9 §§, 30 kap. 1, 2, 4–7, 23, 24, 27 och 28 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2–5, 12, 16–18 och 24 §§, 32 kap. 4 §, 35 kap. 3 och 4 §§, 36 kap. 6 och 7 §§, 38 kap. 5, 6 och 8 §§ samt 40 kap. 2 § tillämpas inte hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet.

Sekretessen enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 och 10 gäller hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Bestämmelserna om sekretess i 19 kap., 28 kap. 12 §, 29 kap. 1–4 och 9 §§, 30 kap. 1, 2, 4–7, 23, 24, 27 och 28 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 1 a, 2–5, 12, 16–18 och 24 §§, 32 kap. 4 §, 35 kap. 3 och 4 §§, 36 kap. 6 och 7 §§, 38 kap. 5, 6 och 8 §§ samt 40 kap. 2 § tillämpas inte hos en domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet.

⁴ Senaste lydelse 2018:1919.

⁵ Senaste lydelse 2024:788.

Första och andra styckena gäller inte om domstolen har fått uppgiften för att pröva om den kan lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank

Bilaga 5

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank

dels att nuvarande 5 kap. 4–7 §§ ska betecknas 5 kap. 6–9 §§,

dels att de nya 5 kap. 6, 8 och 9 §§, 12 kap. 1 och 4 §§ och 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 5 kap. 6 och 7 §§ ska sättas närmast före 5 kap. 8 respektive 9 §,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 5 kap. 4, 5, 10 och 11 §§, och närmast före 5 kap. 10 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

4 §

Riksbanken ska ansvara för att leda en krishanteringsfunktion för att hantera allvarliga driftsstörningar i det finansiella systemet i Sverige.

Funktionen ska, under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, stödja arbetet med att upprätthålla ett stabilt och effektivt finansiellt system, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar.

5 §

I krishanteringsfunktionen ska, utöver Riksbanken, ingå

1. de företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar enligt 6 §,

2. de företag som bedriver verksamhet som omfattas av Riksbankens övervakning enligt 3 kap. 8 § första stycket och som Riksbanken beslutar,

3. Finansinspektionen, och

4. Riksgäldskontoret.

Riksbanken får även bjuda in andra aktörer att medverka i krishanteringsfunktionens verksamhet, om de har kunskaper eller resurser som är av betydelse för funktionen.

4 §

Ett företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska

1. planera och förbereda för att kunna fortsätta verksamhet som avser betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap,

2. delta i verksamhet enligt 2 och 3 §§, och 2–4 §§, och

3. se till att arbets- och uppdragstagare får den utbildning och övning som behövs.

Riksbanken ska övervaka att ett företag uppfyller sina skyldigheter enligt första stycket.

6 §

Den som på grund av bestämmelser i detta kapitel har fått *kännedom om en enskilds affärs- eller driftförhållanden eller förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet* får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta.

I *Riksbankens* verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

7 §

Under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap ska Riksbanken hålla regeringen och Riksgäldskontoret underrättade om viktigare frågor.

6 §

Ett företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska

1. planera och förbereda för att kunna fortsätta verksamhet som avser betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap,

2. delta i verksamhet enligt 2 och 3 §§, och 2–4 §§, och

3. se till att arbets- och uppdragstagare får den utbildning och övning som behövs.

Riksbanken ska övervaka att ett företag uppfyller sina skyldigheter enligt första stycket.

8 §

Den som på grund av bestämmelser i detta kapitel har fått *del av uppgifter* får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta *om*

1. *förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer,*

2. *förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet,*

3. *en enskilds affärs- eller driftförhållanden, eller*

4. *ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med en enskild som medverkar i den krishanteringsfunktion som avses i 4 §.*

I *det allmännas* verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

9 §

Under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap ska Riksbanken hålla regeringen, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret underrättade om viktigare frågor.

Riksbanken ska även hålla regeringen underrättad om

viktigare frågor när det gäller Bilaga 5
verksamheten i den krishanterings-
funktion som avses i 4 §.

Samverkan

10 §

Riksbanken ska samverka med Finansinspektionen och Riksgäldskontoret i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Vid samverkan ska Riksbanken lämna de uppgifter som Finansinspektionen och Riksgäldskontoret behöver.

Riksbanken ska även samverka med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och andra relevanta myndigheter i frågor som rör fredstida krissituationer och höjd beredskap.

11 §

Den som enligt 5 § medverkar i den krishanteringsfunktion som avses i 4 § ska trots sekretess eller tystnadsplikt lämna de uppgifter som behövs för funktionens verksamhet till någon annan som medverkar i den verksamheten.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

12 kap.

1 §

På begäran av Riksbanken ska

1. finansiella företag lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt denna lag,

2. företag med kvalificerat innehav i deltagare i Riksbankens betalnings-avvecklingssystem och underentreprenörer till sådana deltagare lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap.,

3. företag som bedriver verksamhet som avses i 3 kap. 8 § och underentreprenörer till sådana företag lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap.,

4. utgivare av värdepapper lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 2 och 3 kap.,

5. företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 4 och 5 kap., *och*

6. den som för egen eller någon annans räkning utför transaktioner med utländsk motpart eller innehar tillgångar och skulder med utlandsanknytning lämna uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 1 kap. 11 § när det gäller framställning av statistik över betalningsbalanser och utlandsställningen.

5. företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 4 och 5 kap.,

6. den som för egen eller någon annans räkning utför transaktioner med utländsk motpart eller innehar tillgångar och skulder med utlandsanknytning lämna uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 1 kap. 11 § när det gäller framställning av statistik över betalningsbalanser och utlandsställningen, *och*

7. företag som avses i 5 kap. 5 § första stycket 2 lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 5 kap. 4 §.

4 §¹

Riksbankens beslut enligt 2 och 3 §§, 2 kap. 6 §, 4 kap. 4 § första och andra styckena och 8 kap. 16 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Riksbankens beslut enligt 2 och 3 §§, 2 kap. 6 §, 4 kap. 4 § första och andra styckena, *5 kap. 5 § första stycket 2* och 8 kap. 16 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

13 kap.

1 §

Riksbanken får meddela föreskrifter om

1. avgifter enligt 1 kap. 12 §,
2. villkoren för transaktioner enligt 2 kap. 4 § första stycket och 5 §,
3. kassakrav enligt 2 kap. 6 §,
4. system för avveckling av betalningar och avgifter enligt 3 kap. 2 §,
5. villkoren för likviditetsstöd enligt 3 kap. 6 §,
6. kontanters form enligt 4 kap. 2 § och förutsättningarna för inlösen av dem och avgifter enligt 4 kap. 4 §,
7. depåer och avgifter enligt 4 kap. 6 §,
8. räntekostnadsersättning eller räntefri kredit enligt 4 kap. 7 §,
9. underrättelseskyldigheten enligt 4 kap. 8 § andra stycket,

10. vilka företag som avses i 10. vilka företag som avses i Bilaga 5
5 kap. 3 § och vilken verksamhet 5 kap. 3 § och vilken verksamhet
som avses i 5 kap. 4 §, som avses i 5 kap. 6 §,
11. uppgiftsskyldigheten enligt 12 kap. 1 §, och
12. att uppgifter som enligt 12 kap. 1 § ska lämnas till Riksbanken
i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Affärsverket Svenska kraftnät, Bankgirocentralen BGC AB, Card Payment Sweden, Euroclear Sweden AB, Finansbolagens Förening, Finansiell ID-Teknik BID AB, Finansinspektionen, Fondbolagens förening, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Försvarsmakten, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Stockholm, Kammarrätten i Stockholm, Kommerskollegium, Konkursverket, Konsumentverket, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Myndigheten för digital förvaltning (Digg), Myndigheten för psykologiskt försvar, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Post- och telestyrelsen, Regelrådet, Riksgäldskontoret, Skatteverket, Sparbankernas Riksförbund, Statens energimyndighet, Statens servicecenter, Stockholms universitet, Juridiska fakulteten, Svensk Försäkring, Svensk Värdepappersmarknad, Svenska Bankföreningen, Svenska journalistförbundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges riksbank, Swedish FinTech Association, Säkerhetspolisen, Totalförsvarets forskningsinstitut, Trafikverket, TU – medier i Sverige, Utbetalningsmyndigheten och Verket för innovationssystem (Vinnova).

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Bankomat AB, Företagarna, Getswish AB, Kungl. Tekniska Högskolan (Cybercampus Sverige), Loomis Sverige AB, Nasdaq Clearing AB, Nasdaq Stockholm AB, Nordic Growth Market NGM AB, Näringslivets Regelnämnd, RISE Research Institute of Sweden, Riksdagens ombudsmän (JO), Spotlight Stock Market, Svenskt Näringsliv, Swedish Blockchain Association, Swedish House of Finance och Swedish Private Equity & Venture Capital Association (SVCA).